

Tartalomjegyzék

PREAMBULUM.....	3. oldal
I. A Battonyai József Attila Művelődési Központ És Alapfokú Művészeti Iskola adatai.....	5. oldal
Az intézmény bemutatása.....	5. oldal
Az intézmények rövid története.....	7. oldal
Eredményeinkről.....	8. oldal
Hagyományrendszer.....	9. oldal
Az intézmény szerepe a település életében.....	9. oldal
II. Az Intézmény működésének általános jellemzői.....	10. oldal
Személyi feltételek.....	10. oldal
Tárgyi feltételek.....	12. oldal
PEDAGÓGIAI PROGRAM.....	13. oldal
Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a személyiségfejlesztésben.....	16. oldal
A nevelés és oktatás célja.....	18. oldal
III. Az iskola működése.....	21. oldal
Szervezete /SZMSZ szerint/.....	21. oldal
Tanulói jogviszony.....	21. oldal
Általános munkarend.....	24. oldal
Tantárgy szerkezet.....	25. oldal

Az oktatási struktúra feladatai.....	32. oldal
A tantárgyszerkezet kibővítésének tervei.....	34. oldal
Többletszolgáltatások, tehetséggondozás.....	35. oldal
A tanulók értékelésének rendje.....	38. oldal
Nyilvánosság.....	42. oldal
IV. Az intézmény kapcsolatai.....	43. oldal
V. Helyi tanterv.....	44. oldal
VI. Fejlesztések.....	220. oldal
VII. Legitimációs záradékok.....	221. oldal
Nyilatkozat.....	222. oldal
Jegyzék az alapfokú művészeti iskola (minimális) kötelező	
Eszközeiről és felszereléséről.....	223. oldal

PREAMBULUM

A művelődési és közoktatási miniszter a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletében az alapfokú művészetoktatásra kiadott követelményei és tantervi programja koncepcióban és tartalomban eltér a közoktatási intézmények tartalmi szabályozásától a Nemzeti Alaptantervtől.

A NAT alapelveket, követelményeket ír elő, a művészetoktatás tantervi programja részletezett, kerettanterv jellegű. Ezért a programok kisebb módosításokkal helyi tantervként is alkalmazhatók.

A Battonyai József Attila Művelődési Központ és Alapfokú Művészeti Iskola a Művelődési és Közoktatási Minisztérium 1998-ban a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 3.§-ának (3) bekezdése alapján kiadott tantervi programokat helyi tantervként alkalmazza.

A változtatás a kötelezően és szabadon választható tantárgyakra, tankönyvekre, kották kiválasztására irányul.

A Battonyai József Attila Művelődési Központ és Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programja négy művészeti terület, a zeneművészet, képző-, és iparművészet, a táncművészet és a színművészet tevékenységrendszerét tartalmazza.

Az egyes művészeti területek külön-külön szuverén tevékenységi formákat, tantárgyakat, technikákat, interpretálási eszközöket foglalnak magukban. Ilyenek pl. a különböző hangszerek, képző-és iparművészetben belül a különböző műfajok: kerámia, a táncművészetben a moderntánc, a kommunikatív művészetben a színjátszás.

Pedagógiai programunk és a helyi tantervek közötti összefüggések

A pedagógiai programban megfogalmaztuk a művészeti nevelés általános célkitűzéseit, az egyes művészeti területek cél és feladatrendszerében a specifikus, de még mindig általános nevelési elveket.

A helyi tantervek az adott tantárgyra, hangszerre, művészeti tevékenységre vonatkozó célokat, feladatokat határozzák meg.

Minden tantárgy, tevékenységi forma eszköz és kifejező rendszerében specifikus és egyedi, de eredményben, megvalósulásban az általánosat is tükrözi, csak így beszélhetünk **zenei, vizuális nevelésről, táncmozgásművészetről, drámanevelésről.**

Az ÁMK egységes nevelési rendszere

Általános művelődési központunk oktatási, nevelési, közművelődési intézmény. Arra hivatott, hogy személyi és tárgyi eszközeinek koordinált és hatékony felhasználásával biztosítsa Battonya város lakosságának, az oktatáshoz, művelődéshez, kulturált szórakozásához kapcsolódó alkotmányos jogainak érvényesítéséhez szükséges feltételeket, lehetőségeket.

A pedagógiai művelődési programunk célja pedig az, hogy mindazokat az alapelveket, célokat, feladatokat, amelyek a fenti elvárásokat megvalósítják – részben osztályszintű, de jelentős mértékben helyi egyetértéssel – rendszerbe fogja, a tervezett eljárásokat egyértelművé, ellenőrizhetővé tegye.

Alapelvek

Intézményünk küldetésének tekinti, hogy a város lakói részére, az óvodás kortól a nyugdíjas korig, a szükségleteknek és a felmerülő igényeknek megfelelően megteremtse a neveléshez, oktatáshoz, az önművelődéshez szükséges feltételeket. Humán és technikai feltételével támogat minden olyan intézményen kívüli kezdeményezést, amely alapfeladatainak, célkitűzéseinek megvalósítása irányába hat.

Hatásmechanizmusának kialakítása során a társadalmilag elfogadott értékeket tekinti elsődlegesnek. Tevékenységének minden területén érvényesülnie kell:

- a demokratikus, az emberi jogokat elfogadó, arra ösztönző, humánus, a nemzeti összetartozást, a hazaszeretetet erősítő gondolkodásmódnak és eljárás módnak,
- az európai közösséghez való tartozásnak.

Munkatársainkat emberi értékeik, a pedagógiai, szervezési tudatosságuk, valamint elért teljesítményük alapján, egységes szemlélet és követelményrendszer alapján ítéljük meg. Szolgáltató tevékenységet folytat. Az alaptevékenységébe tartozó elemeket – az érvényben lévő törvények és rendelkezésekben meghatározottak kivételével – térítésmentesen, egyéb szolgáltatásait önköltségen vagy térítési díj ellenében biztosítja az igénybe vevőknek.

Az általános művelődési központ, mint többfunkciós intézménytípus nemcsak együttműködő egységeket jelent, hanem komplexen magában hordozza a szocializáció, a nevelés, az oktatás, a művelődés együttes, egymásra épülő, együtttható rendszerét.

A szabadidő ad tényleges lehetőséget a kreativitás tényleges fejlesztésére, az öntevékenységre, önművelésre és önfejlesztésre.

A művelődési intézményeknek kettős funkciója van:

- a művelődési igények felkeltése
- a művelődési igények kielégítése.

Vállaljuk, hogy:

- minden közművelődési formában a pozitív tapasztalat, az élményszerzés, az eredmények meglátása, tapasztalása alapozza meg a későbbi közösségi és egyéni művelődési attitűdöt, a motivációt.
- tevékenységünk központjában az intézményhasználók, településünk lakossága áll.
- a magas szintű minőségnek minden munkafolyamatban a kapcsolattartásban, a szolgáltatások színvonalában, a szervezésben, a környezetkultúrában és ezek részterületeiben, az összes általunk szervezett tevékenységben jelen kell lennie.
- az egységes művelődési, pedagógiai program részeként a közgyűjtemény és a közművelődés szakmai területén egyrészt integrálódni a művelődési folyamatok, másrészt kezdeményező-készség eredményei megjelennek bizonyos helyi értékekhez, kultúrához kötődve a nevelés, az oktatás területén.
- a társadalmi és szociális hátrányok enyhítése valamennyiünk közös kötelessége és feladata.

- a művelődési központ mindenki által megfizethető illetve ingyenes programokkal járul hozzá ahhoz, hogy a város minden lakosa, ezen belül kiemelten, minden gyermekünk számára hozzáférhető legyen a kultúra és a művelődés.
- a kultúra szerepe fontos a társadalmi integrációban, és az egyének együttműködésében, az emberek személyi fejlődésében, önállóságának kibontakoztatásában, készségeink, jártasságaink, képességeinknek és ismereteink gyarapodásában, az életmód minőségének javításában.

A művelődési központ tevékenységeinek átfogó célja:

A művelődési központban biztosítani kell, hogy a kisgyermekkortól a felnőttkoron keresztül az időskorig, minden érdeklődési körhöz biztosítottak legyenek a szabadidős, szórakozási lehetőségek:

- közösségi művelődési lehetőségek biztosítása
- kultúráközvetítő tevékenység
- kreativitás, az alkotó kedv ösztönzése
- a település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak megismertetése, a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása
- a helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekelismerő- és érvényesítő képességének segítése, a közösség szabadság- és felelősség- és öngazgatás- igényének támogatása.
- élet- és munkaképességet javító, iskolarendszeren kívüli, önképző és egyéb tanulási lehetőségek megteremtése és működtetése, az élethelyzettel összefüggő művelődési szokások gazdagítása
- felkelteni és ébren tartani a szellemi munka iránti tiszteletet; az elmúlt korok kulturális értékeinek megbecsülését; az önművelés iránti igényt
- a helyi nevelési- oktatási feladatok segítése

Művelődési központ feladatai

- Az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző tanfolyamok, életminőséget és életesélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek biztosítása.
- A gyermekek és fiatalok művelődési és közösségi életének segítése
- klubok szervezése és működtetése
- ifjúsági és gyermekprogramok szervezése, a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez és a kallódó és deviáns gyermekek, fiatalok „megmentése” érdekében szórakoztató, fejlesztő programok szervezése
- kötetlen szórakozási lehetőségek biztosítása

- a település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások gazdagítása, gondozása (helyi művelődési szokások, kiállítások, hagyományőrző programok szervezése, városunk híres személyiségeinek tevékenységének, munkásságának bemutatása)
- ünnepek kultúrájának gondozása (nemzeti ünnepeink méltó megünneplése, helyi ünnepek megszervezése, más szervezetek, intézmények által szervezett megemlékezések, ünnepek megtartásához segítségnyújtás, szakmai tanácsadással, hangosítással)
- ismeretszerző, amatőr alkotó- és művelődő közösségek tevékenységének támogatása, a szerzett ismeretek bemutatásához szakmai segítség és közösségi színtér biztosítása
- a helyi társadalom kapcsolat- rendszerének, közösségi életének segítése, helyiség és eszközök biztosításával
- a civil szervezetek közötti együttműködés kezdeményezése, együttműködés segítése
- a működésükhöz közösségi színtér és tárgyi feltételek biztosítása
- szakmai segítségnyújtás
- egyéb művelődést segítő lehetőség biztosítása

Célok

A város lakóinak minden generációja intézményünk szervezésében találja meg alapvető oktatási, művelődési, szórakozási igényeinek kielégítését. Érezze jól magát, kisebb nagyobb közösségeinkben, gyarapodjanak ismeretei, legyenek sikerélményei. Támogatni kell olyan kisközösségek kialakulását, melynek tagjai képesek önállóan szervezni tevékenységüket, hozzájárulnak feltételrendszerünk javításához, elősegítik nagyobb közösségeinek, egész intézményünk célkitűzéseinek megvalósítását. Programjainkkal elő kell segíteni a családok együvé tartozásának erősítését, a különböző korosztályok eltérő igényeinek kielégítését, esetenkénti együttműködését. Az alapfeladatainkon túli nevelési, oktatási, közművelődési igények kielégítésének megszervezését is célunknak tekintjük, amelyek eszközeinkkel megvalósíthatók.

Az intézmény összetett tevékenységi köre sokoldalú, több irányban képzett szakembereket igényel. A humán erőforrások biztosítása, pótlása esetén elsődlegesen az adott intézményegység érdekeit, majd ezután a sokrétű intézményi alkalmazhatóságot kell figyelembe venni. Az alkalmazásban állók továbbképzésével biztosítani kell, hogy a szakmai igényeknek megfeleljünk.

A technikai erőforrások, épületek, eszközök felszerelések közös, koordinált működtetésével a pénzeszközök felhasználásának hatékonyságát kívánjuk biztosítani.

A teljes intézményre kiterjedő minőségirányítási program bevezetése, működtetése. A tervét az intézmény minőségirányítási programja tartalmazza (közművelődésre vonatkozóan a kidolgozás folyamatban van).

Feladatok

Ezen művelődési és pedagógiai program alapelveinek és célkitűzéseinek, valamint az év aktuális feladatainak figyelembevételével, évente intézmény és intézményegység szintű tervek készülnek. Ezekben meg kell határozni:

- a pedagógiai és művelődési program időarányos teljesítésének és az intézményi együttműködés szintjét,
- az irányítás és a szakmai tevékenység fő irányait,
- az intézmény szintű rendezvények munkamegosztását,
- a közösségi rendezvények intézményünkre vonatkozó feladatait,
- az év kiemelkedő eseményeit és azok tartalmi és szervezési feladatait,
- az ellenőrzés kiemelt területeit.

A minőségirányítási rendszer működtetése

2004-től, intézményünk minőségirányítási programmal rendelkezik. Ennek működtetése 2004. szeptemberétől kezdődött. Biztosítani kell az intézményt irányító dokumentumok egységét, tudatos alkalmazását (Pedagógiai program, Házi rend, MIP, Szervezeti és Működési Szabályzat).

Biztosítani kell az intézmény nyitottságát. Minden olyan dokumentumot, amelyek alapján a felhasználók eligazítást, érdemi információt szerezhetnek terveikről és munkánk eredményeiről, hozzáférhetővé kell tenni.

Kapcsolatok

Az intézményi eredményes együttműködés alapja az ÁMK-n belüli kapcsolatok rendszere, amely részleteit a Szervezeti és Működési Szabályzatban terveztünk.

- Az önkormányzattal való kapcsolat elsődleges célja, hogy fenntartói igények, értékelések, vélemények eljussanak az intézményünkhöz, hogy azok mielőbb beépíthetők legyenek.
- A kölcsönös előnyök és a partneri viszony megteremtése és ápolása vezérli az intézményt a város és azon kívül működő szervezetekkel kialakított vagy kialakítandó kapcsolatában. Az ÁMK érdekelt minden olyan kapcsolat folyamatos működtetésében, amely egy részről elősegíti az intézményi célkitűzések megvalósítását, másrészt, ha saját eszközeivel tartalmi vagy technikai segítséget tud nyújtani az adott szervezet egész város vagy annak kisebb nagyobb csoportjait érintő feladatainak megoldásához.

- Intézményünk érdeke a kistérségi (esetenként azon kívüli) kapcsolatok megteremtésében és azok fenntartásában, mivel működésünk és fejlesztésünk az együttműködés nélkül nem biztosítható (pl. közös pályázatok)

Törvényi feltételek

- Az 1997. évi CXL. törvény rendelkezik a kulturális javak védelméről, a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. Kimondja, hogy a közművelődés feltételeinek biztosítása alapvetően az állam és a helyi önkormányzat feladata. A törvényben foglaltak alapján Battonya Város Önkormányzata a közművelődéshez való jog gyakorlását közérdeknek, a közművelődési tevékenységek támogatását közcélként tartja. A közművelődést olyan értékhordozó tevékenységnek tekinti, amely a lakosság életminőségét, életesélyét javítja.
- 2008 novemberében lépett hatályba Battonya Város Önkormányzatának a helyi közművelődési tevékenység támogatásáról szóló 17/2002.(IX.27.) ÖK. sz. rendelete, melyben fontos feladatának tekinti, s lehetőségeihez képest kiemelten támogatja a helyi közművelődési tevékenységeket, benne Battonya város nemzeti, nemzetiségi és etnikai kisebbségi kulturális hagyományainak megőrzését, folytatását, művészeti, szellemi értékeinek feltárását, megismertetését, a lakosság öntevékeny, önképző kezdeményezéseinek segítségét, az amatőr alkotó, művelődő és ismeretszerző tevékenységek támogatását, a szabadidő kulturális célú eltöltését.

I. Battonyai József Attila Művelődési Központ és Alapfokú Művészeti Iskola adatai

1. Az intézmény bemutatása

- Az intézmény neve:** Battonyai József Attila Művelődési Központ és
Alapfokú Művészeti Iskola
- Székhelye:** 5830 Battonya, Fő utca 103.
- Telephelyei:** 5830 Battonya, Fő u. 123.
5836 Dombegyház, Aradi u. 9.
5830 Battonya, Hősök tere 11.
5830 Battonya, Fő u. 77.
- Fenntartója:** Battonya Város Önkormányzata
5830 Battonya, Fő u. 91.
- Beiskolázási területe:** Battonya város, Dombegyház, emellett
bármely, közlekedési eszközzel könnyen elérhető
település.

Ellátandó alaptevékenysége /az Alapító okirat szerint/

7./ Az alapító okirat száma, kelte : 201/2009.(VI.25) KT. határozat

8./ Az intézmény típusa : a költségvetési szerv közszolgáltató jellegű Általános Művelődési Központ, melynek intézményegységei a városi művelődési közintézmény és az alapfokú művészetoktatási közintézmény.
Az intézmény szakágazati besorolása: 852020

9./ Az intézmény befogadóképessége:

művelődési intézmény: 450 fő
oktatási intézmény: 200 fő

Az intézménybe felvehető maximális gyermek-tanulólétszám: 350 fő

10. / Az intézmény jogállása: Önálló jogi személy. Az alapító okirat rendelkezése szerint a költségvetési szerv, melynek pénzügyi-gazdálkodási feladatait a

munkamegosztás és a felelősségvállalás rendjét is rögzítő külön megállapodásban foglaltak szerint a Városi Kincstár (5830. Battonya, Fő u. 79-81), mint önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv látja el. Az intézmény önálló bankszámlával nem rendelkezik, pénzforgalmát a vele kötött megállapodásban foglaltak szerint a Városi Kincstár alszámlán kezeli. Az intézmény adószámmal nem rendelkezik, ezért az adóügyi eljárások során a 37/2003.(XII.19.) ÖK., valamint a 10/2004.(III.26.) ÖK. rendeletekkel alapított önkormányzati intézmények jogutódjának tekintendő.

11. / Az intézmény alapító-, irányító szerve és fenntartója: Battonya Város Önkormányzatának Képviselő-testülete, székhelye: 5830 Battonya, Fő u. 91.
 Felügyeletei szerve: Battonya Város Önkormányzata
 Vezetőjét Battonya Város Önkormányzatának Képviselő-testülete bízza meg határozott időre pályázat alapján. Felette az egyéb munkáltatói jogokat Battonya város polgármestere gyakorolja.

12. / Alaptevékenysége:

Közművelődés

Alaptevékenységi szakfeladat 921815

Kulturális szolgáltatás

1. Múzeumi szolgáltatás, kiállítás TEÁOR szerint	9102
Múzeumi szolgáltatás szakfeladat szerint	923215
2. Közös ismeretterjesztés és ismeretszerzés	8552
(az ismeretterjesztő előadás-sorozatok, népfőiskolák, olvasóköri, szakkörök keretében)	
3. Előadóművészeti szolgáltatás	9002
(közönség előtt, zárt vagy szabadterén tartott színházi előadások, hangversenyek, tánc-és operaelőadások, bábszínházi, pantomim és más művészeti, illetve vegyes művészeti előadások)	
4. Máshová nem sorolt egyéb szórakoztatás	9329
-cirkusz	
-egyéb szórakoztatás,(táncmulatság, disco)	
5. M.s.n. egyéb oktatás	8559
(felnőttképzés oktatási célok és egyéb feladatok)	80591-5
6.Kulturális képzés	8552
Szórakozás, kultúra, sport ágazatban végzett kiegészítő tevékenység	75195-6

Oktatás

Nem szakmai (egyéb) tanfolyami oktatás, vizsgáztatás. Iskolai végzettséget, szakképzettséget nem adó oktatás, amely meghatározott tevékenységek ellátásához

szükséges ismereteket és gyakorlatot nyújt. A résztvevők egyéni érdeklődésén alapuló, nem szakmai képzés (nyelvtanfolyam, készségfejlesztő tanfolyam, stb.)

Egyéb szolgáltatások

1. Személyi használatú és háztartási cikkek kölcsönzése 7729
(asztal, szék)
2. Művelődési építményrész, önálló rendeltetésű egység szolgáltatása, bérbeadása 6820

Oktatás

801313

Alapfokú művészeti ismeretek oktatása, kifejlesztése iskolarendszerű oktatás keretében az alábbiak szerint:

Zeneművészeti ág: furulya, trombita, gitár, zongora, hegedű, harmonika, tambura, klarinét, fuvola tanszakok

Színművészeti ág: színjáték tanszak

Táncművészeti ág: moderntánc tanszak

Képző- és iparművészeti ág: kerámia tanszak

13./ Feladatellátást szolgáló vagyona: Battonya Város Önkormányzatának Képviselő-testülete által rábízott vagyon a székhelyen és a telephelyeken lévő alábbi épületingatlanok, valamint az intézményi leltár szerint nyilvántartott eszközök.

Székhely: 5830 Battonya, Fő u. 103.

Telephely: 5830 Battonya, Fő u. 123.

Vagyona feletti rendelkezési joga: Az intézmény a rendelkezésére álló vagyontárgyakat a feladatainak ellátásához szabadon, illetve az önkormányzat 16/2004.(V.28.)ÖK. rendeletében foglaltak szerint használhatja, illetve köteles használni.

A költségvetési szerv kiegészítő, kiegészítő és vállalkozási tevékenységet nem folytat.

14. / Az intézményben közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatottakra a közalkalmazottak jogállásáról szóló módosított 1992. évi XXXIII. törvény, a munkaviszonyban, valamint megbízási jogviszonyban alkalmazottakra a Munka Törvénykönyvéről szóló módosított 1992. évi XXII. törvényben foglaltak az irányadók.

2. Az intézmények rövid története

a., József Attila Művelődési Központ, Battonya, Fő u. 77.

Az intézmény székhelyének épületét a Római Katolikus Egyház emeltette művelődési és szórakozási célra. Az ingatlan jelenleg is az egyház tulajdonát képezi. A Római Katolikus Egyház átadta a városnak örökös használatra azzal, hogy mindenkor a „közművelődés háza”-ként funkcionáljon.

Battonya Város Önkormányzata a Római Katolikus Egyháznak bérleti díjat fizet. Minden évben külön megállapodásban rögzítik a bérleti díj összegét. Az építkezés 1938-ban kezdődött és több szakaszban folyt 1943-ig, míg az épület elnyerte jelenlegi formáját. A telek az 1005 helyrajzi szám alatt van bejegyezve. Területe: 2964 m². Az épület 1950-ben lett átadva véglegesen a közművelődésnek, s ekkor kezdte meg működését az intézmény mint József Attila Művelődési Kultúrotthon. A járási Tanács Művelődési Osztálya 1968-ban Művelődési Központtá nyilvánította, minősítette át.

b., Művészeti Iskola, Battonya, Fő u. 103.

Már az 1960-as években is volt munkaközösségi oktatás: hegedű, fúvós, (Ketskemény János 1963-ig) harmonika majd később gitár (Lovász Mihály 1963-tól). Az Állami Zeneiskola 1967-ben alakult, mint a korábban Zeneoktatói Munkaközösségként ismert forma jogutódja. Egy évig dolgozott az Orosházi Liszt Ferenc Zeneiskola fiókiskolájaként, és mint a megye akkori egyetlen községi zeneiskolája, 1968. október 1-jén önálló intézménnyé vált. A rendszerváltozásig a helybeli József Attila Művelődési Központ udvari épületrészeiben folyt a tanítás, 1990-ben költözött a volt MSZMP székházba. Működése során két kihelyezett tagozata volt, amelyek később önálló iskolává lettek : Mezőhegyesen 1977-től 1994-ig, Mezőkovácsházán 1985-től 1988-ig. Az intézmény a megyei zeneiskolák között elsőként beindította a népi hangszer kategóriában 1986-tól a citera, 1991-től a tambura tanszakot. 1999. szeptembertől megindult a néptánc hivatalos tantárgyként történő tanítása, ezzel az iskola Művészeti Iskola lett.

A két intézmény 2004. július 1-el összevonásra került.

3.Eredményeinkről

Zeneművészet

§ Versenyek:

Az iskola megalakulása óta szinte minden hangszeres versenyen, találkozón részt vett. A megyei hangszeres versenyeken rendszeres eredményességgel szerepelnek növendékeink, a megyei szolfézs versenyeken nem egyszer az élen végzett tanítványunk, az 1996-os Országos Szolfézsversenyen egy, 1999-ben ugyanilyen alkalommal két battonyai képviselte iskolánkat. Jó eredménynek számít a tamburazenekar hagyományőrző tevékenysége, amely elviszi az iskola hírét Egertől Bonyhádön keresztül Novi Sad-ig. 2001-ben és 2003-ban a battonyai iskola adott otthont a megyei gitárversenynek.

§ Pályaválasztás:

Az első években kevés növendék jutott zenei pályára, az iskola célját, hasznát inkább a segítségünkkel diplomát szerzett óvónők, tanítók, ének szakos tanárok bizonyították. Az utóbbi évek generációja több sikert hozott. Békéscsabára, illetve Szegedre az ottani Zeneművészeti Szakiskolákba jutott el több növendékünk vadászkürt, gitár, fafúvó, zongora, hegedű, orgona és ének szakokra. Ez az állapot jelenleg is érvényes, mert több tanulónk van, aki jó eséllyel pályázhat egy sikeres szakiskolai felvételre.

Táncművészet

§ Moderntánc

A művelődési központ kiscsoportos foglalkozásaként indult el 2003. márciusában. A csoport azóta több alkalommal lépett fel vidéken és településünkön. A csoport tagjai 2004. szeptemberétől a moderntáncokkal ismerkedek az intézmény keretein belül.

Színművészet

§ Színjátás

Múltja már a 30-as évekhez vezethető vissza, a „Korona Szálló” dísztermében munkálkodtak. Szintén a művelődési központ amatőr kiscsoportjaként

működött. Komoly színdarabokkal léptek fel a falu apraja és nagyja előtt. A színjátszás iskolarendszerű oktatása 1999-ben kezdődött el.

Képző- és iparművészet

§ Kerámia

A kerámia tanszak beindítását is hosszú szervezés, pályázás előzte meg. 2002-ben a művelődési központ beindította a kerámia szakkört. A kerámia tanszak 2004. szeptemberétől indul be.

4. Hagyományrendszer

Az iskola megalakulásától kezdve hagyománynak tekintendő **a növendék és tanári hangversenyek** rendszere. Növendékhangverseny évente két alkalommal /Karácsony előtt és évvégén/, tanári koncert évente egyszer. A **Zenei világnap** megünneplése az utóbbi 10 évben vált említésre méltóvá.

Az utóbbi 10 év két, hagyományteremtésnek szánt szereplési alkalmat adott a zongora tanszakon tanulóknak. A Zongoristák Karácsonya és a Tavaszi zongoraverseny, amelyet 1999-től Molnár Kornélia Emlékversenynek neveztünk el.

A gimnáziumi énekórákat színesítjük élő zenei bemutatókkal, melyeket a zenei koroktól függően a katolikus templomban és az iskola hangversenytermében rendezünk meg. Hagyományosan karácsonykor éjféli orgonamuzsika szól a templomban.

5. Az intézmény szerepe a település életében

Az **intézmény a város életében speciális szerepet kap**, kulturális szerepe meghatározó. A település intézményeinek, szervezeteinek igényei szerint **önálló műsort ad, vagy színesít egy-egy programot**. Kiemelt szerepet kap pl. a **Város Napján, Nemzeti ünnepen**, esetleg Könyvtári Napon, vagy "**A zene mindenkié**" Alapítvány rendezvényein.

- § Az intézmény hangversenyeket (tanári, növendéki), templomi orgonaversenyeket szervez, bonyolít le.
- § A településen kisebbségben élő nemzetiségek hagyományörzésében kiemelt feladatot lát el. (Dél-Alföldi Nemzetiségi Tábor, bálak, stb.)

II. AZ INTÉZMÉNY MŰKÖDÉSÉNEK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

1. Személyi feltételek

Az intézményben a nevelő-oktató tevékenységet a művészeti területnek, illetve tanszaknak megfelelő művésztanár, vagy szaktanár látja el. Fontos követelmény, hogy a tanár területének jól képzett szakembere legyen. Aktívan vegyen részt a művészeti életben, amatőr mozgalomban. A tanítás során élményszerű bemutatásával előjátékozásával keltse fel, mélyítse el a növendékeiben a művészet iránti érdeklődést. A pedagógiai tevékenység alapfeltétele, hogy a tanár ismerje meg növendéke személyiségét, képességét, tehetségét. Ennek ismeretében tervezze az elsajátítandó anyagot, alakítsa ki a hatékony módszereket. A pedagógusnak tudnia kell, hogy a művészeti nevelés az általános nevelésnek szerves része, továbbá azt, hogy a növendékek többsége nem lesz hivatásos művész, hanem „csak” művészeteket szerető, értő és befogadó személy. Mindezek tudatában a szaktanárnak különös gonddal kell foglalkoznia a művészeti pályára készülő növendékekkel.

A művészeti iskolában való oktatáshoz szükséges szakképesítés megszerzését intézményünk támogatja. Mind a főállású, mind az óraadó tanárok továbbtanulásához nagy segítséget adunk.

Az alkalmazott tanárok, óraadók szakmai végzettsége:

1. Szakképzettséggel rendelkezik
2. Szakirányú – a művészeti területnek megfelelő – végzettséggel rendelkezik
3. Felsőfokú végzettséggel rendelkezik, de nem szakirányú
4. Szakképzettsége nincs

Művészeti ág	Tanszak	Fő-kötelező tárgy	1	2	3	4
Zeneművészeti ág	Zongora Hegedű Furulya Trombita Harmonika Gitár Tambura	Zongora		1		
		Hegedű		1		
		Furulya		1		
		Trombita		1		
		Harmonika				1
		Gitár				1
		Szolfézs		2		
		Tambura				1
Táncművészeti ág	Modern tánc	Modern tánc			2	
Színművészeti ág	Színjáték	Drámajáték		2		
		Beszédgyakorlat		2		
		Mozgásgyakorlat		2		
		Vers-és prózamondás		2		
Képző-és iparművészeti ág	Kerámia	Rajz-festés-mintázás		1		
		Műhelyelőkészítő		1		
		Műhelygyakorlat		1		

2. Tárgyi feltételek

§ Zeneművészet

A Fő u. 103. szám alatti székhelyen működő zeneművészeti ág az önkormányzat részéről 1998-ban saját tulajdonlásra átadott önálló épületben dolgozik. A meglévő termek a tanulói létszámhoz elegendők, szükség esetén a több, mint 150 m² hasznos alapterületű pince átalakítása után még hasznosítható.

A hangszerellátottság jelenleg a működő tanszakok számára elegendő, bizonyos hangszerek esetében még új tanszak indítására is. A korábban tanított hangszerek közül most is raktáron van gordonka, trombita, mélyrézfúvó és fafúvó / fuvola/. Az ún. gyári hegedűkből mennyiségre minden méretben van elég, a gitár és a tambura is elegendő a létszámnak.

§ Kerámia tanszak

A kerámia műhelyben égetőkemencével, korongozókkal, gépi koronggal, agyagpréssel, az alkotómunkához szükséges mintázó-eszközökkel, polcrendszerrel, rajz-festés eszközökkel, zárható szekrényekkel és tároló helyiségekkel és mosogatási lehetőséggel.

§ Modern tánc tanszak

A moderntánc tanításához a helyiség megfelelő, kellő méretű. Öltözési lehetőség, kellék és jelmeztár szintén megoldott (helyiség, fogasok). Az intézmény technikai ellátottsága a helyszín rendezvényeinek színvonalas lebonyolításához megfelelő. Rendelkezünk nagy teljesítményű hangosító berendezéssel, színpadvilágítással.

3. PEDAGÓGIAI PROGRAM

IRÁNYELVEK

Figyelembe véve a Kt. 48. §-ának (8 bek.) előírásait: Az alapfokú művészetoktatási intézmény a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, valamint a színművészet és bábművészet területei iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, az alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapidokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai iskolájában az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

A követelmény és tantervi program határozza meg azon kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat és tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a **hangsúly** a meghatározott követelmények teljesítésével történő **képességfejlesztésen** van. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, valamint a szín- és bábművészeti műveltség megalapozásához. **A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást, a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.**

A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a **magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.**

A művészeti tevékenység mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben ötvöződnek.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

A művészeti nevelés alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

A nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Az iskola pedagógiai alapelvei részben megegyeznek a közismereti iskola szemléletével - gyermekszerteten alapuló, a gyermek személyiségét tiszteletben tartó pedagógia, amely az alapvető tanulói képességek, készségek és jártasságok fejlesztését szolgálja. A tanulók eltérő képességeinek, készségeinek kibontakoztatásával, tehetséggondozással, felzárkóztatással, a hátrányok leküzdésével egyenlő esélyeket kívánunk biztosítani az alpműveltség alapjainak elsajátításához.

Az egyenlő bánásmód követelménye alapján a közoktatásban minden gyermeknek, tanulónak joga, hogy vele összehasonlítható helyzetben lévő más személyekkel azonos feltételek szerint részesüljön velük azonos színvonalú ellátásban. (Kt. 4/A.§ (2))

HITVALLÁSÁT TEKINTVE: a művészeti iskola az érzelmi, esztétikai nevelés eszközeivel járul hozzá a gyermekek, a fiatalok művelt, kreatív személyiséggé, sokoldalú felnőtté válásához. Emellett a felnőttek számára is lehetőséget biztosít az ismeretszerzés és a kreativitás kibontakoztatásához, a szabadidő hasznos és kulturált eltöltéséhez. Alkalmassá teszi a fiatalokat az emberi kultúra, különösen a művészetek befogadására, ízlésformáló hatásával a művészi értékek megbecsülésére, az értékes és értéktelen megkülönböztetésének képességére tanít, nemzeti és nemzetiségi identitás-tudatot ébren tartja.

Nevelési alapelveink egyike az általános műveltség részeként szereplő zenei műveltség megalapozása, a zenei művelődésre való igény kifejlesztése, a speciális művészeti képességek kibontakoztatása, az alkotó és önkifejező képesség kialakítása és fejlesztése. **Célunk az átlagos képességű gyermekben az értéket felfedeztetni, azt megtartani.**

A **középfokú** művészetoktatásban ma már lehetőség van az alapfokon elsajátított zene mellett a képző- és iparművészet, színművészet és táncművészet magasabb szinten történő folytatására. Ennél fogva pedagógiai elveink közé tartozik ezeknek a **művészeti ágak is olyan mértékben történő elsajátíttatása, hogy továbbtanuláskor ez is figyelembe vehető legyen a többi, ismert lehetőséggel együtt.**

4. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a személyiségfejlesztésben

a./ A művészeti tevékenység mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra, amely biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját.

A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, tánc- és színművészetben, valamint a képző-és iparművészetben ötvöződnek.

b./ Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

c./ A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét.

d./ A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismerése által járul hozzá az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

e./ A nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.

f./ Az alapfokú művészeti oktatási intézményben az oktató-nevelő munka közösségi és egyéni képzés formájában valósul meg.

A személyiségfejlesztés iskolai közösségben történik. Az iskolai oktató-nevelő munka tehát nemcsak az egyén önmagához mért fejlesztését, helyes önértékelését foglalja magában, hanem a közösséghez való viszonyának fejlesztését, a sikerek és kudarcok közös feldolgozását, a motivációs bázis újabb és újabb közösségi élménnyel történő állandósítását is.

Az alapfokú művészetoktatás két ága /táncművészet, szín- és bábművészet/ eleve közösségi tevékenység, de a másik két ág /képző- és iparművészet, zeneművészet/ is épít közös alkotó munkára.

A tanulók a képzés során elsajátítják a közösségi élethez szükséges együttműködési /egymásrataltság, mások elfogadása, kapcsolatteremtési képesség, szereptől függő- alá –föle rendelési viszony, egy mindenkiért, mindenki egyért.. / kompetenciákat.

Nevelésünk iránya a gyerek személyisége felé fordulást is magában foglalja. A közismereti iskolával szemben nagy előnye a hangszer tanulásnak, hogy ha rövid időszakokra is, de más külső személy nem zavarja a tanár - diák kapcsolatot. Az úgynevezett **négyszemközi órán a személyiségformálásban hatalmas eredményeket érhetünk el.** A gyerek könnyebben kitárulkozik, róla

és családjáról, környezetéről, barátairól sok mindent elmond, ami nem lehet közömbös számunkra. Ha meghallgatják otthoni, iskolai problémáit, a bizalmába fogad, és könnyebben lesz számunkra is irányítható. Ha a "magánbeszélgetésekben" partner, partner lesz a tanítási folyamatban is. Lehet, hogy a kedvünkért, a mi hatásunkra jár majd szívesen órára, de akkor már elértük célunkat. Ez már a felelősségérzet kialakításához, önállósághoz, reális önértékeléshez, kitartó munkához való viszonyt jelenti. Ha úgy látja, hogy tanára egy-egy darab, vagy annak részlete bemutatásánál az igényességre törekszik, őt is rá lehet arra venni. Mondjon véleményt saját játékaról akkor is, ha azt jónak ítéli meg.

Közösen meg kell beszélni a kijavítandó hibákat, esetleg rossz zenei elképzelést, felfogást, aminek feldolgozását otthon kell folytatni /ha lehet, azonnal óra után, és ne csak a következő óra előtt, amikor biztosan elfelejti az órán megbeszélteket/. Ha feladatot adunk, azt pontosan számon lehet kérni. Ez már a felelősségérzet kialakításához vezető út. Csak azután beszélhetünk zenei nevelési célokról, ha oktatási céljainkat elértük. Természetes, hogy minden növendékünkönél különböző időben érhetjük el, de hát minden gyerek külön személyiség.

A művészeti iskolákban nem lehet csak egyéni oktatásban gondolkodni, és a csoportórákon nem lehet egy-egy gyerekhez érzelmileg olyan közel kerülni, hogy az meghatározó legyen személyiségfejlődésére. Ennek ellenére megoldható, hogy mindenki jól érezze magát a szolfézs vagy más elméleti órákon. **A művészet, a zene olyan eszköz, amellyel magyarázat nélkül lehet hatni a befogadókra.** Bármilyen száraz elméleti anyagot zenével lehet összekötni, és akkor már nem azt érzik, hogy tanulnak, hanem énekelnek, zenélnek. És aki énekel, az többnyire jól érzi magát. Ezért nem újdonság azt mondani, hogy a zenén keresztül mindent el lehet érni annak, aki fogékony rá. A többszólamú éneklés örömét, szépségét is ezeken az órákon éreztethetjük meg úgy is, mint hallgató, úgy is, mint művelő.

Az alapfeladatok prioritási rendje ezek után szinte kézenfekvő : ha sikerül olyan hangulatot teremteni csoportos órán, illetve hangszeres órán, akkor a gyerek már szívesen jár hozzánk tehetségétől és szorgalmától függetlenül. Ha ez a kapcsolat kétoldalú, akkor alakulhat ki egyfajta kötődés /lehet ez példakép is /, a szigorúan vett oktatás, a szakmai munka is eredményes lehet.

5. Nevelés és oktatás célja

Általános nevelési céljaink azonosak a közismereti iskola nevelési és oktatási céljaival:

a./ tanulóink ismerjék az egyetemes emberi értékeket (tisztelet, becsület, szeretet, tolerancia, fegyelmezettség, kitartás),

b./ az egyetemes emberi értékek tükröződjenek a tanuló magatartásában, viselkedésében,

c./ legyenek nyitottak, az önművelésre és befogadásra képesek,

d./ legyenek hagyománytisztelők,

5/1. A nevelés és oktatás feladatai a személyiségre irányulnak. Célunk:

a./ egyetemes emberi értékek kialakítása (humanizmus, szeretet, tisztelt, megbecsülés, fegyelmezettség, kitartás),

b./ önállóság, öntevékenység, felelősségérzet kialakítása,

c./ reális önértékelés, önelfogadás, másság elfogadása,

d./ önművelés igényének kialakítása,

e./ együttműködési készség fejlesztése,

f./ kitartó munkához való helyes viszony kialakítása (kitartás, szorgalom, igényesség).

5/2. Az intézmény alapvető oktatási célja

- § A művészetek (zene, tánc, színjáték, képző-és iparművészet) eszközeivel segítse a tanuló szellemi és lelki fejlődését.
- § Ne csak oktató, hanem nevelő munkát is végezzen, amely a szakmai nevelés mellett az általános emberi értékek szerinti nevelést is feladatának tartja.
- § Meghatározott követelmények teljesítésén keresztül fejlessze a tanulók képességeit, nevelje őket céltudatos, igényes, rendszeres munkára.
- § Készítse fel és irányítsa a tehetséges növendékeket hivatásos pályára.
- § Tevékenységével érje el, hogy növendékei az életkornak és képességnek megfelelő zenei anyagot stílusosan szólaltassanak meg.
- § Értékes zenei anyag tanításával alakítson ki olyan érzelmi kapcsolatot a tanulóknak a muzsikálás iránt, hogy az mindennapos szokásukká váljon.
- § Fejlessze olyan szintre hangszeres tudásukat, hogy képesek legyenek amatőr társas muzsikálásra kamaraegyüttesben vagy zenekarban.
- § Ismertesse meg a főbb zenei stílusok sajátosságait, a zeneirodalom nagy korszakait, népünk zenéjét, a zene történetét és a zeneirodalom nagy egyéniségeit.
- § Ösztönözze a tanulókat életkoruknak megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására.

- § Nevelje növendékeit az értékes klasszikus, jazz zene szeretetére, a rádió és a televízió zenei műsorának meghallgatására, a zenei események iránti érdeklődésre, a kortárs zene befogadására.
- § Használja ki a lehetőségeket a közismereti iskolák zenei életének támogatására. Segítse az egyházzenei életet.
- § Működjön együtt más intézményekkel a kulturális és művelődési feladatok ellátásában.
- § Lehetőség szerint létesítsen cserekapcsolatot más (esetleg külföldi) zeneoktatási intézményekkel.

Megvalósult 1999-től a színművészet iskolarendszerű oktatása. A gyakorlati élet a legkülönbözőbb alkalmakkor veszi igénybe ennek hasznosságát. A helybeli rendezvények, programok /ünnepek, karácsonyi műsorok, Könyvtári napok, ballagások, a Vöröskereszt rendezvényei, Zenei világnap /igénylik ezeket a szolgáltatásokat, de egy növendékhangverseny ugyanúgy színesíthető prózával. Ezeket eddig az alkalomra összeállt szereplőgárda tette, de úgy érzem, a mindenkori színvonalas összeállítás rendszerességet igényel, amelyet a színművészeti tanszak beindításával várhatunk el. Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi nevelés lehetőséget biztosít a színművészet iránt vonzódó tanuló képességeinek fejlesztésére, ismereteik gyarapítására, művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére is.

Oktatási célunk:

- § megismertetni és elsajátíttatni a színművészet kifejező eszközeit (beszéd, mozgás), a színpadtechnika legfontosabb elemeit és a dramaturgia alapszabályait,
- § megismertetni a színjáték kulturális tradícióit,
- § kibővíteni a tanulók színházzal kapcsolatos fogalmi készletét és szókincsét, azt, hogy az élet más területein elsajátított ismereteiket, készségeiket a színjátékban is alkalmazni tudják,
- § kapjanak képet a kortárs színművészet legjelentősebb törekvéseiről,
- § fejlődjön ízlésük olyan mértékben, hogy egy-egy előadást szakszerűen, kritikusan, életkoruknak megfelelően tudjanak elemezni,
- § a közösségben végzett tevékenység során fejlődjön ki a tanuló közösség iránt érzett felelőssége, ön-és emberismerete, önálló alkotóképessége, gondolkodása, testi, térbeli biztonsága, időérzéke, mozgásának, beszédének tisztasága,

- § a képzés során szerzett ismeretek és élmények ösztönözzék a növendéket arra, hogy az alkotótevékenység lehetőségét (más művészeti ágban is) életük további részében is igényeljék és e tevékenységet gyakorolják.

Az utóbbi időben igényként jelentkezett a **képző-és iparművészeti terület alaposabb megismerése**, az arra alkalmas tanulók képzése, középfokú iskolában történő továbbtanítása. Miután több battonyai Szegeden tanul a képző-és iparművészetet oktató szakiskolában, az igény a tanszak beindítására továbbra is fennállt. **A kerámia tanszak iskolarendszerű oktatásának beindítása 2004-től megvalósult.** A vizuális nevelés azoknak a képességeknek és készségeknek a fejlesztése, amelyek a látható világ használatához, alakításához szükségesek. A képző-és iparművészettel összefüggő tevékenység nemcsak a kézügyességet, technikai érzékenységet fejleszt, hanem kialakítja a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések vizuális eszközökkel való megjelenítésére.

Ebből következnek oktatásának céljai:

- § a képzés keretében sajátítsák el a gyerekek a vizuális megjelenítés síkbeli és térbeli alapjait,
- § fejlessze az ábrázolási készségüket olyan fokra, hogy képesek legyenek a tanulók saját gondolataik és érzéseik kifejezésére,
- § a képző-és iparművészeti területen belül szerezzék meg a mesterségbeli tudás alapelemeit,
- § a művészetoktatás a műalkotások elemzésével járuljon hozzá a gyerekek történeti és esztétikai ismereteinek gyarapításához,
- § formálódjon ízésük, kritikai érzékük,
- § irányítsa a tanuló figyelmét az emberi és a természeti környezet szépségére,
- § ismertesse meg a műfaji sajátosságra,
- § készítse fel a tanulót a képi gondolkodásra, emlékezet utáni ábrázolásra,
- § tegye lehetővé a néphagyomány, a népi kultúra megismerését,
- § fejlessze a képzeletet és az improvizációs készséget
- § a képzés legyen alkalmas a művészeti pályára való felkészítésre,
- § ösztönözze a tanulókat rendszeres kiállítás- és múzeumlátogatásra.

III. AZ ISKOLA MŰKÖDÉSE

1. Szervezete / SZMSZ szerint /

A Battonyai József Attila Művelődési Központ és Alapfokú Művészeti Iskola közművelődési és alapfokú művészetoktatási intézmény. Feladata: zenei ismeretszerzés, a zenei műveltség megalapozása, a tanulók felkészítése az amatőr zenélésre, a pályára alkalmas tanulók előkészítése a továbbtanulásra, alapfokú színjáték, modern tánc, kerámia tanszakok oktatása.

Gazdálkodását tekintve részben önálló, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv, melynek pénzügyi-gazdálkodási feladatait a munkamegosztás és a felelősségvállalás rendjét is rögzítő külön megállapodásban foglaltak szerint a Városi Kincstár (5830 Battonya, Fő u. 79-81.), mint önállóan gazdálkodó költségvetési szerv látja el. Az intézmény **önálló bankszámlával nem rendelkezik**, pénzforgalmát a vele kötött megállapodásban foglaltak szerint a Városi Kincstár a kincstári alszámlán kezeli.

Az intézmény élén az igazgató áll, akit munkájában igazgatóhelyettes segíthet. Tekintettel a testület kis létszámára, Közalkalmazotti Tanács nincs, de van választott képviselője. A létszámból következően egy tanszagnál általában 1- 2 fő dolgozik ezért szakmai csoportosulások, tanszakvezetők nincsenek. A szülők képviselőtét a Szülői Közösség látja el, segíti az iskolai munkát, és a gyermekeket érintő kérdésekben véleményezési joga van. Saját bevétele fölött rendelkezhet.

2. Tanulói jogviszony

a./ Az iskolába az vehető fel, akiben lehetőséget látunk a tanulmányok megkezdésére.

b./ Az általános iskolai felmérések után bizottság előtt felvételi vizsgát tesznek a kiküldött értesítő címzettjei. Az előképző és 1. hangszeres osztályba jelentkezők felvételi követelménye gyermek, vagy népdaléneklésből, hallásvizsgálatból, ritmusérzék megállapításából áll. Moderntánc esetében a mozgáskészség kifejtésének lehetősége vizsgálandó, színjáték tanszakon tanult vers elmondása, nem ismert szöveg vagy vers értelmes, érthető felolvasása, tartalmának elmondása a felvételi anyag.

Képző-és iparművészeti szakra jelentkezőknél alapvető a szín és forma felismerés (testek, idomok felismerése), eszközhasználat (pl. ceruzafogás) felmérése és a térszemlélet (elől-hátul-lent-fent). Korábban készült otthoni munka bemutatatható.

c./ Az első osztályba az előképző kihagyásával csak az vehető fel, akinek képességei előreláthatólag megfelelők az évvégéig teljesítendő követelmény eléréséhez.

d./ Hangszeres tanszakoknál figyelembe kell venni az otthon már meglévő, esetleg a közeljövőben megvásárolandó hangszert. Amennyiben nincs konkrét megjelölés, úgy a tanári kapacitás, a gyerek alkata és a raktáron található hangszer lesz a bizottság javaslata.

e./ Magasabb osztályba az vehető fel, aki bizonyítványával igazolta, hogy az előző tanévet más iskolában eredményesen befejezte, és tanulmányaiban nincs megszakítás.

f./ Eltekintünk a felvételi vizsgatételtől abban az esetben is, ha a növendék tanulmányaiban csak egy év a megszakítás - de az is Battonyán - és azt esetleg más tanszakon töltötte. Aki magánúton, vagy más módon szerzett hangszeres tudást, hangszeres tárgyból köteles vizsgát tenni. Ugyancsak felvételi vizsgatételre kötelezett az a növendék is, aki több év kihagyásával szeretné folytatni hangszeres tanulmányait.

g./ Ha a felvétel külföldi oktatási intézményben szerzett bizonyítvány alapján történik, a beíráskor a külföldi bizonyítványt és annak hiteles magyar nyelvű fordítását kell benyújtani. Ha a tanuló a külföldi iskolában olyan tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, amelyet a hazai iskolában nem tanítanak, ezt az osztályzatot figyelmen kívül kell hagyni.

h./ Az igazgató időszakosan felmentheti a tanulót a kötelező foglalkozások látogatása alól, ha a tanuló egyéni adottságai, sajátos helyzete vagy rendkívüli körülmények (pl. külföldi tartózkodás) ezt indokoltá teszi.

i./ A főtárgy tanárának javaslatára az igazgató felmentheti a tanulót egyes tárgyak óráinak látogatása alól, ha fejlődésének elősegítése ezt indokoltá teszi.

j./ A tanév végi osztályzatokról és a tanuló továbbhaladásáról bizonyítványt kell kiadni.

k./ Az alapfokú művészetoktatási intézményben a művészeti alapvizsgát és a záróvizsgát a tanév rendjében meghatározott időpontban kell megszervezni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga a művészeti ág jellegének megfelelő elméleti és gyakorlati vizsgából áll. Az elméleti és gyakorlati vizsga az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül. A

vizsgafeladatok az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján kerülnek kidolgozásra.

l/ Annak a tanulónak, aki a tanév végén a hangszeres vagy más főtárgyból elégtelen osztályzatot kapott, egy évig lehetősége van tanulmányai folytatására. Ha a tanuló más tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, javítóvizsgát tehet. A javítóvizsga időpontját az augusztus 25-től szeptember 15-ig terjedő időszakon belül az igazgató határozza meg.

m/ Megszűnik a tanulói jogviszonya annak a tanulónak, aki a tanév végén a hangszeres vagy más főtárgyból elégtelen osztályzatot kapott, ezért törölni kell a tanulók névsorából. Ha a tanuló más tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, javítóvizsgát tehet. A javítóvizsga időpontját az augusztus 25-től szeptember 15-ig terjedő időszakon belül az igazgató határozza meg.

n/ Megszűnik a tanulói jogviszony, ha a félévenként esedékes térítési díjat, tandíjat január 31-ig, illetve május 31-ig a tanuló nem rendezi, valamint ha a főtárgyból és kötelező tárgyból (szolfézs) hiányzása összesen eléri a 10 igazolatlan órát.

3./ Általános munkarend

a./ Az iskolai tanítás, a tanév rendjét központilag meghatározzák. Ettől eltérni csak a helyi önkormányzat illetékesének jóváhagyásával lehet. Az általános iskolában váltó tanítás nincs, tehát rendkívüli esetet kivéve **a tanítás délután zajlik**. Ettől csak az esetleges óvodai dalos játék és óvodai hangszeres órák térhetnek el délelőtti foglalkozással. A délutáni tanítás 20 óráig tarthat.

b./ Hangszeres órákat 6 napra lehet beosztani, a szombati nap lehetőség szerint csak délelőtt, csoportos órát legfeljebb elmaradt és más időpontban nem pótolható indokkal, a tanulók beleegyezésével lehet tartani.

c./ Csoportos órák után az órarendbe szünetet kell iktatni. Ez alól csak akkor lehet kivétel, ha a bejáró tanulók közlekedési eszközének menetrendje ezt nem teszi lehetővé. Az iskolai munka,- és órarend lehetőség szerint alkalmazkodik az általános iskolai, gimnáziumi munkarendhez

d./ Betegségen kívül előre jelezze a tanuló az esetleges következő órai hiányzást. Hosszabb távollétet csak orvos, illetve szülő által írt igazolással fogadhatunk el. A SZMSZ előírása szerint szülő csak évi 5 órát igazolhat.

4./ Tantárgy szerkezet

1. Zeneművészeti ág

"A" tagozaton 2+6+4 (hangszerelőkészítő+alapfok+középfok) évfolyam a következő tagozatokon van: furulya, trombita, gitár, zongora, harmonika, hegedű, néptánc.

2+4+4 évfolyamos a klarinét, kürt,

2+6+0 évfolyamos a tambura tanszak.

"B " tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.

Ennek beosztása a következő:

(3) + 9 évfolyam : furulya, trombita, gitár, zongora, harmonika, hegedű,

(3) + 7 évfolyam : klarinét és kürt.

(A zárójeles számok az "A" tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik.)

Kötelezően választható tárgyak:

-*elméleti*: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók),

-*gyakorlati*: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tárgyak:

- szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók), zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, népzene.

- (zenei ismeret : a szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tárgyak tantervi programjai alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető.)

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve gitár, zongora, harmonika) főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

A tanítási órák száma és a képzés ideje

"A" és "B" tagozat, 2+10 évfolyamos tanszakok /egy heti időtartam/

Főtárgy:

"A" tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni), vagy 2x45 perc (csoportos)

"B" tagozaton minimum 2x45 perc

Korrepetíció:

"A" tagozaton (minimum)	1. évfolyamig	5 perc,
	2.-3. évfolyamon	10 perc,
	4. évfolyamtól	15 perc,
"B" tagozaton (minimum)	1.-2. évfolyamon	10 perc,
	3.-4. évfolyamon	15 perc,
	5. évfolyamtól	20 perc.

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

"A" tagozaton a 4. évfolyam végéig,

"B" tagozaton a 10. évfolyam végéig.

Kötelezően választható tárgy:

"A" tagozaton az 5.-6. évfolyamon elmélet minimum 1x 45 perc.

Választható tárgy:

az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás,

"B" tagozaton <i>elmélet</i> : minimum	1x45 perc
<i>gyakorlat</i> : minimum	1x45 perc (csoportos),
vagy minimum	1x30 perc (egyéni).

Hangszeres előkészítő:

egyéni : 2x30 perc, vagy csoportos 2x45 perc.

Kamarazene:

minimum 1x45 perc. Csoportlétszáma a műfajnak megfelelően : 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar, kórus:

minimum 2x45 perc.

Kötelező zongora:

minimum 1x30 perc.

"A" és "B" tagozat, rövid tanszak

Főtárgy:

"A" tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni), vagy 2x45 perc (csoportos)

"B" tagozaton minimum 2x45 perc.

Korrepetíció ideje hangszeres tanszakon:

"A" tagozaton	1. évfolyamig	5 perc (minimum),
	2. évfolyamig	10 perc,
	3. évfolyamtól	15 perc.
"B" tagozaton	1. évfolyam	10 perc (minimum)
	2. évfolyam	15 perc,
	3. évfolyamtól	20 perc.

Kötelező tárgy: képzési idő minimum 2 45 perc

"A" tagozaton a 4. évfolyam végéig,

"B" tagozaton az utolsó évfolyam végéig.

Kötelezően választható tárgy:

"A" tagozaton az 5. évfolyamon *elmélet* : minimum 1x45 perc,
gyakorlat : 1x45 perc (csoportos),
vagy 1x30 perc (egyéni).

Választható tárgy:

az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás,

"B" tagozaton *elmélet* : minimum 1x45 perc,
gyakorlat : minimum 1x45 perc (csoportos),
vagy minimum 1x30 perc (egyéni).

Hangszeres előkészítő:

egyéni : 2x30 perc, csoportos : 2x45 perc.

Kamarazene:

minimum 1x45 perc, csoportlétszáma a műfajnak megfelelően : 2-8 fő,
maximum 15 fő.

Zenekar, kórus:

minimum 2x45 perc.

Kötelező zongora:

minimum 1x30 perc.

A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembe vétele mellett a növendék más művészeti ág (képző-és iparművészeti, táncművészeti, szín-és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

2. Táncművészeti ág

Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói:

A moderntánc tanszak tantárgyai és óraszámai

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok szám: 12 (2+6+4)

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik technikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhhetnek jártasságot.

A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a műveltség megszerzésére.

Az alapfokú táncművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei

Fejlessze

- § a gyerekek és fiatalok mozgáskultúráját,
- § testi-lelki állóképességét,
- § kapcsolatteremtő képességét.

Neveljen

- § egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat,
- § a táncművészetet értő közönséget,
- § táncot szerető fiatalokat.

Készítsen fel

- § a szakirányú továbbtanulásra.

3. Képző- és iparművészeti ág

Kerámia tanszak

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 (2+6+4)

Kötelező tárgy:

Rajz-festés-mintázás

Műhelyelőkészítő, műhelygyakorlat

Szabadon választható tantárgyak:

Művészettörténet

Népművészet

Képző- és iparművészeti oktatás célrendszere, funkciói

- § Az alapfokú művészoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítása mellett a látás kiművelésére és tudatosítására, bővítve a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata nemcsak a kezűgyességet, technikai érzékenységet fejleszt, hanem kialakítja a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének gyakorlatára.
- § A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő és vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés széles körben segíti a vizuális kultúra iránt fogékony tanulók fejlődését. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, vizuális tapasztalataira építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a tanulók képességeiktől és szorgalmuktól függően fejleszthetik vizuális műveltségüket és a különféle szakirányú területeken szerezhhetnek jártasságot.
- § A képző- és iparművészeti oktatása vizuális kultúra ágait, a műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy a múlt értékeit

megszerettesse és továbbéltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében és a tanulók életkorának megfelelő vizuális műveltség kialakításában.

A képző- és iparművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai:

- § Irányítsa a tanuló figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára, szépségére,
- § Ismertesse meg az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit.
- § Ismertesse meg a kommunikáció művészi formáit, a képző- és iparművészet műfaji sajátosságait.
- § Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására és készítse fel a tanult művészi kifejező eszközök alkalmazására.
- § A képző és iparművészeti oktatás, nevelés célja azoknak az ismereteknek a megtanítása, képességeknek a fejlesztése, melyek a látható világ megismeréséhez, alakításához, reprodukálásához szükségesek.
- § A képzés keretében sajátítsák el a tanulók a vizuális megjelenítés síkbeli és térbeli alapjait. Fejlessze az ábrázolási készségüket és képességüket olyan fokra, hogy ezen eszköztár birtokában képesek legyenek a tanulók saját gondolataik és érzéseik kifejezéséhez.

4. Színművészeti ág

A **színjáték** tanszakon a képzés ideje : 8 év.

Évfolyamok száma : 8 (2+6).

A csoportos órák időtartama: 45 perc.

Tantárgyai:

Főtantárgy: drámajáték

Kötelező tantárgyak: beszédgyakorlatok
mozgásgyakorlatok.

Kötelezően választható tantárgyak:

- § vers- és prózamondás (1. évfolyamtól választható),
- § bábjáték (a 4. évfolyammal bezárólag választható),
- § tánc- és mozgásszínházi tréning (az 5. évfolyamtól választható),

- § kreatív zenei gyakorlat (az 1. évfolyamtól választható),
- § színházismeret (a 3. évfolyamtól választható),
- § beszédtechnika (a 3. évfolyamtól választható).

Szabadon választott tantárgyak (a helyi igények és lehetőségek függvényében):

- § pantomim (a 4. évfolyamtól) - a bábjáték tanszak tantárgya,
- § színháztörténet (az 5. évfolyamtól).

Követelmények: Az alapfok elvégzését követően a tanulók legyenek képesek:

- § figyelmük tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre,
- § társaik, önmaguk és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére,
- § a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben,
- § érzelmi emlékek felszínre hozására és a szerepjátékokban való kreatív alkalmazására,
- § érzékeny kapcsolatteremtésre és annak megtartására,
- § pontos és érzékletes szerepjátékra társaikkal és egyénileg,
- § saját testük, mozgásaik, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára.

5./ Az oktatási struktúra feladatai

a./ A kis-előkészítő célja egyrészt a zenei alapismeretek elsajátítása, a szolmizáció biztos használata, másrészt év végén az ABC-s rendszer megismerése, felkészülés a hangszeres előkészítőre. A néptánc, modern tánc tanszakoknál a szükséges alapritmusok, alaplépések elsajátítása a gyermekjátékok segítségével. Az iparművészet tanszakon az elsődleges cél az anyag tulajdonságainak megismertetése, annak használata, kezűgyesség fejlesztése.

A következő tanévtől mindenképpen vissza kellene hozni az ezt megelőző, Battonyán 30 éves hagyományokkal rendelkező **óvodai dalos játékot**.

Az óvodás csoport beindítása szakmailag indokolt, mert a zenei kis-előkészítő tananyagának nagy részét átvállalná, így a hangszeres előkészítőbe érkezők tájékozódása az abszolút rendszerben biztossá tenné a hangszertanulás megkezdését.

b./ Az előkészítő a kis-előkészítő anyagának folytatása. Ennek az átvezető évfolyamnak olyan rugalmasnak kell lennie, hogy a kis-előkészítőt nem végzetek is ugyanolyan szintre jussanak a tanév végére, amely lehetőséget ad a következő évi tanuláshoz.

c./ A hangszeres előkészítő az utóbbi években létfontosságúvá vált nemcsak az 1.hangszeres osztályok anyagának elsajátításához, de versenyeken a kötelező művek kijelölése mindenütt feltételezi a korábbi hangszertanulást. Szigorúan kötött anyag ugyan nincs, de fúvósoknál a légzéstechnika helyes elsajátítását, vonósoknál a biztos vonóhasználat, hangszertartás beidegződését, zongoristáknál az ujjvégérzet kialakítását kell elérni. Tehát nem az a cél, hogy minél több, esetleg mutatósabb, látványosabb darabot tanuljanak meg, hanem technikailag biztosan alapozzák meg az 1. hangszeres osztályt.

A néptánc, a modern tánc tanszakokon szintén nem az a cél, hogy decemberre a csoportok kész produkciót mutassanak be, hanem az alapozás után, év végére vagy a következő évre álljanak össze a lépések kész táncformára.

d./ Alapfokon, átlagos képességű tanulóknál ("A" tagozat) a többi hangszeres osztályban komoly tervekkel nem állhatunk elő, de az egyik legfontosabb cél őket megtartani. Az általuk végzett anyag mennyiségben, minőségben átlagos, ezért olyan művekkel ismerkedjenek, amelyek nem haladják meg képességeiket, de szívesen játsszák, és lehetőség szerint a 6. tanév végére előírt szintet megközelítik. Jobban járunk, ha több, könnyebb művet tanul, mindössze a beszámolókra, esetleg hangversenyre tanul munkaigényesebb

darabot. Ők szívesen játszanak kamarazenét, zongorán négykezes, mert ha szólóban nem is mernek játszani, ilyen esetekben a felelősség kisebb súlya miatt sikerélményük lehet. Legtöbbször nem zeneszeretetből járnak hozzánk, inkább kötelességből, de ha befejezik az alapfokot, megérik a korábban rendszerességből művelt hangszertanulás hiányát. Belőlük lehet a jövő hangverseny-látogató közönsége, leendő gyerekeikből zeneiskolás.

A modern tánc, színjáték tanszakoknál eredményesebb a csoport megtartása, ha inkább több, könnyebb produkcióval kísérletezünk. Az ezekből következő sikerélményre támaszkodva, később már munkaigényesebb, színvonalasabb műsorok előadására lesznek képesek. A kerámia tanszakon feladat az alkotómunka kitartó végigvitele, a részfázisok megszerettetése a tanulókkal.

e./ A középfok eddigi tapasztalataink szerint inkább levezetés, mint továbbtanulás. Kisebbségi településekről nagy iskolákkal rendelkező városokba mennek továbbtanulni, amikor is a hétvégi hangszeres óra jelenti találkozásukat a zenével. Csak annak van esélye szinten maradni, aki helyben marad, többé-kevésbé rendszeres gyakorlása megoldott.

6./ A tantárgyszerkezet kibővítésének tervei

A kötelezően választandó tárgyak közül a zenei szakon zeneirodalom és szakiskolai előkészítő szolfézs csoportot indítunk néhány második hangszer és zenekart választó tanulónk mellett. Tervünk a zeneirodalom hosszú távú bevezetése, mert a megfigyelt szolfézs órák /5. osztálytól / nem alkalmasak az általánosságban vett zenetörténeti áttekintésre és érdembeli tájékozódásra. Szakiskolai előkészítő akkor lesz, ha pályára készülő növendék jelentkezik. Ezzel együtt az új tanévre való átállás - beleértve a második hangszereseket is - nem jelent számottevő pénzügyi változásokat. A következő tanévekre is elsősorban a csoportos órákat javasoljuk növendékeinknek a kötelezően választandó tárgyak közül. Másik hangszer tanulását csak akkor tartjuk indokoltnak, ha a növendék szorgalma, fő hangszerén való előmenetele, és a választott új hangszer megléte ezt indokolja.

Az intézményben jelenleg tanított tárgyak mellett a jövőben lehetőség van újabb, de régebben tanított hangszerek oktatására is. A korábban sikeresen működött (a megyében azóta is egyedülálló) **citera tanszak** újjáélesztéséhez a hangszerek jelenleg is rendelkezésre állnak. Tanításához csak pedagógus végzettség kell, mivel a hangszer szakközépiskolai, illetve főiskolai tanítása még nem megoldott. A korábban iskolánkban tanított **fuvola** és **fagott** tanszak szakember hiányában nem működik, pedig raktáron vannak hangszereink. Ugyancsak raktári készlet a **gordonka** tanszak ellátásához elegendő hat gordonka, de a szaktanár - így a tanuló itt is hiányzik. A mélyrézfúvó család több képviselője is (**helikon**, **F-tenor**) rendelkezésünkre áll, de eddig még nem voltak kihasználva. Reális esélyeink vannak az **orgona** tanszak beindítására is, amelynek jövője van, miután a továbbképzése megoldódott szakiskolai és főiskolai szinten.

Több művészeti ág iskolai oktatás keretében történő tanítása megvalósult közeli terveinkben. A legkorábban került bevezetésre a **színjáték** tanszak, amelyre igény van, és személyi feltétele adott.

Valamivel nagyobb beruházást igényelt a szintén keresett **képzőművészet** ág.

A szakember itt is adott, korábbi szakkörből az eszközök és berendezések egy része is biztosított, de ez kiegészítésre szorul. A távolabbi terveinkben szerepelt az **iparművészeti** szak **tűzzománc** készítő ága, de csak a szakember adott a megvalósításhoz. Viszont beindult a **kerámia** és a **kézműves tanszak**, melyhez a személyi-és anyagi feltételek is nagyrészt biztosítottak

7./ Többletszolgáltatások, tehetséggondozás

7.a/ A Köznevelési törvény 115.-116. §-a előírja az óraszámok, életkor, térítési díj - tandíj összefüggését az iskola költségvetésével. Battonya Város Önkormányzatának 23/ 1996. /IX.26./ ÖK.sz. rendelete szabályozza a díjcsökkentés mértékét, illetve a mentesség lehetőségét.

Minden tanulónak joga van 2-3 főtárgyat tanulni, vagy egy hangszer mellett a zenekar, néptánc, vagy más művészeti ág foglalkozásain részt venni /amennyiben korban belefér/.

A térítési díj-fizetési kötelezettség mértéke

Battonya Város Önkormányzatának 11/2006.(IV.28.) rendelete szabályozza a térítési díj mértékét, illetve a kedvezményeket, mely szerint:

„b./ A Kt. 115. § (1) bek. C./ pontjában meghatározott esetben (az alapfokú művészetoktatási intézményben) tizennyolc év alatti tanulóknál (régiből) az a./ pont szerint (tanévenként a szakmai feladatra – a tanévkezdésekor számított – folyó kiadások) egy tanulóra jutó hányadának 10%-a.”

„c./ A Kt. 115 . § (1) bek. C./ pontjában meghatározott esetben (alapfokú művészetoktatási intézmény) tizennyolc éven felüli, de huszonkét éven aluli tanulóknál az a./ pont szerint i folyó kiadások 30%-a.

„f./ A Kt. 115. § (1) bek. C./ pontjában meghatározott esetben a 2005. december 25. napján az alapfokú művészetoktatási intézmény első előképző, vagy első alapfokú évfolyamán tanulmányokat folytatók, majd ezt követően az új évfolyamra felvett tanulók esetében (új tanulók) a feladatellátáshoz biztosított alap normatív hozzájárulás 15%-a zeneművészeti ág esetén, 25%-a más művészeti ág esetén.

A meghatározott térítési díjak a tanulmányi eredménytől függően a következők szerint csökkennek:

Régi tanulók esetében:

• 50 %-a	4-5 tanulmányi átlag	3.000 Ft/év
• 75 %-a	3-3,9 tanulmányi átlag	4.500 Ft/év
• 100 %-a	2-2,9 tanulmányi átlag	6.000 Ft/év

Ha a régi tanuló új tanszakra iratkozik be, akkor már az új törvényt kell alkalmazni a térítési díj és a tandíj esetében!

Az új tanulók esetében a meghatározott térítési díjak a tanulmányi eredménytől függően a következők szerint csökkennek: az f./ pontban meghatározott esetben a feladatellátáshoz biztosított alap normatív hozzájárulás:

- 10 %-a a zeneművészeti ág, 20%-a a más művészeti ág esetén
4-5 tanulmányi átlagnál 10.500 Ft/év-11.800 Ft/év
- 12 %-a a zeneművészeti ág, 22 %-a a más művészeti ág esetén
3-3,9 tanulmányi átlagnál
- 15 %-a a zeneművészeti ág, 25 %-a a más művészeti ág esetén
2-2,9 tanulmányi átlagnál

A közoktatási törvény 115. § (1) bekezdés c) pontja a helyi önkormányzati feladatellátás keretében térítési díj ellenében igénybe vehető szolgáltatásokat taglalja. E rendelkezést azoknál kell bevezetni, akik 2005/2006. tanítási évben kezdik meg tanulmányikat az alapfokú művészetoktatási intézmény első előképző vagy első alapfokú évfolyamán, majd ezt követően a belépő új évfolyamokra felvett tanulóknál.

7.b/ Tehetséggondozás.

A második hangszeres osztálytól induló kiválasztódás egyértelmű, de összetett feladat ("B" tagozat). Amennyiben a tanár alkalmasságot lát magasabb szintű képzés megindításához, szükséges tudnunk a tanítvány és a szülő célját, hozzáállását is. Ismernünk kell tanítványunk iskolai előmenetelét, elfoglaltságát, tanulási módszereit, tempóját, terhelhetőségét. Tudnunk kell, mennyire számíthatunk otthoni nyugodt felkészülésére, valamint az általános iskola pedagógusainak támogatására. A felvételre készülők számára 5. hangszeres osztálytól a felvételi vizsgáig egy felkészítő zeneelmélet óra, amelyik akkor is csoportos órának számítandó, ha csak egy tanulónk vesz részt rajta. Ez a többletszolgáltatás nem számít többletet a térítési-díj fizetésnél, tehát nem lép a tandíjfizetési kategóriába, pedig a heti 6 foglalkozást meghaladja.

A csoportosan oktatott tanszakoknál nehezen megoldható a tehetséggondozás egyéni formája. A modern tánc esetében a csoportnak egységes követelménye van. A gyakorlás otthoni formáját nehéz elképzelni. A kerámia tanszakon viszont a személyre szabott foglalkozás lehetőséget ad a tehetséggondozásra. A kerámia tanszak elvégzése után is van továbbtanulási lehetőség, pl.: Gyulán, Szegeden, Hódmezővásárhelyen.

A zenei pályára készülő tehetséges gyerekek gondozása külön feladat. Már kezdetben céltudatosan kell az anyagválasztással, technikai gyakorlatokkal alapozni úgy, hogy az hosszú távú eredményt hozzon. Évről-évre úgy bővíteni zenei ismereteit, zenei szókincsét, hogy az maradandó legyen, és később is alkalmazni tudja azokat. A műveken keresztül szerezzon stílusismeretet, ismerje fel a már korábban előfordult zenei formákat, rá kell szoktatni, hogy az ismeretlen fogalmak, kifejezések után érdeklődjön, azoknak utánanézzen. Rá kell szoktatni a hangszereseket, hogy igényük legyen a szép hangra otthon ugyanúgy, mint az órán. Koncertképességük kialakítása, fokozása érdekében közösen keressük a szereplési lehetőségeket, számukra nemcsak elvárható, de kötelező a szereplés hangversenyeken, versenyeken, rendezvényeken és egyéb alkalmakkor. Számukra meghatározó lehet egy megyei hangszeres verseny, mert meg kell tanulnia összehasonlítani saját tudását másokéval, meg kell ismernie saját értékeit.

Kevésbé sikerült szereplés esetén nem szabad feladnia, ki kell próbálnia magát, mennyire sikerül még keményebb munkával felülemelkedni a kudarcon.

Célszerűnek látszik az arra alkalmas tanulót időnként a szakiskolai tanároknak megmutatni, tanácsot kérni a további munkához, ez egyben tájékozódást is jelent az ottani követelményekről, elvárásokról.

8./ A tanulók értékelésének rendje.

Az intézmény növendékeiből csak a hangszeresek munkáját van értelme rendszeresen értékelni, a tanulók és a szülők megfelelő tájékoztatása érdekében. A hangszeres főtárgy és a szolfézs esetében havi értékelés szükséges a tájékoztató füzet megfelelő részén.

Szolfézs tárgyból rendszeresen kell az egyes szakfeladatokat osztályozni, ezáltal fel tudjuk mérni tanítványaink fejlődését, rosszabb esetben lemaradását. Az előképző évfolyamaiban hasonló módon szükség van az előrehaladás, előmenetel figyelemmel kísérésére, az évközi értékelés formáját, módját a korosztály figyelembe vételével a szaktanár határozza meg. Ugyancsak a szaktanár szubjektív megítélésére támaszkodik az egyes hangszerek esetében megnyilvánuló vélemény, ami eldönti, az adott hangszer tanítása folyamán mit lehet kiemelkedő, jó, vagy nem megfelelő teljesítménynek nevezni.

Minden tanszak rendelkezik tantervvel, amelyben rögzítve van az évenkénti elvárás számszerűen, stílushoz kötötten. Ha az év végi beszámolón nem hangzik el az előírt minőségű mű, különbséget kell tenni, hogy a gyengébb teljesítmény hosszabb hiányzás, szorgalom hiánya, esetleg eredendően kisebb adottságból adódik. Ha betegség az oka, feltételezhetjük a következő évi jobb teljesítményt, ha szorgalom hiánya, szükség van a tanuló és tanára véleményére, látnak-e esélyt a következő év sikeres befejezésére. Amennyiben rosszabb adottságú gyerekről van szó, inkább osztályfolytatást javasolhatunk a bizonyítványba bekerülő rossz érdemjegy helyett. Az ilyen típus többnyire szeret órára járni, de teljesítményt ne várjunk tőle. A meghallgatások alkalmával azt is meg kell a tantestületnek beszélni, hogy a gyengébb teljesítmény láttán van-e esély egy magasabb, nehezebb osztály megkezdéséhez, azaz technikailag, többé-kevésbé zeneileg meg van-e alapozva a korábbi évfolyam, amire építeni lehet.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

1./ A tantervben meghatározott évfolyamonkénti minimális követelményi szint sikeres teljesítése, erről bizonyítvány kiállítása.

2./ Előképzős bizonyítványba szöveges értékelés mellett a "*tanulmányait megkezdheti*" bejegyzés szükséges. Előképző osztályból legalább "*megfelelt* " minősítéssel léphet az első osztályba.

3./ A tanuló tanulmányai alatt egy alkalommal saját (szülő) kérésére és a szaktanár javaslatára az igazgató engedélye alapján osztályát folytathatja. /ebbe

nem számít bele a tanév közben történt felvétel esete, ha az december 1-je után történt/

A tanulók munkájának értékelése összetett és meglehetősen szubjektív, a tanár személye, a gyerek adottsága, alkata, szorgalma, hozzáállása meghatározza, mégis kell bizonyos kiindulási pont, amely lehetőséget ad bizonyos szubjektív összehasonlításra.

Az értékelés célja:

- § visszajelzés a tanuló és a szülő részére,
- § a tanulás hatékonyságának ellenőrzése,
- § a teljesítmény alapján a tanulási folyamat korrekciójának kijelölése,
- § a tanuló teljesítményének viszonyítása korábbi eredményéhez,
- § a tanuló ösztönzése a teljesítmény megtartására vagy fokozására.

Helye a tanítási folyamatban:

- § rendszeres szóbeli visszajelzés a tanítási órákon, időnkénti órai osztályzat,
- § elméleti tárgyaknál szóbeli és írásbeli feladatok értékelése (jegyekkel),
- § egy-egy téma lezárása ismeretanyag rész elsajátítása után, vagy
- § havonkénti értékelés,
- § féléves, éves teljesítmény értékelése.

Az értékelés legfőbb szempontjai:

- § reális és következetes legyen,
- § a tanuló tényleges teljesítményén alapuljon,
- § vegye figyelembe a tanuló alapvető zenei adottságait,
- § nem lehet büntető jellegű.

Az értékelés súlypontjai:

- § A továbbhaladáshoz szükséges anyag elsajátítása, ismerete, értékelése és gyakorlati alkalmazása,
- § az oktatás eredményeként kialakult képességek ellenőrzése,
- § a továbbhaladás feltételeként előírt minimum ellenőrzése.

Ennek értelmében meghatározhatjuk a legjobb teljesítményt, a többi érdemjegy ennek tudatában arányosan csökken. Tehát :

5 - jeles a tanuló munkájának értékelése, ha a tantervi követelményeknek eleget tesz, önmaga adottságaihoz mérten a legjobbat nyújtja. A technikai követelményeket biztosan oldja meg, játéka zeneileg is élvezhető. Képes az önálló munkára, szerepléskor megbízható, reális tudását adja.

A szorgalom értékelése annyiban hasonló, hogy a legjobbat meghatározva a többi ennek tudatában határozható meg. Tehát :

5 - példás annak a szorgalma, aki céltudatos, önálló munkára törekszik, a tanári utasításokat betartja, munkavégzése pontos, kitartó, megbízható, gyakorlása rendszeres, munkája precíz, a művészeti ág iránt érdeklődő.

A tanuló teljesítményét tanév közben érdemjegyekkel, félévkor és a tanév végén szöveges, illetve számszerű osztályzatokkal kell értékelni. Ezek a következők:

a./ a főtárgy, kis-előképző, előképző, szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom

jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2) és elégtelen (1).

b./ a kamarazene, kötelező zongora, énekkar, zenekar, moderntánc, színjáték, képző- és iparművészet tantárgyak esetén: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.

c./ hangszeres előképző esetén - ide értve a fakultatív hangszeres előképzőt is, - jól megfelelt, megfelelt, más hangszerre átirányítva, nem felelt meg.

A tanuló félévi osztályzatát a tanár állapítja meg az első félév érdemjegyei alapján. Ha a tanuló az első félévben mulasztása miatt nem volt osztályozható, ezt az ellenőrző könyvbe be kell jegyezni.

A tanév végén a **hangszeres előképzőből** és **főtárgyból** bizottság előtt kell beszámolni. A beszámolón az osztályzatot - a főtárgy tanárának javaslatára - a bizottság állapítja meg. Egész tanévi munkája alapján kell osztályozni azt a tanulót, aki betegség miatt, vagy más méltánylandó okból a beszámolón nem tud megjelenni. Előre tudott elfoglaltság esetén a kiírt beszámolótól eltérő időpontot lehet kérni a hivatalos vizsgaidőszakon belül.

A **kamarazene, énekkar, zenekar, modern tánc, színjáték** tanszakoknál az osztályzatot a tanár adja legalább évi 2 nyilvános szereplés után. A **kamarazene** tárgy négykezes és duó hangszeres kamarazene esetében az osztályzatot a félévi és év végi beszámoló alapján kell megállapítani. A **kerámia** tanszaknál évi két bemutató adja az osztályzatot.

Nem bocsátható tanév végi beszámolóra az a tanuló, akinek igazolt és igazolatlan mulasztása a kötelező óraszám egyharmadát meghaladja.

Azt a tanulót, aki kiemelkedő eredményt ér el, a tanév végén - a szaktanár javaslatára - tantárgyi, igazgatói dicséretben lehet részesíteni. A **szorgalom** minősítésének fokozatai a magatartás figyelembe vételével:

példás (5), jó (4), változó (3) és hanyag (2). A kiemelkedő szorgalmú tanulót a nevelőtestület dicséretben részesítheti.

A 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 31. § (2) kimondja, hogy az alapfokú művészetoktatási intézménynek – az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjában meghatározottak szerint – legalább hat és legfeljebb tizenkettő évfolyama van, melynek keretei között az oktatás előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokon folyik. A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően **művészeti alapvizsgát** tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig **művészeti záróvizsgát** tehet.

A 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 31. § (3) pontja alapján a művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít. A művészeti alapvizsgát és a művészeti záróvizsgát jogszabályban meghatározottak szerint kell szervezni. A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga vizsgakövetelményeit, vizsgafeladatait – helyi tanterve alapján – az alapfokú művészetoktatási intézmény határozza meg, figyelembe véve az alapfokú művészetoktatás követelményeiben és tantervi programjában meghatározottakat.

A 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 51. § (3) pontja alapján a művészeti alapvizsgát először azoktól lehet megkövetelni a továbbhaladás feltételeként, akik a 2002/2003. tanévben kezdték meg tanulmányaikat az alapfokú művészetoktatási intézmény első alapfokú évfolyamán.

9./ Nyilvánosság

Minden működő szervezetnek, intézménynek szüksége van munkája propagálására. A Battonyai József Attila Művelődési Központ és Alapfokú Művészeti Iskola tevékenységét a helybeli rendezvények révén Battonyán elismerik. Megnyilvánulásairól a helyi újság rendszeresen beszámol, nem egyszer a megyei sajtóban is jelennek meg publikációk.

Semmiféle szakmát érintő nyilvánosságtól nem zárkozik el, amely számára teljesíthető, amely által az ott dolgozók munkája értékelhető. Ez lehet karácsonyi műsor, növendékhangverseny, nemzetiségi és városi rendezvények, klubfoglalkozások, nemzeti ünnepeink, közéleti események, gyermekszínház, politikai fórumok, gyűlések, családi rendezvények, művelődési és szórakoztató rendezvények, multságok, termékbemutatók vásárok, sportrendezvények, egyházi, és egyéb rendezvények vagy éppen veradás.

A szülők és az érdeklődők előtt lehetőség van az intézmény művészeti életébe betekinteni. Évente egy nyílt napot tartunk, ahol bárki bármilyen órát meglátogathat, megismerkedhet a hangszeres és csoportos órák menetével, rendszerével. Kis-előképzős gyermekek és szüleik a leendő hangszerválasztás előtt tájékozódhatnak a választandó hangszer- lehetőségekről. Félévenként egy-egy alkalommal olyan nyilvános óra látogatható, ahol szülők és ismerősök a hozzájuk tartozó gyermek hangszeres óráját megnézhetik. Ez lehetőséget ad összehasonlítani az órai követelményeket, elvárásokat az otthoni munkával, a gyakorlás minőségével, mennyiségével.

IV. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATAI

1./ Az intézmény művelődési része szakmai kapcsolatot tart fent a megyei művelődési központtal, a környező települések kulturális intézményeivel, a helyi általános iskolákkal, gimnáziummal.

Az iskola művészeti része a szülőkkel több fronton tart kapcsolatot: rendszeres a találkozás a zenés szülői értekezleteken, évnyitó, évzáró alkalmával. Hasonló kapcsolattartási lehetőség az évi két növendékhangverseny. A szülői munkaközösség felé irányuló segítsége rendezvényeken nyilvánul meg. Miután az iskola alapítványának kuratóriumában több szülő aktív résztvevő, az alapítvány rendezvényei jó alkalmat teremtenek a szülőkkel történő kötetlen találkozásra, beszélgetésre.

Battonya nem túl nagy település, kevés intézmény, szervezet működik. Ennek ellenére mondhatjuk, a velük való kapcsolat mindkét fél számára hasznos és gyümölcsöző. Az általános iskolával, szerb, román anyanyelvű iskolával azért is megnyugtató a viszony, mert növendékeinket tőlük kapjuk, cserébe rendezvényeiken szerepelnek tanulóink. Hasonló a kapcsolat a helyi gimnáziummal és az SOS gyermekfaluvál, igényeik esetén bármikor jelen vagyunk. Közelebbi kapcsolatba kerültünk a helyi katolikus templom intézményével egy orgonahangverseny kapcsán. Azóta ez rendszeressé vált, és nemcsak az intézmény speciális rendezvényei kapnak ott helyt, de növendékeink nem egyszer szerepeltek pl. Karácsonykor, és pedagógusaink többször színesítették zenés betétekkel a nem hétköznapi szertarásokat. Ha gyakoriságban alól is marad a helyi református templombeli szereplés, eddig nem zárkoztunk el az ő kéréseik elől sem.

2./ A határ közelsége és a magyar-román kapcsolatok jó irányú alakulása lehetőséget teremtett a közelebbi, határon túli településekkel, azok intézményeivel való ismeretségre. 1993-ban jártak először nálunk az Aradi "Sabin Dragoi" Művészeti Iskola tanárai, hangszeresei. Azóta több alkalommal láttuk egymást vendégül, jó alkalmat adva a növendékeknek egymás játékát, stílusát, tudását megismerni. Újabb lehetőségként az iskola többi művészeti ágába (festészet, szobrászat) is betekintést nyerhetünk.

1997. októberében Battonya és a romániai Pécska testvértelepülési kapcsolatot létesített. Ott semmiféle intézményesített zenei oktatás nem folyik, ezért iskolánk örömmel vállalta a zenei igények kielégítését. Azóta több műsort adtak gyerekek és felnőttek különböző alkalmakkor, a pedagógusok többek között orgonahangversenyt is adtak a katolikus templom jónak minősíthető orgonáján. Ez a kapcsolat zenei vonalon nagyon élő, reméljük, még sokáig.

V. HELYI TANTERV

1. Zeneművészeti ág

A Battonyai József Attila Művelődési Központ és Alapfokú Művészeti Iskola a 27/1998. (VI.10.) MKM rendelet 3.§-ának (3) bekezdése alapján kiadott Alapfokú Művészetoktatás követelményei és tantervi programja szerint működik. A település lakosságának összetétele, a helyi nemzeti hagyományok ápolása indokolja, hogy néhány tanszaknál a helyi tanterv kiegészüljön a szerb lakosság kíváncsiságával, nevezetesen a tamburazenekar működésével.

Ebből következően :

1./ a furulya, harmonika (esetleg hegedű) tanszakoknál az előírt követelményeket teljesítve azoknak a tanulóknak, akik a helyi specialitásként fenntartott szerb tamburazenekarban játszanak, szükséges kiegészíteni repertoárjukat a zenekar által játszott művekkel. Ez a létszám nem jelentős, de a zenekar működéséhez nélkülözhetetlen. (A 8-10 fős együttesben 1-1 hegedű, 2-3 furulya, 1-2 harmonika szerepel.)

2./ Magasabb hangszeres osztályba lépéskor a fő tárgyak és elméleti tárgyak évfolyama megegyezik, kivéve, ha a fő tárgyból vagy elméleti tárgyból igazolt, igazolatlan hiányzás miatt, vagy egyéb okból nem lehet osztályozni. Amennyiben a tanuló az osztálykülönbséget meg akarja szüntetni, az adott tárgyból különbözeti vizsgát tehet.

3./ Az értékelés rendszere megegyezik a III./9. pontban rögzítettekkel, de egységesíteni szeretnénk a beszámolók követelményeit annyiban, hogy minden tanszakra érvényesíteni a kotta nélküli játékot. Ez pontosítva annyit jelent, hogy félévkor és évvégén jeles osztályzatra akkor van esélye a növendéknek, ha a vizsgán kotta nélkül játszik.

4./ A kottakiválasztás elvei (hangszeres tárgyaknál)

A szolfézss és előképző tanszakon az eddig bevált kottákat használjuk, hangszeres tanszakokon a hivatalos kiadók által megjelentetett, tanterv által javasolt kottákból tanítunk.

Más helyről származó, ismeretlen kiadó, szerző műveit csak akkor tanítjuk, ha a követelményrendszerbe stílus szerint beépíthető, nem sérti a klasszikus zenét, segíti az esztétikai nevelésre irányuló törekvéseinket.

A **hegedű, zongora, furulya, trombita, harmonika, gitár** tanszakokon a képzési idő : 12 év,

"A" tagozaton : 2 + 10 évfolyam,

"B" tagozaton : (3) + 9 évfolyam /hegedű, zongora, trombita, harmonika, gitár/, (4) + 8 évfolyam /furulya/.

Óraterv

Tantárgy	ÉVFOLYAMOK											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választ-ható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választ-ható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Kötelező tárgy : szolfézs

Kötelezően választható tárgyak :

elméleti : szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom,

gyakorlati : második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tárgyak: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, népzene.

Korrepetíció : /hegedű, furulya, trombita szakon összesen/

1. oszt. 25 perc

2.-3. oszt. 90 " /1,5 óra/,

4. oszt. 60 " /1 óra/.

A **klarinét és kürt** tanszakon a képzési idő 10 év.

"A" tagozaton : 2+8 évfolyam,

"B" tagozaton : (3) 3+7 évfolyam.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok									
	Előkészítő		Alapfok				Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választ- ható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	2- 6	2- 6	2- 6	2- 6	2- 6	2- 6	2- 6	2- 6	2- 6	2- 6

A kötelező, a kötelezően választható és a választható tárgyak megegyeznek az un. hosszú tanszakok tárgyaival.

A **tambura** tanszakon a képzés ideje : 8 év, évfolyamok száma 8 (2+6)

Kötelező tárgy: szolfézs vagy népzenei ismeretek

Csoportlétszám: átlagléttség 4 fő, maximális létszám 6 fő.

A csoportos órák időtartama : 45 perc,

az egyéni órák időtartama : 30 perc.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előkészítő		Alapfok					
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy: prímtambura	-	-	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy: Szolfézs/ népzenei ismeretek	2	-	2	2	2	2	2	2
Zenekar/ kamara	-	-	-	2	1	1	1	-
Kötelezően vál. Tárgy	-	-	-	-	-	-	-	-
Fakultatív	-	-	-	-	1	1	1	-
Összesen:	2	-	4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Fakultatív tárgy : tamburabrács, tamburakontra, kamarazene, néprajz.

2. Táncművészeti ág

Modern tánc:

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok szám: 12 (2+6+4)

Tantárgy	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1 .	2 .	3 .	4 .	5 .	6 .	7.	8.	9.	10 .
Modern tánc												
Táncelőkészítő gimnasztika	4	4										
Esztétikus testképzés			4	4								
Jazz technika					4	4	4	4				
Graham- technika									1- 2	1- 2		
Limón- technika											1- 2	1- 2
Kontakt- technika									1- 2	1- 2		
Modern jazz technika											1- 2	1- 2
Improvizáció									1	1	1	1
Kompozíció											1	1
Tánc történet									1	1		
Összesen:	4	4	4	4	4	4	4	4	4- 6	4- 6	4- 6	4- 6

MODERNTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ MODRENTÁNC OKTATÁS

KÖVETELMÉNYEI

A Moderntánc tanszak célja: a moderntánc technikák megismerése és az előírt tananyag elsajátítása mellett a személyiség fejlődése, az önálló, kapcsolatteremtő improvizáció, kreativitás kialakulása.

A tanszak feladata:

Ismertesse meg a tanulóval:

- a moderntáncművészet főbb irányzatait,
- az irányzatok technikai alapelemeit,
- a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló:

- technikai adottságait,
- mozgásmemóriáját,
- koncentrálóképességét,
- muzikalitását,
- kreativitását,
- tér- és formaérzékét,
- előadói készségét,
- személyiségét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:

- a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,
- dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a munka igényét,
- az önálló gondolkodás igényét,
- az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:

- az igényes munkára,
- a tánc- és színházi események látogatására,
- az érzelmi nyitottságra,

- az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló:

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

A moderntánc tanszak tantárgyai és azok óraszámai

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 év

A

Évfolyamok												
Előképző			Alapfok						Továbbképző			
Tantárgyak	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Táncelőkészítő gimnasztika	4	4	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Esztétikus testképzés	---	---	4	4	---	---	---	---	---	---	---	---
Jazz- technika	---	---	---	---	4	4	4	4	---	---	---	---
Graham- technika	---	---	---	---	---	---	---	---	1	1	---	---
Limón- technika	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	1	1
Kontakt- technika	---	---	---	---	---	---	---	---	1	1	---	---
Modern jazz- technika	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	1	1
Improvizáció	---	---	---	---	---	---	---	---	1	1	1	1
Kompozíció	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	1	1
Tánc történet	---	---	---	---	---	---	---	---	1	1	---	---

tanszak tantárgyai

A Modern-kortárástánc tanszak 12 éves képzése során a tanulók megismerkedhetnek az igen összetett és sokrétű, több irányzatot felvonultató moderntánc világával.

Kötelező tantárgyak:

Táncelőkészítő gimnasztika
Esztétikus testképzés
Jazz-technika
Graham-technika
Limón-technika
Kontakt-technika
Modern jazz-technika
Improvizáció

Kompozíció
Tánc történet

A TANTÁRGYAK HELYE A TANSZAK PROGRAMJÁBAN

Táncelőkészítő gimnasztika célja a tanulók korosztályi sajátosságainak figyelembevételével az izomzat fokozatos fejlesztése, az esztétikus mozgás alapfogalmainak gyakorlati elsajátítása, a tudatos izommunkára nevelés.

A technika felkészíti a tanulókat a képzés fizikai követelményeinek megfelelően (tágság, hajlékonyság, rugalmasság).

Esztétikus testképzés olyan gimnasztikai alapkövetelményi mozgásanyag, amely magában foglalja a szükséges és egészséges természetes mozgásfajtákat. A testképzés által olyan előkészítést kap a test, amelyre később bármely más tánctechnika felépíthető.

Jazz-technika által a tanulók megismerik a jazz-tánc alaplépéseit, elsajátításának és előadásának stílusbeli kötöttségeit. Megtanulják a kontrakció - release tudatos használatát.

Graham-technika a klasszikus balettől eltérő, elsőként megjelenő modern tánctechnika, amelynél a mozgás indítója a törzs, annak központja, s ennek parancsaira működnek a végtagok. A tanulók megismerkednek pl. a spirals, contraction-release, a triplets, walks - speciális gyakorlatokkal, ezek kombinációival, s a technika előadásának követelményeivel.

Limón-technika célja, hogy a tanulók megismerjék a Limón-technika alapjait képező, és a többi modern tánctechnikáktól eltérő alapmozgás elveket - pl. oppozíció, suspension, siklás - annak gyakorlati alkalmazását, kombinációkban, etűdökben, koreográfiákban.

Kontakt-technika (kontakttánc) által a tanulók megismerik a két test közötti érintkezési/kontaktpontok változása okozta mozdulatokat, gurulásokat, a térhasználat 360°-os terjedelmét, a test energiáinak kihasználását, a váratlan helyzetek megoldási képességét, valamint a belső mozgások érzékelésének képességét.

Modern jazz-technika a korábban tanult jazz-technika magasabb fokú, továbbfejlesztett változata, amely sokszínűséget sugall. Magába foglalja a klasszikus balett, a tradicionális jazz-tánc (pl. amerikai feketék jazz-tánca, fehér amerikai jazz-tánc irányzatok), valamint különböző modern tánctechnikák (pl. Graham-, Limón-, Horton-, Cunningham-,) egyes elemeit és azt a zenék sokszínűségén keresztül formába önti.

Improvizáció szorosan kapcsolódik a tanszak több tantárgyához - több technika tanítása közben megjelenik. Az improvizáció nemcsak készség, tudásanyagra is épülő ismeret. A technika felhasználja az összes tantárgy keretében tanult lépéseket, gyakorlatokat, kombinációkat. A cél, hogy a tanulók megtanulják gátlásaik leküzdésével a kreatív szabad improvizációt.

Kompozíció az Improvizáció tantárgyhoz hasonlóan és tőle elválaszthatatlanul működik. Kiegészítik egymást. A tanult lépésekből, gyakorlatsorokból, kombinációkból, az improvizációk által azt tudatosan használva jönnek létre a kompozíciók. A tantárgy keretében továbbfejlesztjük az improvizáció keretében megismert eszköztárat.

Tánc történet célja, hogy minden táncal foglalkozó tanuló ismereteket szerezzen a tánc kialakulásáról, fejlődéséről, múltjáról, jelenéről.

KÖVETELMÉNYEK

Követelmények az előképző elvégzése után

Táncelőkészítő gimnasztika

A tanuló ismerje:

- az izomcsoportok egymással összefüggő kapcsolatát,
- az izomfejlesztő, ízületeket tágító, és rugalmasságot fejlesztő technikákat, gyakorlatokat.

Legyen képes:

- tudatos izommunkára, izomtevékenységre,
- a csoportos munkában való fegyelmezett együttműködésre.

Követelmények az alapfok elvégzése után

Esztétikus testképzés

A tanuló ismerje:

- a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtását,
- a térirányok, térlépcsők gyakorlati alkalmazását,
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.

Legyen képes:

- a tanult mozgásformák önálló tudatos, plasztikus végrehajtására,
- a tudatos izomtevékenységre, izommunkára, izomérzékelésre,
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek használatára.

Jazz-technika:

A tanuló ismerje:

- a tanult technika mozgásanyagát,
- a kontrakció és release tudatos használatát,
- a technika stílusát, előadásmódját.

Legyen képes:

- a technika elemeit, gyakorlatait biztonsággal, stílusosan, harmonikusan bemutatni,
- a technika sajátosságainak megfelelő, önálló és csoportos etűdök, kombinációk, koreográfiák előadására.

Követelmények a továbbképző elvégzése után

Graham-technika

A tanuló ismerje:

- a technika tanult mozgásanyagát,
- speciális gerinchasználatát,
- a kontrakció release használatát,
- a technika dinamikai, ritmikai sajátosságait.

Legyen képes:

- a technika mozgásanyagának gyakorlatsorokba foglalt bemutatására,
- a technika sajátosságainak megfelelő önálló és csoportos előadására.

Limón-technika

A tanuló ismerje:

- a technika alapelemeit, gyakorlatait,
- jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségét,
- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait.

Legyen képes:

- a gyakorlatelemek pontos és tiszta kivitelezésére,
- azok kombinálására,
- a technika dinamikai és érzelmi változásainak figyelembevételével egy koreográfia meggyőző előadására.

Kontakt-technika

A tanuló ismerje:

- a technika tanult mozgásanyagát,
- improvizációs és kombinációs lehetőségeit.

Legyen képes:

- a gördülékeny és puha izomtónus és földhasználatra,
- a technikai elemek tánc közbeni előhívására,
- a kreativitás, az improvizáció és kompozíció tudatos használatára.

Modern jazz-technika:

A tanuló ismerje:

- a technika speciális gyakorlatait, mozgássorait,
- A technikára jellemző harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Legyen képes:

- a technika elemeit biztonsággal, stílusosan bemutatni,
- a technika sajátosságainak megfelelő, önálló és csoportos előadásra,
- a zene és a tánc kapcsolatának megteremtésére.

Improvizáció:

A tanuló ismerje:

- a tanult technika gyakorlatait,
- a forma, a tér, az idő, a dinamika alkalmazásának lehetőségeit és sajátosságait.

Legyen képes:

- a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes, komplex alkalmazására,
- kreatív, kapcsolatteremtő improvizációra,
- az improvizáció és a kompozíció tudatos használatára.

Kompozíció:

A tanuló ismerje:

- a tanult technika témaköreit, feladatait,
- a forma, a tér, az idő, a dinamika alkalmazásának speciális lehetőségeit és sajátosságait.

Legyen képes:

- a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes, komplex alkalmazására,
- kreatív, kapcsolatteremtő improvizációra,
- az improvizáció és a kompozíció tudatos használatára,
- önálló és csoport kompozíciók, koreográfiák készítésére.

Tánc történet:

A tanuló ismerje:

- az adott évfolyam tananyagát,
- a táncművészet kimagasló alapterveit,
- a nagy egyéniségeinek munkásságát,
- az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokat.

Legyen képes:

- elemezni a táncművészet különböző stílusait,
- a múlt és jelen értékeinek befogadására,
- a táncművészetek iránti érdeklődésre.

TANANYAG

TÁNCÉLŐKÉSZÍTŐ GIMNASZTIKA

A tantárgy előkészíti a tanulókat a modern technikák speciális követelményeihez.
A tananyag kidolgozása heti 2 x 90 (4x45) perces órára történt.

Előkészítő: 1. év

1. Járások

Az összetett lábgyakorlatok, melyek a helyzetváltoztatás közbeni helyes testtartás elsajátítására, egyszerűbb koordinációs feladatok megoldására és a térérzék fejlesztésére szolgálnak.

Járásformák:

- alapjárás
- lefeszített lábfővel (spiccen)
- sarkon
- külső élen
- belső élen
- csúszó járás
- törzshajlítással - bokafozással

2. Futások:

Könnyedségre, állóképességre nevelnek, általános bemelegítő hatásúak.

Futásformák:

- alapfutás
- magas térdemeléssel (párhuzamos és kifordított lábhelyzetben)
- sarokemeléssel (párhuzamos és kifordított lábhelyzetben)

3. Szökdelések

Célja a dinamikus lábmunka elsajátítása és a helyes testtartás megtartása a pillanatnyi levegőbe emelkedés alatt.

Szökdelés formák:

- páros lábon - trambolin ugrás (egyhelyben, haladásban)
- egy lábon
- galoppszökdelés
- terpeszben (nyitva- zárva- haránt)

4. Nyakgyakorlatok

Célja a fejmozgások megismerése és az egyéb testrészektől függetlenített végrehajtása. Nagy szerepük van a jó testtartás kialakításában.

- nyakhajlítás, (előre, hátra, jobbra, balra)
- fej fordítás, (jobbra, balra)
- fejkörzés

5. Vállgyakorlatok

Célja a vállöv izomzatának megerősítése, a helyes izomérzet kialakítása a helyes testtartás érdekében.

- vállhúzás (előre, hátra, föl, le)
- vállkörzés (előre, hátra, föl, le)

6. Törzsgyakorlatok

Célja a has-, és hátizmok harmonikus megerősítése, a hajlékonyság kidolgozása, az izmok nyújtása valamennyi irányban.

Törzsgyakorlatok állásban:

- törzshajlítás (előre, hátra, oldalt)
- törzsdöntés (előre, hátra)
- törzsfordítás (jobbra, balra)
- törzskörzés (jobbra, balra)

Törzsgyakorlatok rúdnál:

- törzshajlítás rúdra (bal, jobb)
- hajlás hátra, rúdnak háttal

Törzsgyakorlatok ülésben, fekvésben:

- törzshajlítás törökülésben
- hanyatt fekvésből törzshajlítás előre
- hanyatt fekvésben lábemelések (egy láb, páros, terpesz)
- hason fekvésben törzshajlítás kéztámasszal
- bölcső

- nyújtott ülésben törzsfordítás térdfelhúzással (balra, jobbra)
- hanyatt fekvésben mellkas emelés
- hanyatt fekvésben csípőemelés
- híd

7. Lábfejgyakorlatok:

Célja a lábfő és a boka megerősítése, ugyanakkor a rüsztt nyújtásának kidolgozása.

Állások:

- alapállások (parallel, 45°, 90°)
- harántterpeszállás
- kilépő állás (előre, hátra, oldalt)
- lépő állás (előre, oldalt, hátra)
- támadó állás (előre, oldalt, hátra)
- védő állás (előre, oldalt, hátra)
- hajlított állás - demi plié (zárt- és nyitott térdekkel)

Lábfő helyzetek:

- lefeszített lábfő (spicc)
- viaszszorított lábujjak
- viaszszorított lábfő (pipa)
- lefeszített lábujjak ("macskakarom"), gördülés

8. Lábgyakorlatok

Célja a láb izomzatának kidolgozása, erősítése és az ízületek (boka, térd, és csípőízületek) mozgékonyságának fejlesztése.

Lábgyakorlatok állásban:

- lábemelés
- térdhajlítás
- térdnyújtás
- térdrugózás
- lábfordítás

Lábgyakorlatok fekvésben:

- hanyattfekvésben 90°-os lábemelés (nyit-zár, olló, lengetés)
- hanyattfekvésben 45°-os lábemelés (nyit-zár, olló, lengetés)
- hanyattfekvésben csípőfordítással lábemelés ellentétes kézhez (egy láb, páros láb)
- hason fekvésben csípőfordítással lábemelés ellentétes kézhez (csak egy láb!)

9. Kargyakorlatok

Célja a vállizület mozgékonyságának növelése, a kar izomzatának megerősítése. A felkar és a kézfeje tudatos és egymástól, valamint más testrészek munkájától független mozgások beidegzése, a későbbi jó és plasztikus kartartások érdekében.

Kartartások:

- mélytartás
- mellső középtartás
- oldalsó középtartás
- magastartás
- hajlított tartások: csípőn, combtőn, mellhez, tarkóra
- keresztezett tartások: mell előtt, test előtt, test mögött

Gyakorlatok:

- karemelés és leengedés
- karvezetés
- karlendítés
- karlengetés
- karhajlítás, karnyújtás
- karkörzés

10. Tágító gyakorlatok

Célja elsősorban a csípőizület tágítása a 180°-ra kifordított lábhelyzet és a magas lábemelések érdekében.

Támaszhelyzetek, ülések:

- törökülés
- nyújtott ülés
- nyújtott terpeszülés
- hajlított ülés
- hajlított nyitott ülés (béka)
- zsugorülés
- hajlított terpeszülés
- gátülés
- sarkon ülés
- hajlított oldalülés

Fekvések:

- hason fekvés
- hanyatt fekvés
- oldalfekvés

Tágító gyakorlatok ülésben:

- törzsdöntés nyújtott terpeszülésben
- törzsdöntés nyitott, hajlított ülésben
- hason fekvésben “béka”
- spárga (haránt, oldalt)

Páros gyakorlatok:

- páros lábemelés hanyatt fekvésből, kapaszkodással
- hanyatt fekvésből hajlás hátra, bokafozással
- törzshajlítás előre, hát nyomkodással
- törzshajlítás előre terpeszülésben, húzással

11. Légzőgyakorlatok

Célja a mozgás fajtáknak megfelelő szabályos, esztétikus és takarékos légzés technikák elsajátítása. A légzőgyakorlatok, járás gyakorlatok, ki- és belélegzéssel, kar gyakorlatokkal kombinálva.

A belégzés orron, a kilégzés orron és szájon át történjék. A hiperventilláció elkerülése végett a légző gyakorlatokat ajánlatos közepes intenzitású terhelés után végeztetni. A légzés szaporaságának, a légvétel mélységének helyes kialakítása kedvező hatással van az idegrendszerre, a szervezetre és a közérzetre egyaránt.

Gyakorlatok:

- alapjárás folyamatos karemeléssel (oldalsó középtartáson keresztül)
- gördülés tenyér-tolással mellső középtartásban
- hanyatt fekvésben hasi légzés
- törökülésben bordalégzés

12. Egyensúly-gyakorlatok

Célja a forgások és a pózok tengelyének kialakításához szükséges balance begyakorlása, megtanítása.

Gyakorlatok:

- járás vonalon, vonalak között, különböző testhelyzetekben és kartartásokkal
- járás térdhajlítással, térdrugózással
- hely- és helyzetváltoztatások bizonytalan egyensúlyi helyzetekben
- szoborjáték

13. Ritmusérzék-fejlesztő gyakorlatok

Tapsra, hangszerekre, mondókákra végzett ritmizált járások, reakciógyakorlatok segítik elő a zenekíséretre való koncentrációt.

14. Klasszikus balett lábpozíciói

Célja, hogy a tanulók adottságaihoz mérten elsajátítsák a klasszikus balett lábpozícióit.

- I. pozíció 180°
- II. pozíció 180°
- III. pozíció

Megjegyzések: az izomfejlesztő, az ízületeket tágító gyakorlatok mellett fontos a tágító és a rugalmasságot fejlesztő ugrás-gyakorlatok végeztetése is. A tanulók túlterhelésének elkerülése végett célszerű a helyzetek (fekvés, ülés, térdelés, állás) gyakori váltása, valamint a bevezető gyakorlatok (járás, futás) lazításkénti többszöri alkalmazása.

Későbbiekben a tanult gyakorlatok és motívumok alapján etűdöt állítunk össze

A tanulóknak itt játékos-táncos formában táncélményekben van részük. Kiélhetik fantáziájukat, utánozókézségüket, fejlődik ügyességük, fürgeségük, térérzékük, mozgás- és emlékező tehetségük.

A tananyagban leírt gyakorlatokat természetesen nem a közlés sorrendjében tanítjuk. A fejlesztés irányának és céljának megfelelően a növendékekre szabottan állítjuk össze a kombinációkat, és a feladatsorokat.

Az anyag elsajátítása során a nehézségi fokot és a mennyiséget fokozatosan növeljük.

A számonkérés formája

A tanulók az Előképző 1. évfolyamán félévi és tanév végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő társág és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

Előképző: 2. év

1. Járások

Az összetett lábgyakorlatok, melyek a helyzetváltoztatás közbeni helyes testtartás elsajátítására, egyszerűbb koordinációs feladatok megoldására és a térérzék fejlesztésére szolgálnak.

Járási formák:

- alapjárás
- lefeszített lábfővel (spiccen)
- sarkon
- külső élen
- belső élen
- csúszó járás
- törzshajlítással - bokafozással
- kis térdhajlításban (demi pliében)
- guggolásban (grand pliében)

2. Futások:

Könnyedségre, állóképességre nevelnek, általános bemelegítő hatásúak.

Futási formák:

- alapfutás
- előre nyújtott lábbal, 90°-ban fordított lábhelyzetben
- magas térdemeléssel (párhuzamos és kifelé fordított lábhelyzetben)
- sarokemeléssel (párhuzamos és kifelé fordított lábhelyzetben)

3. Szökdelések

Célja a dinamikus lábmunka elsajátítása és a helyes testtartás megtartása a pillanatnyi levegőbe emelkedés alatt

Szökdelési formák:

- páros lábon - trampolin ugrás (egy helyben, haladásban)
- egy lábon (nyújtva, hajlítva)
- galoppszökdelés
- terpeszben (nyitva- zárva- haránt)

4. Nyakgyakorlatok

Célja a fejmozgások megismerése és az egyéb testrészekről függetlenített végrehajtása. Nagy szerepük van a jó testtartás kialakításában.

- nyakhajlítás, (előre, hátra, jobbra, balra)
- fej fordítás, (jobbra, balra)
- fejkörzés (fél, egész)

5. Vállgyakorlatok

Célja a vállöv izomzatának megerősítése, a helyes izomérzet kialakítása a helyes testtartás érdekében.

- vállhúzás (előre, hátra, föl, le)
- válllejtés (föl, le)
- vállkörzés (előre, hátra, föl, le)

6. Törzsgyakorlatok

Célja a has-, és hátizmok harmonikus megerősítése, a hajlékonyság kidolgozása, az izmok nyújtása valamennyi irányban.

Törzsgyakorlatok állásban:

- törzshajlítás (előre, hátra, oldalt)
- törzsdöntés (előre, hátra, oldalt)
- törzsfordítás (jobbra, balra)
- törzskörzés (jobbra, balra)
- törzskörzés hajlással (jobbra, balra)

Törzsgyakorlatok rúdnál:

- törzsdöntés rúdnak háttal (zárva, terpeszben)
- törzsdöntés nyújtással rúdnak háttal (zárva, terpeszben)
- törzshajlítás rúdra (bal, jobb)
- hajlás hátra, rúddal szemben
- hajlás hátra, rúdnak háttal

Törzsgyakorlatok ülésben, fekvésben:

- törzshajlítás törökülésben
- hanyatt fekvésből törzshajlítás előre
- hanyatt fekvésben lábemelések (egy láb, páros, terpesz)
- hason fekvésben törzshajlítás kéztámasszal
- hason fekvésben mellkas emelés
- hason fekvésben lábemelések hátra és oldalt (egy láb, páros, terpesz)
- bölcso
- nyújtott ülésben törzsfordítás térdfelhúzással (balra, jobbra)
- hanyatt fekvésben mellkas emelés
- hanyatt fekvésben csípőemelés (mellkas emeléssel is!)
- híd

7. Lábfegy gyakorlatok:

Célja a lábfő és a boka megerősítése, ugyanakkor a rüszty nyújtásának kidolgozása.

Állások:

- alapállások (parallel, 45°, 90°, 180°)
- harántterpeszállás
- kilépő állás (előre, hátra, oldalt)
- lépő állás (előre, oldalt, hátra)
- támadó állás (előre, oldalt, hátra)
- védő állás (előre, oldalt, hátra)
- hajlított állás - demi plié (zárt- és nyitott térdekkel)
- guggoló állás - grand plié (zárt- és nyitott térdekkel)

Lábfő helyzetek:

- lefeszített lábfő (spicc)
- viaszszorított lábujjak
- viaszszorított lábfő (pipa)
- lefeszített lábujjak ("macskakarom"), gördülés

8. Lábgyakorlatok

Célja a láb izomzatának kidolgozása, erősítése és az ízületek (boka, térd, és csípőízületek) mozgékonyságának fejlesztése.

Lábgyakorlatok állásban:

- lábemelés
- láblendítés
- láblengetés
- térdhajlítás
- térdnyújtás
- térdugózás
- lábfordítás
- lábkörzés

Lábgyakorlatok fekvésben:

- hanyattfekvésben 90°-os lábemelés (nyit-zár, olló, lengetés)
- hanyattfekvésben 45°-os lábemelés (nyit-zár, olló, lengetés)
- hanyattfekvésben csípőfordítással lábemelés ellentétes kézhez (egy láb, páros láb)
- hason fekvésben csípőfordítással lábemelés ellentétes kézhez (csak egy láb!)

9. Kargyakorlatok

Célja a vállizület mozgékonyságának növelése, a kar izomzatának megerősítése. A felkar és a kézfele tudatos és egymástól, valamint más testrészek munkájától független mozgások beidegzése, a későbbi jó és plasztikus kartartások érdekében.

Kartartások:

- mélytartás
- mellső középtartás
- oldalsó középtartás
- magastartás
- mellső rézsutos mélytartás
- mellső rézsutos magastartás
- hátsó rézsutos mélytartás
- oldalsó rézsutos mélytartás
- oldalsó rézsutos magastartás
- hajlított tartások: csípőn, combtőn, mellhez, tarkóra
- keresztezett tartások: mell előtt, test előtt, test mögött

Gyakorlatok:

- karemelés és leengedés
- karvezetés
- karlendítés
- karlengetés
- karhajlítás, karnyújtás
- karfordítás
- karforgatás
- karkörzés

10. Tágító gyakorlatok

Célja elsősorban a csípőízület tágítása a 180°-ra kifordított lábhelyzet és a magas lábemelések érdekében.

Támaszhelyzetek, ülések:

- törökülés
- nyújtott ülés
- nyújtott terpeszülés
- hajlított ülés
- hajlított nyitott ülés (béka)
- zsugorülés
- hajlított terpeszülés
- lebegő ülés
- gátülés
- sarkon ülés
- hajlított oldalülés

Fekvések:

- hason fekvés

- hanyatt fekvés
- oldalfekvés

Tágító gyakorlatok ülésben:

- törzshajlítgatás gátülésben
- törzsdöntés nyújtott terpeszülésben
- törzsdöntés nyitott, hajlított ülésben
- hason fekvésben “béka”
- spárga (haránt, oldalt)

Tágító gyakorlatok rúdnál:

- I. pozícióban croisé előre, ráhajlással
- I. pozícióban 1/4 elfordulásokkal oldal hajlással
- I. pozícióban croisé, hátrahajlással
- I. pozícióban éffacé előre, előrehajlással
- I. pozícióban éffacé hátra, hátrahajlással
- I. pozícióban tendu-n keresztül hátracsúsztatás spárgába

Páros gyakorlatok:

- páros lábemelés hanyatt fekvésből, kapaszkodással
- hanyatt fekvésből hajlás hátra, bokafozással
- törzshajlítás hátra, csípőfogással
- törzshajlítás előre, hát nyomkodással
- törzshajlítás előre terpeszülésben, húzással

11. Légzőgyakorlatok

Célja a mozgás fajtáknak megfelelő szabályos, esztétikus és takarékos légzés technikák elsajátítása. A légzőgyakorlatok, járás gyakorlatok, ki- és belélegzéssel, kar gyakorlatokkal kombinálva.

A belégzés orron, a kilégzés orron és szájon át történjék. A hiperventilláció elkerülése végett a légző gyakorlatokat ajánlatos közepes intenzitású terhelés után végeztetni. A légzés szaporaságának, a légvétel mélységének helyes kialakítása kedvező hatással van az idegrendszerre, a szervezetre és a közérzetre egyaránt.

Gyakorlatok:

- alapjárás folyamatos karemeléssel (oldalsó középtartáson keresztül)
- gördülés tenyér-tolással mellső középtartásban
- hanyatt fekvésben hasi légzés
- törökülésben bordalégzés

12. Egyensúly-gyakorlatok

Célja a forgások és a pózok tengelyének kialakításához szükséges balance begyakorlása, megtanítása.

Gyakorlatok:

- járás vonalon, vonalak között, különböző testhelyzetekben és kartartásokkal
- járás térdhajlítással, térdrugózással, láblendítéssel, fordulatokkal
- hely- és helyzetváltoztatások bizonytalan egyensúlyi helyzetekben
- szoborjáték

13. Ritmusérzék-fejlesztő gyakorlatok

Tapsra, hangszerekre, mondókákra végzett ritmizált járások, reakciógyakorlatok segítik elő a zenekíséretre való koncentrációt.

14. Klasszikus balett lábpozíciói

Célja, hogy a tanulók adottságaihoz mérten elsajátítsák a klasszikus balett lábpozícióit.

- I. pozíció 180°
- II. pozíció 180°
- III. pozíció
- IV. pozíció
- V. pozíció

Megjegyzések: az izomfejlesztő, az ízületeket tágító gyakorlatok mellett fontos a tágító és a rugalmasságot fejlesztő ugrás-gyakorlatok végeztetése is. A tanulók túlterhelésének elkerülése végett célszerű a helyzetek (fekvés, ülés, térdelés, állás) gyakori váltása, valamint a bevezető gyakorlatok (járás, futás) lazításkénti többszöri alkalmazása.

Későbbiekben a tanult gyakorlatok és motívumok alapján etűdöt állítunk össze. A feladat lehetőséget ad a térlépcsők és térirányok gyakorlati alkalmazására, egyben fejleszti a muzikalitást és a páros összmunkára való képességet.

A tanulóknak itt játékos-táncos formában táncélményekben van részük. Kielégítik fantáziájukat, utánzókézségüket, fejlődik ügyességük, fürgeségük, térérzékük, mozgás- és emlékező tehetségük.

A tananyagban leírt gyakorlatokat természetesen nem a közlés sorrendjében tanítjuk. A fejlesztés irányának és céljának megfelelően a növendékekre szabottan állítjuk össze a kombinációkat, és a feladatsorokat.

Az anyag elsajátítása során a nehézségi fokot és a mennyiséget fokozatosan növeljük.

A számonkérés formája

A tanulók az Előképző 2. évfolyamán félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan

történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az elsajátított tananyag tudásának szintje
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
- a képzéshez megfelelő társág és hajlékonyság
- a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
- a kreatív, önálló feladatmegoldás

ESZTÉTIKUS TESTKÉPZÉS (Berczik-technika)

Az esztétikus testképzés olyan gimnasztikai alapkövetelményű mozgás- anyag, amely magába foglalja a mindenki számára szükséges egészséges, természetes mozgásfajtákat.

A tananyag kidolgozása heti 2x90 (4x45) perces órára történt.

1.év

1. A mozgás esztétikai törvényszerűségei

Tér:

- a mozdulat iránya
- a magasság és mélység fokai
- hajlítások szögei

Idő:

- metrum
- ritmus
- tempó

Erő:

- a feszülő skála erőváltozatai: vezetett, ellenálló, fékezett, hangsúlyozott, rögzítő stb.
- a lazító skála erőváltozatai: ernyesztés, rázás, ejtés, esés, stb.
- ezek kombinációja: lendítés, ruganyozás, stb.

2. A természetes testtartás

- alapállás
- pihenő állás

3. A törzs szakaszai

- nyaki szakasz
- háti szakasz
- központi szakasz
- keresztcsonti szakasz

4. A törzs helyzete ülésben

- tartott helyzet
- lazított helyzet

5. A légzés

- hasi légzés
- bordalégzés

6. Lábgyakorlatok

Lábgyakorlatok, súlytalanított helyzetben:

- “macskakarom” lábfejgyakorlat
- “macskakarom” gyakorlat lábfejkörzéssel
- “macskakarom” egy lábemelés
- hason fekvésben lábfő kifordítás

Lábgyakorlatok álló helyzetben rúd mellett:

- gördülés
- gördülés egy lábra, ruganyozva
- lábfejkifordítások
- “macskakarom” gyakorlat állásban, elől- hátul lábemeléssel
- mélyguggolás
- fél guggolás és gördülés kombinációja
- mélyguggolás csípőlazítással
- fordulattal keresztező mélyguggolás
- csípőgyakorlat, lábemelés fogás segítségével
- láblendítés előre, támadóállásból
- láblendítés hátra, támadóállásból

7. Nyakgyakorlatok

- nyakhajlítás
- nyakfordítás és hajlítás kötése
- nyakkörzés fejfordítással

- f irányú nyakkörzés, előre-hátra

8. Törzsgyakorlatok

- I. II III. fokú egyenes törzsdöntéssel
- I. II. fokú egyenes “Z” ülésben
- Z” ülésben íves tartás előre
- törzsdöntés és íves tartás kötése előre
- törzsdöntés és íves tartás kötése oldalra
- íves tartás előre-hátra
- dőlés hátra
- dőlés és íves tartás kötése hátra
- ülőhelyzetben, törzsfordításban törzsdöntés előre
- felső indítással végzett szakaszonkénti törzshajlítás előre
- lábemelések oldalfekvésben
- hason fekvésben hátra lábemelés, alátámasztással
- oldalt és hátul lábemelés, alátámasztással
- törzsdöntés és hajlás, kéztámasz változatokkal
- lazítás oldalhajlásban.

9. Hasizom gyakorlatok

- keresztcsont és központi szakaszának nyújtása és lazítása
- ellentétes törzsív, vízszintes helyzetben
- központemelés és mélyítés, hason fekvésben
- ellentétes törzsív kéz, lábtámasszal
- hanyattfekvésben hullám, karemeléssel.

10. Kargyakorlatok

- egyenes és íves tartás
- rögzített tenyérrel, könyökfordítás
- könyök körzés és fordítás, rögzített tenyérrel
- derékszögű kartartások

Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

1. Improvizáció

- vezessük rá a növendéket arra, hogy legyen képes teste önálló “gondolatait érzéseit a külső szemlélő által észlelhető módon is kifejezni

- próbálja meg az addig tanult motívumok, gyakorlatok, stb. alapján Saját, egyéni mozgásrendszere és mozgáskulcsai segítségével a zene által benne keltett és számára fontos gondolatokat táncban kifejezni.

2. Etűdkészítés

- az improvizáció lassú bevezetése és „begyakorlása” után a tanulók próbálkozzanak meg az etűdkészítéssel
- számolásra szólóban, párban készített egyszerű „etűdök” készítése a tanult módon
- rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített „koreográfia” szólóban, majd párban
- csoportos etűd készítése „központilag adott” és szabadon választott zenére

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos plasztikus végrehajtása
- a tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés kialakulása
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete és használata
- kreativitás a spontán, önálló feladatmegoldásokban
- kreativitás az improvizációban és etűdkészítésben

2. év

1. Lábgyakorlatok álló helyzetben, rúd mellett

- gördülés
- gördülés egy lábra
- gördülés lábfejemeléssel
- „macskakarom” gyakorlat elől- hátul lábemeléssel kifelé fordítással (nehezített változat)
- mélyguggolás
- mélyguggolás és gördülés kombinációja
- gördülés és átgördülés rúd mellett
- lábemelések hajlítási szögei és magassági fokai
- támadóállásból

2. Törzsgyakorlatok

Fekvésben:

- törzsdöntés és íves tartás kötése előre
- törzsdöntés és íves tartás kötése oldalra
- oldaldőlés és hajtás kombinációja térden
- lazítás oldalhajlásban
- törzshullám
- oldalfekvésben, oldal törzshullám
- lendítés oldalfekvésben
- váll- lazítás és nyújtó gyakorlat egyenes és íves tartással

Rúd mellett:

- felső indítással végzett szakaszonkénti törzshajlítás előre
- előrehajlásból, egy lábon guggolás kéztámasszal
- előrehajlásból, törzs- és erőteljes váll-lazítás
- törzsdőlés és hajlás oldalra
- oldalív és oldaldöntés, rúd mellett

3. Hasizom gyakorlatok

- ellentétes törzsív, vízszintes helyzetben
- ellentétes törzsív, kéz-, lábtámasszal
- hanyatt fekvésben törzshullám, karforgatással
- hanyatt fekvésben törzshullám, karemeléssel
- hasizom gyakorlat lábtartás változatokkal
- ülőhelyzetben, törzsfordítással kötött biciklizés

4. Kargyakorlatok

- derékszögű kartartások, testsúly áthelyezéssel
- malomkörzés, lábcserével
- malomkörzés, támadóállással
- ellenálló erővel végzett karhajlítás és nyújtás
- ellenálló erővel végzett karhajlítás, ülőhelyzet változatokkal

5. Kombinált gyakorlatok

- csípőgyakorlat, oldalt nyújtott lábemelés kapcsolással rúd mellett
- keresztező guggolás és lábemelések kombinációi rúd mellett
- törzshullám és lábemelés kombinációi

- hát- has- oldalív kombinációk láb alátámasztással
- döntés és dőlés kombinációi

Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

- Az improvizáció és etűdkészítés fogalmaival és gyakorlatával az elmúlt esztendőben ismerkedtek meg a tanulók. Tanulása, tanítása elő kell, hogy segítse a többi tánctechnika elsajátítását, megtanulását.
- Az elmúlt év rövidebb etűdjei után megpróbálkozhatnak hosszabb, 3-5 perces, az életkornak megfelelő zeneszámokra való koreográfiák elkészítésével is.

Megjegyzések: az esztétikus testképzés első évében a tanulók az alapgyakorlatokkal ismerkedtek meg. A képzést a technika elméleti tudnivalói egészítették ki. Ez idővel olyan izomérzékelést fejleszt ki, amely később megfelelő önkontrollt biztosít, és fokozott plaszticitáshoz vezet.

A második évben főként a rúdgyakorlatok dominálnak. A fekvő, ülőhelyzetekben pontosan megtanult gyakorlatokat a tanulók állásban, nehezített, kombinált változatokban tanulják. A gyakorlatoknak nemcsak nehézségi szintje változik, hanem tempójuk, dinamikájuk is egyre fokozódik. Ugyanakkor nagyobb Szerepet kap az a gondolat, hogy a tanulók az év végére önálló feladatmegoldásként a tanult elemekből, kombinációkból legyenek képesek egy saját etűdöt összeállítani.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a tanult mozgásformák önálló, tudatos plasztikus végrehajtása
- a tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés kialakulása
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete és használata
- kreativitás a spontán, önálló feladatmegoldásokban
- kreativitás az improvizációban és etűdkészítésben

JAZZ-TECHNIKA

A tantárgy egy izolációs tréning fokozatos évenkénti felépítésén keresztül megismerteti a tanulókat a Jazz tánc alapjaival.

A tananyag kidolgozása heti 2x90 (4x45) perces órákra történt.

1.év

1. Jazz-tréning

- izolációs gyakorlat a gerincoszlop szakaszain, felülről lefelé haladva („bólogatós” néven ismert tréning) - ütemszámokkal megadva.

Kiindulási helyzet: paralelle II. pozíció, kar a törzs mellett

- 1- fejdöntés előre - egyidejű térdhajlítás /demi-plié/
- 2- fejemelés - egyidejű térdnyújtás /tendue /
- 3- fejdöntés hátra - fenti térdhajlítás-nyújtás folyamatosan ismétlődik
- 4- fejemelés - 1-16-ig, összesen 4 x.

- 17- fejdöntés jobbra - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan, mint 1-16-ig
- 18- fejemelés
- 19- fejdöntés balra
- 20- fejemelés - 17-től 32-ig, összesen 4 x

fej körzés jobbra

- 33- elöl - térdhajlítás nyújtás folyamatosan, mint 1-től 16-ig.
- 34-jobb
- 35-hátul
- 36- bal - 33-től 48-ig összesen 4 x.

fej körzés balra

- 49- hátul - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan mint 1-től 16-ig
- 50- jobb
- 51- bal - 49-től 63-ig összesen 4x.
- 64- fejemelés
- 65- válltolás előre - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan, mint 1-16-ig
- 66- visszahúzás - kiindulási helyzet
- 67- válltolás hátra
- 68- visszahúzás - kiindulási helyzet - 65-től 80-ig összesen 4x.
- 81- vállmelés fel - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan, mint 1-16-ig
- 82- váll-leengedés - kiindulási helyzet - 81-től 88-ig összesen 4x
- 89- vállkörzés hátra, elöl térdhajlítás-nyújtás folyamatosan

- 90- fent- mint 1-től 16-ig
 lent- 89-től 104-ig összesen 4x.

a válltolás és a gerinc háti szakaszának együttes működtetésével

- 121- mellkas kontrakció - térdnyújtás-hajlítás folyamatosan
122- felsőtörzs nyújtás - kiindulási helyzet - mint 1-től 16-ig
123- mellkas release
124- felsőtörzs-nyújtás - kiindulási helyzet - 121-től 136-ig összesen 4x
137- törzshajlítás jobbra - térdhajlítás-nyújtás
138- törzsnyújtás folyamatosan, mint 1-től 16-ig
139- törzshajlítás balra /nyaki és háti szakasz együtt/
140- törzsnyújtás - 137-től 152-ig összesen 4x.

felsőtörzs-körzés jobbra

- 153- törzshajlítás előre - térdhajlítás
154- jobbra - térdnyújtás folyamatosan,
155- hátra -mint 1-től 16-ig
156- balra -153-től 168-ig összesen 4x
168- törzsnyújtás

felsőtörzs körzés balra

- 169- törzshajlítás hátra - térdhaj
170- jobbra - térdnyújtás folyamatosan
171- előre - mint 1-től 16-ig
172- balra. - 169-től 184-ig 4x,
184 -törzsnyújtás
185- hajlás előre - térdhajlítás-nyújtás
186- törzsnyújtás - mint 1-től 16-ig
187- hajlás hátra
188- törzsnyújtás - 185-től 200-ig összesen 4x
201- hajlás jobbra - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan,
202- törzsnyújtás - mint 1-től 16-ig
203- hajlás balra
204- törzsnyújtás - 201-től 216-ig összesen 4x

törzskörzés jobbra

- 217- hajlás előre - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan
218- jobbra - mint 1-től 16-ig
219- hátra
220- balra - 217-től 232-ig összesen 4x

törzskörzés balra

- 233- hajlás hátra - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan
- 234- jobbra - mint 1-től 16-ig
- 235- előre
- 236- balra 233-tól 248-ig összesen 4x
- 248- törzsnyújtás
- 249- törzsdöntés előre - térdnyújtás marad
- 250- törzsemelés - egyidejű térdhajlítással
- 251- törzsdöntés hátra - térdnyújtás-hajlítás folyamatosan
- 252- törzsemelés - 249-től 264-ig összesen 4x
- 265- törzsdöntés jobbra - térdnyújtás-hajlítás folyamatosan
- 266- törzsemelés térdhajlítással
- 267- törzsdöntés balra
- 268- törzsemelés térdhajlítással 265-től 280-ig összesen 4x.

törzskörzés jobbra, törzsdöntésekkel, végig nyújtott térdel

- 281- törzsdöntés előre - végig nyújtott térdel
- 282- jobbra-
- 283- hátra-
- 284- balra - 281 -től 296-ig összesen 4x.

törzskörzés balra

- 297- törzsdöntés hátra - nyújtott térdel
- 298- jobbra
- 299- előre
- 300- balra 297-től 311-ig összesen 4x
- 312- törzsemelés egyidejű térdhajlítással.

törzsdöntés-hajlítás, térdnyújtás-hajlítással

- 313- törzsdöntés előre - térdnyújtás
- 314- előre törzsdöntésben törzshajlítás előre - térdhajlítás
- 315- törzsnyújtás - térdnyújtás
- 316- törzshajlítás hátra -hajlítás folyamatosan
- 317- törzsnyújtás
- 318- törzshajlítás előre
- 319- térdnyújtással alulról indított törzsnyújtás törzsemeléssel
- 320- térdhajlítás- térdnyújtás
- 321- törzsdöntés hátra - térdnyújtás
- 322- hátra törzsdöntésben törzshajlítás előre- térdhajlítás
- 323- törzsnyújtás - térdnyújtás
- 324- törzshajlítás hátra - térdhajlítás
- 325- törzsnyújtás - térdnyújtás
- 326- törzshajlítás előre - térdhajlítás

327- térdnyújtással alulról indított törzsnyújtás törzsemeléssel
 328- térdhajlítás 313-tól 376-ig összesen 4x
 377- törzsdöntés jobbra - térdnyújtás
 378- jobbra törzsdöntésben törzshajlítás jobbra - térdhajlítás
 379- törzsnyújtás - térdnyújtás-hajlítás
 380- törzshajlítás balra - folyamatosan
 381- törzsnyújtás
 382- törzshajlítás jobbra
 383- térdnyújtással alulról indított törzsnyújtás törzsemeléssel
 384- térdhajlítás
 385-től 392-ig a 377-től 384-ig terjedő rész ismétlése ellenkező oldalra, 377-től 439-ig, összesen 4x
 440-térdhajlítással hajlás jobbra, balra 3. pozícióban, jobb kar előkészítő pozícióban

2. Kombináció – etűd

- minden órán új kombináció készítése a tananyag felhasználásával
- önálló etűdkészítés feladatként szólóban, majd párban
- az első év végére kombináció összeállítása, betanítása

Megjegyzés: az izolációs gyakorlatok célja, a törzs izomzatának és ízületeinek egyenletes, felülről történő megmozgatása, bemelegítése. A mozdulatok precíz és hatékony kivitelezése érdekében minden héten új részletek kerülnek megtanításra a már meglévő folytatásaként.

2.év

A tananyag az előző év gyakorlataira épül, azt ismételve, pontosítva bővítve.

1. Jazz-tréning

- izolációs gyakorlat a gerincoszlop szakaszain, felülről lefelé haladva („bólogató” néven ismert tréning) - ütemszámokkal megadva.

Kiindulási helyzet: paralelle II. pozíció, kar a törzs mellett

- 1- fejdöntés előre - egyidejű térdhajlítás /demi-plié/
- 2- fejemelés - egyidejű térdnyújtás /tendue /
- 3- fejdöntés hátra - fenti térdhajlítás-nyújtás folyamatosan ismétlődik
- 4- fejemelés - 1-16-ig, összesen 4 x.

17- fejdöntés jobbra - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan, mint 1-16-ig

- 18- fejemelés
- 19- fejdöntés balra
- 20- fejemelés - 17-től 32-ig, összesen 4 x

fej körzés jobbra

- 33- elöl - térdhajlítás nyújtás folyamatosan, mint 1-től 16-ig.
- 34-jobb
- 35-hátul
- 36- bal - 33-tól 48-ig összesen 4 x.

fej körzés balra

- 49- hátul - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan mint 1-től 16-ig
- 50- jobb
- 51- bal - 49-től 63-ig összesen 4x.
- 64- fejemelés
- 65- válltolás előre - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan, mint 1-16-ig
- 66- visszahúzás - kiindulási helyzet
- 67- válltolás hátra
- 68- visszahúzás - kiindulási helyzet - 65-től 80-ig összesen 4x.
- 81- vállmelés fel - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan, mint 1-16-ig
- 82- váll-leengedés - kiindulási helyzet - 81-től 88-ig összesen 4x
- 89- vállkörzés hátra, elöl térdhajlítás-nyújtás folyamatosan
- 90- fent- mint 1-től 16-ig
- lent- 89-től 104-ig összesen 4x.

a válltolás és a gerinc háti szakaszának együttes működtetésével

- 121- mellkas kontrakció - térdnyújtás-hajlítás folyamatosan
- 122- felsőtörzs nyújtás - kiindulási helyzet - mint 1-től 16-ig
- 123- mellkas release
- 124- felsőtörzs-nyújtás - kiindulási helyzet - 121-től 136-ig összesen 4x
- 137- törzshajlítás jobbra - térdhajlítás-nyújtás
- 138- törzsnyújtás folyamatosan, mint 1-től 16-ig
- 139- törzshajlítás balra /nyaki és háti szakasz együtt/
- 140- törzsnyújtás - 137-től 152-ig összesen 4x.

felsőtörzs-körzés jobbra

- 153- törzshajlítás előre - térdhajlítás
- 154- jobbra - térdnyújtás folyamatosan,
- 155- hátra -mint 1-től 16-ig
- 156- balra -153-tól 168-ig összesen 4x
- 168- törzsnyújtás

felsőtörzs körzés balra

- 169- törzshajlítás hátra - térdhaj
- 170- jobbra - térdnyújtás folyamatosan
- 171- előre - mint 1-től 16-ig
- 172- balra. - 169-től 184-ig 4x,
- 184 -törzsnyújtás
- 185- hajlás előre - térdhajlítás-nyújtás
- 186- törzsnyújtás - mint 1-től 16-ig
- 187- hajlás hátra
- 188- törzsnyújtás - 185-től 200-ig összesen 4x
- 201- hajlás jobbra - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan,
- 202- törzsnyújtás - mint 1-től 16-ig
- 203- hajlás balra
- 204- törzsnyújtás - 201-től 216-ig összesen 4x

törzskörzés jobbra

- 217- hajlás előre - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan
- 218- jobbra - mint 1-től 16-ig
- 219- hátra
- 220- balra - 217-től 232-ig összesen 4x

törzskörzés balra

- 233- hajlás hátra - térdhajlítás-nyújtás folyamatosan
- 234- jobbra - mint 1-től 16-ig
- 235- előre
- 236- balra 233-től 248-ig összesen 4x
- 248- törzsnyújtás
- 249- törzsdöntés előre - térdnyújtás marad
- 250- törzsemelés - egyidejű térdhajlítással
- 251- törzsdöntés hátra - térdnyújtás-hajlítás folyamatosan
- 252- törzsemelés - 249-től 264-ig összesen 4x
- 265- törzsdöntés jobbra - térdnyújtás-hajlítás folyamatosan
- 266- törzsemelés térdhajlítással
- 267- törzsdöntés balra
- 268- törzsemelés térdhajlítással 265-től 280-ig összesen 4x.

törzskörzés jobbra, törzsdöntésekkel, végig nyújtott térdde

- 281- törzsdöntés előre - végig nyújtott térdde
- 282- jobbra-
- 283- hátra-
- 284- balra - 281 -től 296-ig összesen 4x.

törzskörzés balra

- 297- törzsdöntés hátra - nyújtott térdel
- 298- jobbra
- 299- előre
- 300- balra 297-től 311-ig összesen 4x
- 312- törzsemelés egyidejű térdhajlítással.

törzsdöntés-hajlítás, térdnyújtás-hajlítással

- 313- törzsdöntés előre - térdnyújtás
- 314- előre törzsdöntésben törzshajlítás előre - térdhajlítás
- 315- törzsnyújtás - térdnyújtás
- 316- törzshajlítás hátra -hajlítás folyamatosan
- 317- törzsnyújtás
- 318- törzshajlítás előre
- 319- térdnyújtással alulról indított törzsnyújtás törzsemeléssel
- 320- térdhajlítás- térdnyújtás
- 321- törzsdöntés hátra - térdnyújtás
- 322- hátra törzsdöntésben törzshajlítás előre- térdhajlítás
- 323- törzsnyújtás - térdnyújtás
- 324- törzshajlítás hátra - térdhajlítás
- 325- törzsnyújtás - térdnyújtás
- 326- törzshajlítás előre - térdhajlítás
- 327- térdnyújtással alulról indított törzsnyújtás törzsemeléssel
- 328- térdhajlítás 313-tól 376-ig összesen 4x
- 377- törzsdöntés jobbra - térdnyújtás
- 378- jobbra törzsdöntésben törzshajlítás jobbra - térdhajlítás
- 379- törzsnyújtás - térdnyújtás-hajlítás
- 380- törzshajlítás balra - folyamatosan
- 381- törzsnyújtás
- 382- törzshajlítás jobbra
- 383- térdnyújtással alulról indított törzsnyújtás törzsemeléssel
- 384- térdhajlítás
- 385-től 392-ig a 377-től 384-ig terjedő rész ismétlése ellenkező oldalra, 377-től 439-ig, összesen 4x
- 440-terd hajlítással hajlás jobbra, balkar 3. pozícióban, jobb kar előkészítő pozícióban

alulról indított törzshullám oldalra

- 441- csípőtolás jobbra - térdhajlításban folyamatosan
- 442- felsőtörzs tolás balra, fej marad jobbra döntve - testsúly áthelyezés bal lábról- jobb lábra
- 443- hajlás balra, fej marad jobbra döntve

- 444- nyakhajlítás balra, kartartás csere
- 445- csípőtolás balra - térdhajlításban folyamatosan
- 446- felsőtörzs tolás jobbra, fej marad balra döntve - testsúly áthelyezés bal lábról - jobb lábra
- 447- hajlás jobbra, fej marad balra döntve
- 448- nyakhajlítás jobbra, kartartás csere. 441-től 471-ig összesen 4x
- 472- bal kar leenged, kéz csípőn

felülről indított törzshullám oldalra - kiindulási helyzet

- 473- fej emelés
- 474- nyak és felsőtörzs hajlítás balra - térdhajlításban folyamatosan
- 475- csípőtolás jobbra – testsúly áthelyezés jobb lábról bal lábra
- 476- hajlás balra
- 477- fej emelés
- 478- nyak és felsőtörzs hajlítás jobbra - térdhajlításban folyamatosan
- 479- csípőtolás balra - testsúlyáthelyezés bal lábról - jobb lábra
- 480- hajlás jobbra, jobb kar előkészítő, bal 3. pozícióban 473-tól 503-ig összesen 4 x
- 504- törzsnyújtással törzsemelés, 2. parallel pozíció térdhajlítás, kar V Pozíció fent.

alulról indított törzshullám előre-hátra (body roll)

- 505- törzsdöntés előre - térdnyújtás
- 506- törzsemelés - térdhajlítás, grand-plié
- 507- kontrakció - térdhajlítás, plié-relevé
- 508- hátrahajlás - térdnyújtás, 505-től 520-ig összesen 4 x

felülről indított törzshullám előre hátra

- 521- hátrahajlásban fejemelés előre és folyamatosan, kontrakció plié-relevé, térdhajlítás
- 522- hajlás előre
- 523- fejemeléssel indított szakaszonkénti homorítás
- 523- csípő előretolással hátrahajlás, karvezetés hátra a comb mellett, kiindulási helyzet, 521-től 535-ig összesen 4x.
- 536- ra térdnyújtás és törzsemelés, kéz le
- 537- fej fordítás jobbra - nyújtott térd
- 538- kiindulási helyzet - nyújtott térd
- 539- fejfordítás balra - nyújtott térd
- 540- kiindulási helyzet - 537-től 552-ig összesen 4x.
- 553- törzsfordítás jobbra 2. karpozíció - térdhajlítás
- 554- vissza kiindulási helyzetbe 2. karpozíció - térdnyújtás
- 555- törzsfordítás balra - 2. karpozíció - térdhajlítás

556- vissza kiindulási helyzetbe 2. karpozíció - térdnyújtás
 553-tól 568-ig összesen 4 x
 569- előre törzsdöntésben törzsfordítás jobbra - térdhajlítás
 570- előre törzsdöntésben visszafordulás - térdnyújtás
 571- előre törzsdöntésben törzsfordítás balra - térdhajlítás
 572- előre törzsdöntésben visszafordulás – térdnyújtás- 569-től 584-ig Összesen 4x
 585- hátradőlésben törzsfordítás jobbra, tenyér a talajon
 586- vissza hátradőlésbe, kar 2. pozíció
 587- hátradőlésben törzsfordítás balra, tenyér a talajon
 588- Vissza hátradőlésbe, kar 2. pozíció, 585-től 599-ig Összesen 4x
 600- törzsemelés kontrakcióval
 601- törzsfordítás jobbra felsőtörzs homorítással (release) térd nyújtás, térdhajlítás
 602- vissza kiindulási helyzetbe (kontrakció) törzs előtt hajlított kar
 603- törzsfordítás balra felsőtörzs homorítással, kar 2. pozíció - térdnyújtás, térdhajlítás
 604- vissza kiindulási helyzetbe (kontrakció) törzs előtt hajlított kar 601-től 616-ig összesen 4x
 617- től 632-ig előre törzsdöntésben törzsforgatás, mint 601-től 616-ig, összesen 4x
 632- re törzsemelés kontrakcióval
 633- től 648-ig hátra törzsdöntésben törzsforgatás, mint 601-től 616-ig

2. Kombináció – etűd

- minden órán új kombináció készítése a tananyag felhasználásával
- önálló etűdkészítés feladatként szólóban, majd párban
- a 2. év végére hosszabb lélegzetű kombináció összeállítása, betanítása

Megjegyzés: az izolációs gyakorlatok célja, a törzs izomzatának és ízületeinek egyenletes, felülről történő megmozgatása, bemelegítése. A mozdulatok precíz és hatékony kivitelezése érdekében minden héten új részletek kerülnek megtanításra a már meglévő folytatásaként.

3. év

1. Jazz-tréning

- plié gyakorlat törzsmunkával és karvezetéssel (Jeszenszky-tréning) -
ütemszámokkal megadva

kiindulási helyzet: Parallele I. pozícióban, kar paralelle magas- tartásban,
tenyér előre néz

- 1- jobb kar emelés függőlegesen
- 2- bal kar emelés függőlegesen
- 3 - 4- az 1-2 ismétlése
- 5 - 6- térdhajlítás (demi plié) karleengedés elől, fölfelé fordított tenyérrel
- 7 - 8- térdnyújtás (tendu) karemelés oldal magas V pozícióig
- 9 - törzs döntése előre, kar V pozícióban a fej fölött
- 10 - törzshajlítás előre, tenyér a földön
- 11-12- alulról indított törzsnyújtás, ujjhegyek a combon, törzsön végighúzva,
magastartásig
- 13-19- az 1 -től 7-ig ismétlése
- 20- mellkas emelés, felsőtörzs homorítás
- 21-22- térd- és törzshajlítás előre, karleengedés
- 23-24- sarokemelés, térd-, medence-, mellkas előretolással, törzsnyújtás
- 25- törzshajlítás jobbra
- 26- törzsnyújtás
- 27- törzshajlítás balra
- 28- törzsnyújtás, felsőtörzs homorítás
- 29-30- térd- és törzshajlítás előre
- 31-32- sarokemelés, térd-, medence-, mellkas előretolással törzsnyújtás
- 33- törzshajlítás balra
- 34- törzsnyújtás
- 35- törzshajlítás jobbra
- 36- törzsnyújtás felsőtörzs homorítás
- 37-38- térd- és törzshajlítás előre
- 39-40- alulról indított törzsnyújtás karemeléssel magastartásba
- 41- lábujjra emelkedés (releve)
- 42- sarokletevés
- 43- lábujj en-dehors
- 44- sarok paralelle
- 45- lábujj en-dehors
- 46- sarok paralelle medenceszéles első pozícióban

2. Kombináció-etűd

- minden órán új kombináció készítése a tananyag felhasználásával
- önálló etűdkészítés feladatként, szólóban, párban, kisebb csoportokban,
- a 3. évben rövidebb koreográfiák összeállítása és betanítása

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
- a jazztánc sajátosságainak megfelelő bemutatása
- a kontrakció és release tudatos használata

4. év

1. Jazz-tréning

- ismétlés: plié gyakorlat törzsmunkával és karvezetéssel (Jeszenszky-tréning) - ütemszámokkal megadva

kiindulási helyzet: Parallele I. pozícióban, kar parallele magas- tartásban, tenyér előre néz

- 1- jobb kar emelés függőlegesen
- 2- bal kar emelés függőlegesen
- 3 - 4- az 1-2 ismétlése
- 5 - 6- térdhajlítás (demi plié) karleengedés elől, fölfelé fordított tenyérrel
- 7 - 8- térdnyújtás (tendu) karemelés oldal magas V pozícióig
- 9 - törzs döntése előre, kar V pozícióban a fej fölött
- 10 - törzshajlítás előre, tenyér a földön
- 11-12- alulról indított törzsnyújtás, ujjhegyek a combon, törzsön végighúzva, magastartásig
- 13-19- az 1 -től 7-ig ismétlése
- 20- mellkas emelés, felsőtörzs homorítás
- 21-22- térd- és törzshajlítás előre, karleengedés

- 23-24- sarokemelés, térd-, medence-, mellkas előretolással, törzsnyújtás
- 25- törzshajlítás jobbra
- 26- törzsnyújtás
- 27- törzshajlítás balra
- 28- törzsnyújtás, felsőtörzs homorítás
- 29-30- térd- és törzshajlítás előre
- 31-32- sarokemelés, térd-, medence-, mellkas előretolással törzsnyújtás
- 33- törzshajlítás balra
- 34- törzsnyújtás
- 35- törzshajlítás jobbra
- 36- törzsnyújtás felsőtörzs homorítás
- 37-38- térd- és törzshajlítás előre
- 39-40- alulról indított törzsnyújtás karemeléssel magastartásba
- 41- lábujjra emelkedés (releve)
- 42- sarokletevés
- 43- lábujj en-dehors
- 44- sarok paralelle
- 45- lábujj en-dehors
- 46- sarok paralelle medenceszéles első pozícióban

2. Jazz – tréning

Giordano - tréning ütemszámokkal megadva

1. Homorítás és kontrakció fekvésben

kiindulási helyzet nyújtás fekvésben, II. karpozíció tenyér a földön

- 1 - 4 homorítás vállra, majd fejtetőre
- 5 – 6 belégzés
- 7 – 8 kilégzés
- 1 – 4 leereszkedés hanyattfekvésbe
- 5 – 8 kontrakció hanyattfekvésben
- 1 - kontrakció jazz kézzel,” karvaj”, lábfej
- 2 -4 megtartás
- 5 – 6 nyújtás, (nem homorítás), kas nyújtott II pozícióban
- 7 – 8 leengedés a kiinduló helyzetbe.
- I – 72 a gyakorlat ismétlése 3x

2. Semleges lüktetés fekvésben

kiindulási helyzet: nyújtás fekvésben,II. karpozíció, tenyér a földön

- 1 – 2 jobb láb emelés 90^0
- 3 – 4 térdhajlítás vízszintes lábszárig
- 1 – 8 mellhez húzogat semleges tartásban

- 1 – 8 kifelé fordított térddelel
- 1 – 8 mellhez húzogató semleges tartásban
- 1 – 8 befelé fordított térddelel
- 1 – 164 löktetéssel a fenti irányokban
- I – 8 2 löktetéssel a fenti irányokban
- 1 – 164 x 1-1 löktetéssel

3. Nyújtás fekvésben

kiindulási helyzet: nyújtás fekvésben, II. karpozíció, tenyér a földön

- 1 - lábemelés
- 2 - térdhajlítás
- 3 – 4 térdnyújtás
- 1 – 8 rugózás spiccelve
- 1 – 8 rugózás pipálva
- 1 - 16 az előző két mozzanat ismétlése
- 1 – 4 megtartás (mozgásszünet)
- 5 – 8 leengedés
- 1 – 44a gyakorlat ismétlése

4. Kontrakció irányokba

kiindulási helyzet: nyújtott ülés, II. karpozíció, tenyér lefelé

- 1 – 2 kontrakció jazz kézzel
- 3 – 4 nyújtott ülés karnyújtással
- 5 – 8 ruganyozás előre, kar túlnyúlik a lábon
- 1 – 2 felülés alámerítéssel V karpozícióval
- 3 – 4 egyenes ülés II. hosszúkar nyitással
- 5 – 6 kontrakció
- 7 – 8 leengedés hanyattfekvésbe
- 1 – 4 felülés mellkas emeléssel
- 5 – 16a fenti gyakorlat ismétlése
- 1 – 32a fenti két gyakorlat ismétlése
- 1 – 4 kontrakció egyenes ülésig
- 5 – 6 előre törzs alámerítés
- 7 – 8 felülés diagonál kartartással
- 1 – 16még egyszer

5. Ívfekvésben

- 1 -4 törzsív tarkóra
- 1 – 8 löktetés
- 1 – 8 kontrakcióval leereszkedés a talajra
- 1 -4 törzsív ismét tarkóra
- 5 – 8 törzsív fejre

- 1 – 4 szünet
- 1 – 4 leereszkedés tarkára
- 5 – 8 kontrakcióval leereszkedés a talajra
- 1 – 4 törzsív ismét tarkóra
- 5 – 8 törzsív fejre
- 1 – 16emelkedés hídba és szünet
- 1 – 4 leereszkedés fejre
- 5 – 8 leereszkedés tarkóra
- 1 – 8 kontrakcióval leereszkedés a talajra

6. Lábat föl és kifelé

kiindulási helyzet: “V Pozíció karral fej fölött, tenyér fölfelé

- 1 – 4 függőleges lábemelés
- 4 – 8 lábemelés fej fölött a talajra
- 1 – 16boka visszafeszítés és releve-k
- I – 8 lábemelés vízszintesig-függőlegesig
- 1 – 4 lábemelés fej fölé a talajra
- 1 – 8 még kétszer hátra

7. II. pozíciós nyújtás

kiindulási helyzet: terpeszülés, II. pozíció hosszúkar

- 1 – 8 döntés előre V-karral
- 1 – 2 merítés
- 3 – 4 felülés, kar leengedés II poz.-ba
- 1 – 8 döntés jobb lábra
- 1 – 2 merítés
- 3 – 4 felülés, kar leengedés II.poz.-ba
- 1 – 12ismétlés bal lábra
- 1 – 8 döntés előre V-kar, asztal-tetőből “V” pozícióba

kiindulási helyzet: terpeszülés, II. pozíció hosszú kar

- 1 – 4 kontrakció asztaltetőbe, II. pozíciós jazz kar, majd hosszú kar
- 4 – 8 lábemelés V- karral
- 1 – 4 asztaltető
- 5 – 8 kontrakcióval hanyattfekvés
- 1 -4 páros lábemelés
- 5 – 8 láb leengedés
- 1 – 72a gyakorlat ismétlése 3-szor

3. Kombináció-etűd

- minden órán új kombináció készítése a tananyag felhasználásával

- önálló etüdkészítés feladatként, szólóban, párban, kisebb csoportokban,
- a 4. évben hosszabb lélegzetű koreográfiák összeállítása és betanítása

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
- a jazztánc sajátosságainak megfelelő bemutatása
- a kontrakció és release tudatos használata

GRAHAM-TECHNIKA

A Graham-technika a Klasszikus balettől eltérő, elsőként megjelenő moderntánc-technika, amelynél a mozgás indítója a törzs, annak központja. Ez az elv beépült az összes modern, és számos posztmodern technika alapjaiba. A tananyag kidolgozása heti 1x45 perces órára történt.

1.év

I

Az első év anyaga a Graham-technika alapjait képező, s azt a többitől megkülönböztető mozgáselvek, alapelemek és alapsorozatok megtanítása.

1. Talaj gyakorlatok

- “bounces” - a törzset és medenceízületeket fokozatosan bemelegítő rugózó gerincmozgások
- “breathing” - a légzés bevonása a törzs, majd a teljes test mozgásába
- “spirals” - a spirális mozgások alapja, a gerincforgatás, mely előkészíti a talajról fölemelkedés, s oda visszaereszkedés technikáját olyan izommunkával, mely a gravitációt “könnyen kezelhetővé” teszi
- “contraction-release” - a testközpon, mint minden mozgás kiindulópontja: az ehhez szükséges beidegzések gyakorlása

2. Álló középgyakorlatok

- “brushes” - a lábfő, boka és térd bemelegítésére szolgáló gyakorlatsorral
- “plié” - az emelkedés, ereszkedés és az ugrás előkészítésére szolgáló sorozatok
- plié-contraction-release - ezeket kezdettől a központtal való indítás rend szerébe beépítve
- a lábak combtöböl való mozgatása, lendítések, emelések, s azok kombi nációinak formájában

3. Diagonális - haladó gyakorlatok

- “walks” - a diagonális lépés-, járás-, futásgyakorlatok
- “triplets”- ritmizált lépésgyakorlatok, hármaslépések
- ugrások helyben, páros lábbal
- “skip” - ugrások egyik lábról a másikra, haladva

Megjegyzés: a Graham-technika mozgáskombinációi többnyire diagonális irányokba haladnak. Ez egyben a tér egyfajta fegyelmezett tudatosítására készítet: az energiák tudatos “terelésére”, de azt a gyakori célt is szolgálja, hogy a mozgásfolyamatok végzésére mindenkinek elegendő hely jusson. Az év végére az alapelemek és sorozatok ritmikai, tempóbeli, térbeli variációkkal gazdagíthatók, a tanulókat rávezetve és rászoktatva mit, miért, hol kell, vagy lehet alkalmazni.

2.év

1. Talajgyakorlatok

- az addig tanultak ismétlése
- “spirál IV pozícióban”, “fold” - a bonyolultabb törzsfordítási gyakorlat a testközpont-indítású “contraction-release és a spirális mozgások ötvözése,
- föl/leereszkedés a talajról/talajra, az előző elvek használatával

2. Álló középgyakorlatok

- “weight shift”, “suspension” - a testsúly eltolással, elbillentéssel foglalkozó gyakorlatok (a növendék itt a gravitáció felhasználásával és leküzdésével, valamint a lendület felhasználásával és fékezésével ismerkedik)

3. Diagonális-haladó gyakorlatok

- lépéskombinációk; az eddig álló helyzetben végzett gyakorlatok kimozdítása különböző terekbe az alapugrásokat szintén különböző terekben, eltérő ritmikával végeztetjük
- a “contraction-release”, valamint a “spiral” elemeinek alkalmazása az ugrások közben

Megjegyzés: a tanult elemekből gyakorlatokból az év végére egy gyakorlatsor, füzér állítható össze, amely koreografikusabb formában szemlélteti az elvégzett 2 év anyagát, és a tanulók egyéni képességeit is.

A számonkérés formája

A tanulók a Továbbképző 7-8. évfolyamán félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények.

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
- a Graham-technika speciális gerinchasználatának tudatossága
- a technika dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

LIMÓN-TECHNIKA

A tananyag kidolgozása heti 1x45 perces órára történt.

1. év

Az első év célja a Limón-technika alapjait képező és a többi modern tánc technikáktól eltérő alap mozgáselvek megtanítása.

1. Talaj gyakorlatok

fekvő helyzetben végzett gyakorlatok

- a gerinc izolált mozgásának alapjai
- fej, kar és láb izolált mozgáslehetőségeinek feltárása és elsajátítása

ülő helyzetben végzett gyakorlatok

- láb pozíciók (előkészítő, első, második pozíció) elsajátítása, fejlesztése (támaszkodva a Graham-technika alapjait képező ülőpozíciókra)
- fej, kar, láb izolációs mozgáslehetőségeinek feltárása többnyire még az adott testrész súlytalanításával
- a gerinc szakaszainak egymást követő mozgatása folyamatos gördülések által, először előre, majd a 2. félévben oldal irányban is
- gravitáció használata kisebb zuhanások által (fej, kar, láb)

2. Álló középgyakorlatok

- alap láb pozíciók elsajátítása
- középgyakorlatok (utalva a Graham és klasszikus balett technikákra parallel, természetes és en dehors első, második, negyedik pozíciók)

- rotáció kiemelése kar és láb izolált mozgásai és a pontos pozíciók elsajátításai által
- a gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve (visszaépítve a kiinduló helyzetig, így egyre mélyebb helyzeteken keresztül jutva el a maximális pontig
- oppozíció megértetése, elsajátíttatása a kar, törzs és láb különböző pozícióin keresztül
- “suspension” elsajátítása, gyakorlása nyújtások által (először csak törzs nyújtás)
- lábfő, boka, térd és csípőízület bemelegítését szolgáló gyakorlatok, tudatosítva és kiemelve az ízületek használati módjának eltérő voltát, de az eddig tanult technikákra építve
- kisebb zuhanások elsajátítása már álló helyzetben a különböző pozíciókat és a “pliét” használva (utalva az ízületek másfajta használatára)

3. Diagonális-haladó gyakorlatok

- a folyamatos előre haladást előidéző mozgás elsajátítása, a testközpont (medence) folyamatos mozgására való figyelemfelhívás és gyakoroltatás
- kis ugrások előrehaladással történő kiegészítése

Megjegyzés: az első évben elvégzendő mozgásanyag egyszerű, jól áttekinthető zenékre történjen, ezért ajánlatos zenei kíséret: zongoristát vagy ritmushangszeren játszó zenészt alkalmazni.

2.év

A második év célja a Limón-technika alapelveinek használata.

1. Talaj gyakorlatok

fekvő helyzetben végzett gyakorlatok

- a fej, kar, láb izolált mozgáslehetőségeinek gyakoroltatása egyes részeket kötve egymás után
- gerinc alap izolált mozgásainak gyakoroltatása
- folyamatos gördülések elsajátítása fekvőhelyzetből előre, fölfelé és vissza a kiinduló helyzetbe
- a mellkas emelés elsajátítása fekvőhelyzetből vállig, fejtetőig, majd a 2. félévben ülésig
- az ülőhelyzetig való eljutás (gördülésen és mellkas emelésen keresztül) és a fekvőhelyzetig történő visszaút (1. félévben alulról indított gördülés, 2. félévben mellkas emelésen keresztül is történhet) összekötése folyamatos mozgással

ülő helyzetben végzett gyakorlatok

- fej, kar, láb izolációs használatának gyakoroltatása és összekötése

- a különböző alap láb és karpozíciók használata összekötve a gerinc szakaszainak egymást követő mozgásával rugók, gördülések és “visszaépítések” által (1. félévben előre, és a két oldal irányban, 2. félévben használva a Graham-technikából ismert spirális helyzetet is)
- gravitáció használata kisebb-nagyobb és teljes zuhanások által: (fejjel, mellkasig, központig történő valamint a csípőízületet használva történő törzszuhanások, inkább csak előre)

2. Álló középgyakorlatok

- átvezetés az álló gyakorlatokhoz guggoló helyzet használatával (rugókkal boka, térd- és csípőízület bemelegítése nehezebb balance helyzetekben, de még kéz segítségével)
- alap láb pozíciók használata és váltogatása rotációs gyakorlatokon keresztül
- kar izolált mozgatása a stílus jellegzetes alapmotívumainak használatával (p1.: ujjak legyezőszerű használata)
- gerinc szakaszainak mozgatása szakaszosan, egymást követve, folyamatosan előre és az oldal helyzeteket használva.
- mellkas emelés elsajátítása különböző pozíciókban (2. félévben összekötve és kombinálva a gördüléssel)
- plié és relevé használata, lényegének kiemelésével
- kisebb és központig történő zuhanások gyakoroltatása pliék-relevék segítségével parallel II. (csípőszéles) en dehors I. és II. pozíciókban (1. félévben csak előre, 2. félévben oldal irányban is)
- az ízületek. speciális használatának gyakoroltatása lábfő-, boka-, térd- és csípőízületet bemelegítő és “tendu” gyakorlatokon keresztül
- felsőtest körkörös irányban történő folyamatos vezetése függőlegesen, és 2. félevtől mellkas emelésen keresztül is a különböző lábpozíciókat használva (parallel I. és II.)
- lendülések előre pliében rugóval és rugó nélkül, karlendítéssel együtt különböző gerinc szakaszokig (mellkasig, központig) valamint visszalendülés a kiinduló helyzetig (suspension és oppozíció használatának emelése)

3. Diagonális- haladó gyakorlatok

- folyamatos előrehaladás, “siklás” gyakoroltatása oldalirányú lépésekkel tűzdelve (utóbbi lassabb tempóban p1. felezve)
- kis ugrások gyakoroltatása előre haladásos “sikló” lépésekkel összekötve
- láb lengetések előkészítése és abból előre történő haladásra való rávezetés
- egyik lábról a másikra történő átugrások előkészítése, 2. félévben elsajátítása és gyakorlása

Megjegyzések: a második évben a megismert gyakorlatokat lehet nehezebb zenei beosztásban gyakoroltatni. Néha gyakorlaton belül is lehet lassabb illetve gyorsabb

a tempó. A tanulók már nehezebb, kortárs zenékre is képesek táncolni, előadni és rövidebb etűdöket komponálni.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények.

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
- harmonikus, koordinált bemutatása
- a Limón-technika stílusának megfelelő előadásmód
- a technika dinamikai, érzelmi változásainak kifejezése

KONTAKT-TECHNIKA

A tananyag kidolgozása heti 1x45 perces órákra történt.

Feladatok

- alap mozgási ismeretek elsajátítása
- saját ösztönös mozgások megismerése
- mozgás szótár megismerése és bővítése
- technikai elemek gyakorlása
- partnernmunka megismerése
- társ súlyának megismerése
- bizalom kiépítése a társsal szemben
- vezetett improvizációs gyakorlatok
- a testközelség fizikai megismerése

1. Alaptechnika

egyéni gyakorlatok, párokban végzendő gyakorlatok földön, középhelyzetekben, állásban

- kapcsolat a földdel, saját súly átadása
- gurulások egyszerű formái
- támaszok és mozgások támaszban
- dölések, séta, futás földi helyzetekbe érkezésekkel
- alap pozíciók a társnak felület adásra
- földön társnak a testsúly egy részének átadása (fekvő, térdelő, álló pozíciókban)

2. Test tudatossági gyakorlatok

partner grafika

- alapismeretek, információ adása és vétele érintéssel
- az érintés minőségei
- nyak, váll-kar, csípő-láb grafika a test általános ellazultsági állapotának megteremtésére

3. Improvizáció

vezetett formában, kötött feladattal párokban

- fej-fej, hát-hát, tenyér-tenyér, talp-talp érintéssel
- társ sétába vezetése érintéssel és irányváltások előidézése
- csukott szemes egyszerű társkövetéses gyakorlatok

2.év

Feladatok

- tanult technikai elemek ismételése, csiszolása, gyakorlása, új elemek tanulása
- partnernmunka eddig tanult elemeinek gyakorlása
- társ súlyának részleges vagy teljes' átvétele
- improvizatív mozgásszótár bővítése
- szabad improvizatív feladatok bevezetése

1. Alaptechnika

egyéni és párokban végezhető gyakorlatok földön közép- helyzetekben, állásban

- gurulások különböző testrészek vezetésével, vállon át, társsal egymásnak fekvésben felület adással
- támaszokban
- súly adás
- egyensúlyi helyzetek felvétele
- átgurulások (hason, oldalon, háton)
- a földnek átadott súly, mint a földből nyert energia felhasználása a következő mozdulathoz
- társ testfelületének használata gurulásra, gördülésre, csúszásra
- dölések, séta, futás, ugrások partnerrel végezve
- állásban, földön befejezve

2. Test tudatossági gyakorlatok

partner grafika

- az érintéssel finomabb érzékelés kialakítása
- nyak, váll-kar, csípő-láb grafika "rajzolása" mozgás közben
- ízületek izolálása végtag mozdattal

3. Improvizáció

vezetett formában, kötött feladatokkal szabadon párokban, trió formában

- alap érintésekkel ismétlés
- társ mozgatása, táncba vitele, szerep váltásokkal történjen a tánc
- társ által alkotott felületek kihasználása ("tájkép" táncok), érintéssel és anélkül
- csukott szemes vezetékes és követékes feladatok

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- gördülékeny és puha izomtónus és földhasználat
- a technikai elemek tánc közbeni előhívása, automatizmusa, nyitottságra való hajlam
- harmonia a társsal és a tanuló saját mozdulataival
- a kreativitás, az improvizáció és kompozíció tudatos használata

MODERN JAZZ-TECHNIKA

(Matt Mattox-technika alapján)

A Modern Jazz-technika tantárgy a moderntánc tanszakon az Alapfok 2-6. évfolyamában tanult Jazz-technika tantárgy folytatása, az abban megtanult alapokra épül.

A tantárgy kidolgozása heti 1x45 perces órákra történt.

1.év

1. Bázis gyakorlatok

- paralelle - en dehors pozícióváltások (2x8 ütemre)
- fentről lefelé haladva (legördülésen keresztül) történő gerincoszlop és térdízület (plie-vel) bemelegítését szolgáló gyakorlat
- relevé, talon, plié, majd rotációk a mellkasból paralelle csípő széles és en dehors első pozíciókban. (Mindkét oldalra 4x)
- ugyanez en dehors second pozícióban
- boka, térd és csípő ízületek melegítése
- demi plié, grand plié (en dehors első és második pozíciókban), paralelle második pozícióban, mellkas és csípő tolás, egymással ellentétes irányban. Végén egy grand plié és egy relevé.

- tendu battement körbe (mindhárom irányba), port de bras-val, majd 4 tendu, utána IV. pozícióban 7 demi plié és egy grand plié, port de bras val, abból egyenes háttal törzsdöntés előre paralelle második pozícióba, onnan feljön en de hors, második pozícióba vált, plié és tendu-val zár az első (en de hors) pozíció
- paralelle, csípő széles pozícióban előre legördülés és hátnyújtásig előre sétálás vállszélességű karpozícióban. Ebben a pozícióban kontrakciós gyakorlat (gerinc és láb hátsó izmainak nyújtása).
- A kontrakció 4 fázisban: lágyéki, hasi, mellkasi, fej és nyakhajlítással. majd a release ugyanebben a sorrendben visszafelé

A gyakorlatot lehet relevé kíséretével is végeztetni, úgy, hogy a relevé kezdő mozdulat.

- battement jeté gyakorlat: mindhárom irányban, en dehors pozíciókban kettő nyújtott lábbal, kettő pliével mindegyik irányban. Ezt követően passé balance
- beiktatható tetszés szerinti nyújtó gyakorlat
- fej izoláció plié-vel, port de bras-val, twist gyakorlattal kombinálva. Ezt követően súlypont áthelyezős haladás par terre gyakorlat.
- rond de jambe par terre és en l'air gyakorlat: a gyakorlatot en dehors és paralelle pozíciókban is végeztethető. A gyakorlat végén developpe minden irányba.
- váll izoláció gyakorlat: az év első felében csak páros vállkörzések előre, hátra. Az év második felében ugyanaz tombe-vel mindhárom irányban plié-vel. Közben paralelle csípőszéles pozíciókban törzsdöntések és demi plie.
- frappé: első félévben paralelle zárt pozícióban mindhárom irányban, kooordinációs port de bras gyakorlattal egybekötve, sasszéval. A frappék után csípőizoláció: előre, hátra, jobbra, balra csípőszéles paralelle pozícióban és demi pliében.
- mellkas izoláció, port de bras-val és tágitással egybekötve
- adagio: paralelle hatodik pozícióból indítva, mellkas rotációval
- grand battement jeté en dehors pozícióban, mindhárom irányban

2. Középgyakorlatok

- rond de jambe par terre haladva 4x en dehors, 4x en declans.
- tour gyakorlatok paralelle csípőszéles pozícióból, croisén át preparálva, rotációval: először negyed fordulatokkal, aztán feleket fordulva, majd egy, ill. két tour-ral
- chaine gyakorlat: négyszer szimpla paralelle lábbal, demi pliében jobbra- balra.
- előző három gyakorlat tetszés szerinti kombinációi egymással. (haladás, testsúlyáthelyezés, irányváltoztatás gyakorlatok).
- paralelle pozícióban - haladva - developpék minden irányban, ezt követően ugyanez grand battement jeté-vel.

3. Kis allegrók

- sauté kétlábton paralelle és en dehors pozíciókban váltakozva

- egylábás sauték váltott lábakkal (könnyedén, játékosan, ruganyosan)
- parallele és en dehors assemblék és sissonne formák kombinációi

4. Diagonálban haladó gyakorlatok

- a már elsajátított középgyakorlatokat használja fel, kombinálja őket és kiegészül földhasználattal
- az óra utolsó harmadában a már elsajátított gyakorlatok alkalmazásával és a metodika tudatos használatával rövid tánckombinációkat készít a tanár. Ajánlott az 1. évben kéthetente váltani a kombinációkat.

5. Levezető gyakorlatok

- a tanóra végén nyújtással, tágitással egybekötött légzőgyakorlatok

2.év

A 2. év gyakorlatai teljes mértékben ráépülnek, illetve továbbfejlesztik az előző év gyakorlatait

1. Bázis gyakorlatok

- parallele - en dehors pozícióváltások (2x8 ütemre)
- fentről lefelé haladva (legördülésen keresztül) történő gerincoszlop és térdizület (plie-sen) bemelegítését szolgáló gyakorlat, széles paralell II pozícióban, nyújtott háttal, elöl kézzel a földön (súly nélküli) csípőízületből történő törzsfordítások
- relevé, talon, plié, majd rotációk a mellkasból parallele csípő széles és en dehors első pozíciókban. (Mindkét oldalra 4x)

a relevé és rotáció egyidőben történő együttes végzése.

- ugyanez en dehors second pozícióban
- boka-, térd- és csípőízületek melegítése - tendu battement elöl, oldalt, hátul double plié-vel
- demi plié, grand plié (en dehors első és második pozíciókban), parallele második pozícióban, mellkas és csípő tolás, egymással ellentétes irányban. Végén egy grand plié és egy relevé

a grand plié 4 ütem alatt történik, ebből törzsdöntés előre parallele pozícióban, onnan vissza en de hors grand plié-ig és térdnyújtás

- tendu battement körbe (mindhárom irányba), port de bras-val, majd 4 tendu, utána IV.pozícióban 7 demi plié és egy grand plié, port de bras val, abból egyenes háttal törzsdöntés előre parallele második pozícióba, onnan feljön en de hors, második pozícióba vált, plié és tendu-val zár az első (en de hors) pozíció - a teljes koordináció port de bras-val

- paralelle, csípő széles pozícióban előre legördülés és hátnyújtásig előre sétálás vállszélességű karpozícióban. Ebben a pozícióban kontrakciós gyakorlat (gerinc és láb hátsó izmainak nyújtása)

A kontrakció 4 fázisban: lágyéki, hasi, mellkasi, fej és nyakhajlítással, majd a release ugyanebben a sorrendben visszafelé. A gyakorlatot lehet relevé kíséretével is végeztetni, úgy, hogy a relevé a kezdő mozdulat.

- battement jeté gyakorlat: mindhárom irányban, en dehors pozíciókban - pointe-val, kettő nyújtott lábbal, kettő plié-vel mindegyik irányban. Ezt követően passé balance.

- beiktatható tetszés szerinti nyújtó gyakorlat

- fej izoláció plié-vel, port de bras-val, twist gyakorlattal kombinálva. Ezt követően súlypont áthelyezős haladás par terre gyakorlat az oldalirányú fej izolációk paralelle pozíciós battementre tendu-vel összekötve,

a harmadik törzsfordítás (twist) double-val, majd zárja nyújtott lábbal a paralelle VI. pozíciót. Innen paralelle passé-n át előre developpe, súlyláb plié, abból oldalra demi rond en l'air, közben 90°-os törzsdöntés előre, szabad láb 90°-on, paralelle pozícióban. Szabad láb lehelyez a földre, plié-ben zár a VI. pozíció és térdnyújtáson keresztül felgördül a gerincoszlop.

- rond de jambe par terre és en l'air gyakorlat: a gyakorlat en dehors és paralelle pozíciókban is végezhető. A gyakorlat végén developpe minden irányba. Rond de jambe par terre paralelle pozícióban pas de bourée-vel.

váll izoláció gyakorlat: az év első felében csak páros vállkörzések előre, hátra. Az év második felében ugyanaz tombe-vel mindhárom irányban plié-vel. Közben paralelle csípőszéles pozíciókban törzsdöntések és demi plié.

A vállízület mozgásának összes lehetőségei és variációi, közben elől, ill. hátul croisé pozícióban.

- frappé: első félévben paralelle zárt pozícióban mindhárom irányban, koordinációs port de bras gyakorlattal egybekötve, sasszéval. A frappék után csípőizoláció: előre, hátra, jobbra, balra csípőszéles paralelle pozícióban és demi pliében és en dehors pozícióban is

- mellkas izoláció, port de bras-val és tágitással egybekötve

- adagio: paralelle hatodik pozícióból indítva, mellkas rotációval.

- grand battement jeté en dehors pozícióban, mindhárom irányban, developpe-k, enveloppe-k, lábkivezetéses tágitások

2. Középgyakorlatok

- rond de jambe par terre haladva 4x en dehors, 4x en dedans, 45°-os és 90°-os en l'air

- tour gyakorlatok paralelle csípőszéles pozícióból, croisén át preparálva, rotációval, dupla tourokat jobbra-balra A tourokat developpe-vel elől, oldalt és hátra érkezve Különböző tourkombinációk, en dedans tourokat is

- chaine gyakorlat egy számolásra kettő jobbra, majd balra Lehet grand tourokkal is kombinálni
- előző három gyakorlat tetszés szerinti kombinációi egymással (haladás, testsúlyáthelyezés, irányváltoztatás gyakorlatok)
- paralelle pozícióban - haladva - developpek minden irányban, ezt követően ugyanez grand battement je paralelle saute-val kezdve és kombinálva

3. Kis allegrók

- sauték kétlábon paralelle és en dehors pozíciókban váltakozva
- egylábas sauté váltott lábakkal (könnyedén, játékosan, ruganyosan)
- paralelle és en dehors assemblék és sissonne formák kombinációi

4. Diagonálban haladó gyakorlatok

- a már elsajátított középgyakorlatokat használja fel, kombinálja őket, kiegészül földhasználattal és nagy ugrásokkal
- az óra utolsó harmadában a már elsajátított gyakorlatok alkalmazásával és a metodika tudatos használatával rövid tánckombinációkat készít a tanár. Ajánlott a 2. évben hetente váltani a kombinációkat.

5. Levezető gyakorlatok

a tanóra végén nyújtással, tágitással egybekötött légzőgyakorlatok.

Megjegyzések: a Modern Jazz-technika tantárgy tananyaga épít az Alapfok 3-6. évfolyamán elsajátított jazz-technika alapokra. A Modern Jazz-technika sokszínűséget sugall, amely magába foglalja a Klasszikus balett, a tradicionális jazz-tánc (Pl. amerikai feketék jazz-tánca, fehér amerikai jazz tánc irányzatok), valamint különböző modern tánc technikák (pl. Graham, Limón, Horton, Cunningham) egyes elemeit és azt a zenék sokrétűségén keresztül új formába önti. A tantárgy tanításához javasolt különböző stílusú és műfajú zenék használata.

A számonkérés formái

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
- harmonikus, koordinált, stílusos előadásmód

- a zene és tánc összhangjának megteremtése

IMPROVIZÁCIÓ

Az Improvizáció tantárgy tananyaga az improvizációs eszköztárat, feladattárat tartalmazza. Az egyes területek variálása, kombinálása nélkülözhetetlen. A tananyag kidolgozása heti 1x45 perces órára történt.

1. év

1. Forma és tér

Forma (a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíciók

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nem csak végtagokkal) létrehozott "szobrok"
- két (vagy több) táncos statikus pozícióinak összerakása (szoborcsoportok síkban, térben)

Feladatok

- improvizáció megállítása, megfigyelve a létrejövő elemek viszonyait

mozgások

- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgatása - bábozás
- több testrész mozgatása

Feladatok

- tánc a fentiek közül egyfajta rendszerben
- tánc egyedül két rendszerben váltakozva

Tér (a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

- haladás - előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), rézsút, kombinációkban
- elfordulások a test tengelyei körül - tengely a testen belül (p1. tourok), tengely a testen kívül (p1. chainé) Vízszintes tengely (forgások).

Objektív tér

(a medence helyzete a tér valamely eleméhez - díszlet, másik táncos(ok) - viszonyítva)

- statikus kompozíciók :dombormű, fríz, szobor, szoborcsoport, előtér- háttér

Mozgás a térben:

- geometrikus terek - egyenes, négyzet, téglalap, rombusz, ív, hullámvonal, körív, nyolcas, hármas, szabad formák rajzolása a térben
- szociális terek - kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes

Feladatok

- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján, a fenti formák térbeírása egyedül, csoportban
- gesztikulálás nélkül, szavakkal a partner vagy csoport mozgásának irányítása

2. Idő

- mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek
- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet
- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen lüktetésű mozgások
- az alaplüktetés (Tempó.)
- a hangsúly. (Szimmetrikus ritmusok 4/4, 3/4, 2/4...)
- a periódus (Ütem, sor, strófa. Kis forma, nagy forma.)

Feladatok

- mozgás a fenti lehetőségek egyike szerint
- stopp-os játék
- ritmus alkotás a mozgás keltette zajjal

3. Dinamika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van:

vezetett

- mindkét antagonista izomcsoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát

lendített

- az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak tartott

- az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez)

passzív

- külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: rongybaba, állatok
- partner mozgása közben dinamikájának utánzása

4. A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

Ha a táncos pusztán fizikai test lenne, a tér-idő-dinamika koordináta rendszer elégséges lenne jelenléte maradéktalan leírására. Az ember azonban test, tudat és lélek. A közeg, amelyben él, legalább annyira szociális, mint fizikai. A táncos, a közeg és kölcsönhatásai az improvizáció során jól átélhetőek.

Feladatok

- autogén tréningből kiinduló relaxáció
- passzív mozgások átélése
- önmegfigyelés tánc helyzetekben
- a légzés, figyelemmel kísérése tánc helyzetekben
- a társ érzékelésének megfigyelése
- vakon vezetve mozgás

5. Az improvizáció alapelemei: téma és variáció

Téma (zenei értelemben)

jellege:

- gesztus - hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat
- táncmozgás - valamely táncnyelv eleme vagy ilyenből származó vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás
- születő mozdulat, születő mozgás - az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma

alapegységei:

- időbeli felosztás - az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása,
 - térbeli felosztás - az egész test mozgását összetevő testrész mozgások,
- az "értelmes" egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal
- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra párbeszéd, kórus

Variációs módszerek

- ismétlés - változatlan formában
 - elcsúsztatás, tükrözés - síkszimmetria (egyszerű tükör)
- összerakás - az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal (a, ab, abc, abcd...). Ugyanez ketten, többen.

Improvizációs készségfejlesztő gyakorlatok:

- spontán és szándékolt mozgások egyöntetű utánzása
- spontán játékszabályok felismerése, megtartása

Megjegyzések: a tanár ne mozgásanyagot, mozgásstílust, modort tanítson, hanem kapcsolatteremtő eljárásokat, amelyeket a tanuló a saját mozgásvilágával tölt fel.

Az egyes területek variálása, kombinálása nélkülözhetetlen, ettől lesznek a megismert eljárások életszerűek, táncban felhasználhatóak.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai — minimumkövetelmények:

- az improvizáció tananyagának ismerete
- a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség kibontakozása
- az improvizáció és kompozíció tudatos használata

2. év

A tananyag teljes mértékben ráépül az előző évek gyakorlataira, illetve továbbfejleszti azokat.

1. Forma és tér

Forma (a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíciók

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nem csak végtagokkal) létrehozott “szobrok”
- két (vagy több) táncos statikus pozícióinak összerakása (szoborcsoportok síkban, térben)

Feladatok

- improvizáció megállítása, megfigyelve a létrejövő elemek viszonyait
- improvizáció megállítása úgy, hogy “értelmes” kompozíció jöjjön létre

mozgások

- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgatása - bábozás, lábszínház, hastánc
- több testrész mozgatása

Feladatok

- tánc a fentiek közül egyfajta rendszerben
- tánc egyedül két rendszerben váltakozva
- partnerrel egyszerre vagy ellentétesen

Tér (a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

- haladás - előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), rézsút, kombinációkban

Függőleges tengely (gurulások).

Objektív tér

(a medence helyzete a tér valamely eleméhez - díszlet, másik táncos(ok) - viszonyítva)

- statikus kompozíciók :dombormű, fríz, szobor, szoborcsoport, előtér- háttér

Mozgás a térben:

- geometrikus terek - egyenes, négyzet, téglalap, rombusz, ív, hullámvonal, körív, nyolcas, hármas, szabad formák rajzolása a térben
- szociális terek - kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes

Feladatok

- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján, a fenti formák térbeírása egyedül, csoportban
- a szubjektív és objektív tér fogalomrendszere alapján: térátlón való előre, oldalazva, hátra, háttal előre haladás, stb
- gesztikulálás nélkül, szavakkal a partner vagy csoport mozgásának irányítása

2. Idő

- mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek
- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet
- relatív viszonyok: gyors-lassú, folyamatos-szagatott, egyenletes-változó sebességű, gyorsuló-lassuló, változó gyorsulású mozgások
- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen löktetésű mozgások
- az alaplöktetés (Tempó.)
- a hangsúly. (Szimmetrikus, aszimmetrikus ritmusok 4/4, 3/4, 2/4, 6/4...)
- a periódus (Ütem, sor, strófa. Kis forma, nagy forma.)
- ritmus alkotás. Ritmus követés.

Feladatok

- mozgás a fenti lehetőségek egyike szerint
- stopp-os játék
- ritmus alkotás a mozgás keltette zajjal
- a pár egyik tagja áll a másik mozog és fordítva
- az egyik csoport áll a másik mozog és fordítva
- a pár egyik tagja lassan, a másik gyorsan mozog. Ugyanez csoporttal. Ugyanez más ritmikai ellentétpárokkal.

3. Dinamika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van:

vezetett

- mindkét antagonista izomcsoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát

lendített

- az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak

tartott

- az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez) passzív

- külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: méz, jég, vas, fa, víz, ólom, füst, rongybaba, állatok
- egymás jellemző dinamikájának megfigyelése és utánzása
- partner mozgása közben dinamikájának utánzása

4. A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

Ha a táncos pusztán fizikai test lenne, a tér-idő-dinamika koordináta rendszer elégséges lenne jelenléte maradéktalan leírására. Az ember azonban test, tudat és lélek. A közeg, amelyben él, legalább annyira szociális, mint fizikai. A táncos, a közeg és kölcsönhatásai az improvizáció során jól átélhetőek.

Feladatok

- autogén tréningből kiinduló relaxáció
- önfigyelés tánc helyzetekben
- spontán reakciók kivárása és megfigyelése
- a légzés, figyelemmel kísérése tánc helyzetekben
- a társ érzékelésének megfigyelése
- vakon vezetve mozgás
- bizalmi játékok - vakos, egymást támasztjuk

5. Az improvizáció alapelemei: téma és variáció

Téma (zenei értelemben)

jellege:

- gesztus - hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat
- táncmozgás - valamely táncnyelv eleme vagy ilyenből származó vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás
- születő mozdulat, születő mozgás - az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma

alapegységei:

- időbeli felosztás - az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása,
- térbeli felosztás - az egész test mozgását összetevő testrész mozgások,

az "értelmes" egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal

- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra párbeszéd, kórus
- súlyhelyzetek, "suspension" és átmeneti helyzetek megkülönböztetése (a súlypont és gravitáció illetve súlypont és támasz viszonyának figyelembe vételével)

Variációs módszerek

- ismétlés - változatlan formában
- elcsúsztatás, tükrözés - síkszimmetria (egyszerű tükrözés), tengelyes szimmetria, fent-lent tükrözés. Jobb-bal megfordítás

- összerakás - az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal (a, ab, abc, abcd...). Ugyanez ketten.

Improvizációs készségfejlesztő gyakorlatok:

- spontán és szándékolt mozgások egyöntetű utánzása
- spontán játékszabályok felismerése, megtartása

Megjegyzések: a tanár ne mozgásanyagot, mozgásstílust, modort tanítson, hanem kapcsolatteremtő eljárásokat, amelyeket a tanuló a saját mozgásvilágával tölt fel.

Az egyes területek variálása, kombinálása nélkülözhetetlen, ettől lesznek a megismert eljárások életszerűek, táncban felhasználhatóak.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai — minimumkövetelmények:

- az improvizáció tananyagának ismerete
- a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség kibontakozása
- az improvizáció és kompozíció tudatos használata

3. év

A tananyag teljes mértékben ráépül az előző évek gyakorlataira, illetve továbbfejleszti azokat.

1. Forma és tér

Forma (a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíciók

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nem csak végtagokkal) létrehozott “szobrok”
- két (vagy több) táncos statikus pozícióinak összerakása (szoborcsoportok síkban, térben)
- párhuzamosság-keresztelés, szimmetria-aszimmetria, függőleges szint - különbségek, síkeltolás, síkelfordítás, szokatlan támaszhelyzetek használata

Feladatok

- improvizáció megállítása, megfigyelve a létrejövő elemek viszonyait
- improvizáció megállítása úgy, hogy “értelmes” kompozíció jöjjön létre

mozgások

- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgása - bábozás, lábszínház, hastánc
- több testrész mozgása
- vezetés - fejjel, kézzel, lábbal, centrummal
- mozgás - nyújtott, íves, szegletes, elfordított testrészekkel

Feladatok

- tánc a fentiek közül egyfajta rendszerben
- tánc egyedül két rendszerben váltakozva
- partnerrel egyszerre vagy ellentétesen
- két csoport mozog felváltva pl. nyújtott illetve íves testrészekkel
- három mozgáskarakter váltogatása: p1. 1. szobor, 2. helyben mozgás, 3. helyváltoztatás
- a váltást kiválthatja külső hatás: zenei váltás, egyezményes jel, vagy a partner karakterváltása

Tér (a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

- haladás - előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), rézsút, kombinációkban
- elfordulások a test tengelyei körül - tengely a testen belül (p1. tourok), tengely a testen kívül (p1. chainé) Vízszintes tengely (forgások).

Függőleges tengely (gurulások).

Objektív tér

(a medence helyzete a tér valamely eleméhez - díszlet, másik táncos(ok) - viszonyítva)

- statikus kompozíciók :dombormű, fríz, szobor, szoborcsoport, előtér- háttér

Mozgás a térben:

- geometrikus terek - egyenes, négyzet, téglalap, rombusz, ív, hullámvonal, körív, nyolcas, hármas, szabad formák rajzolása a térben
- szociális terek - kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes
- csoport mozgása a térben - a geometrikus és szociális tér kombinációja

Feladatok

- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján, a fenti formák térbeírása egyedül, csoportban
- a szubjektív és objektív tér fogalomrendszere alapján: térátlón való előre, oldalazva, hátra, háttal előre haladás, stb
- csoport mozog a térben: Pl. változatlan a csoport belső rendje; változatlan a csoport külső alakja (Pl.: arccal mindvégig a nézők felé forduló tagokból álló, kört formáló csoport nagy köríven mozog a színpadon.)

- gesztikulálás nélkül, szavakkal a partner vagy csoport mozgásának irányítása
- terv rajzolása, majd végrehajtása, a tér nevezetes pontjainak jelölése: (ajtó, zongora...), a táncos pozíciója, (irány, magasság szint...), a haladás mikéntje, (futás, ugrás, gurulás...). A nézők ellenőrzik a terv pontos megvalósítását.

2. Idő

- mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek
- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet
- relatív viszonyok: gyors-lassú, folyamatos-szaggatott, egyenletes-változó sebességű, gyorsuló-lassuló, változó gyorsulású mozgások
- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen lüktetésű mozgások
- az alaplüktetés (Tempó.)
- a hangsúly. (Szimmetrikus, aszimmetrikus ritmusok 4/4, 3/4, 2/4, 6/4, 5/4, 7/4, 9/4...)
- a periódus (Ütem, sor, strófa. Kis forma, nagy forma.)
- ritmus alkotás. Ritmus követés. Harmonizálás, kontraszt és különbözőség.

Feladatok

- mozgás a fenti lehetőségek egyike szerint
- stopp-os játék
- ritmus alkotás a mozgás keltette zajjal
- harmonizáló, ellentétes és eltérő ritmusok a testen belül: izolációs gyakorlatok
- a pár egyik tagja áll a másik mozog és fordítva
- az egyik csoport áll a másik mozog és fordítva
- a pár egyik tagja lassan, a másik gyorsan mozog. Ugyanez csoporttal. Ugyanez más ritmikai ellentétpárokkal.

3. Dinamika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van:

vezetett

- mindkét antagonista izomcsoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát

lendített

- az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak

tartott

- az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez)

passzív

- külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: méz, jég, vas, fa, víz, ólom, füst, rongybaba, állatok
- egymás jellemző dinamikájának megfigyelése és utánzása

- hangulatokhoz kapcsolódó mozgások (kopogó léptek, hebrencsül csapódó lábakkarok, fáradt-friss mozgások) megfigyelése és utánzása. A megtapasztalt dinamika átvitele más semleges mozgásanyagra.
- partner mozgása közben dinamikájának utánzása
- dinamika meghatározása, majd a létrejövő ritmikai világ megfigyelése, később az egyik összetevő megváltoztatása. Pl.: Vezetett mozgáshoz könnyű a folyamatosságot társítani, nehezebb p1. a szaggatottságot.

4. A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

Ha a táncos pusztán fizikai test lenne, a tér-idő-dinamika koordináta rendszer elégséges lenne jelenléte maradéktalan leírására. Az ember azonban test, tudat és lélek. A közeg, amelyben él, legalább annyira szociális, mint fizikai. A táncos, a közeg és kölcsönhatásai az improvizáció során jól átélhetőek.

Feladatok

- autogén tréningből kiinduló relaxáció
- passzív mozgások átélése
- önfigyelés tánc helyzetekben
- a légzés, figyelemmel kísérése tánc helyzetekben
- az érzékelés, elsősorban a mozgásérzékelés (kinesztézia) átélése, megfigyelése
- a társ érzékelésének megfigyelése
- vakon vezetve mozgás
- bizalmi játékok - vakos, egymást emeljük, támasztjuk

5. Az improvizáció alapelemei: téma és variáció

Téma (zenei értelemben)

jellege:

- gesztus - hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat
- táncmozgás - valamely táncnyelv eleme vagy ilyenből származó vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás
- születő mozdulat, születő mozgás - az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma

alapegységei:

- időbeli felosztás - az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása,
- térbeli felosztás - az egész test mozgását összetevő testrész mozgások,

az "értelmes" egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal

- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra párbeszéd, kórus
- súlyhelyzetek, "suspension" és átmeneti helyzetek megkülönböztetése (a súlypont és gravitáció illetve súlypont és támasz viszonyának figyelembe vételével)

Variációs módszerek

- ismétlés - változatlan formában

- elcsúsztatás, tükrözés - síkszimmetria (egyszerű tükör), tengelyes szimmetria, fent-lent tükrözés. Jobb-bal megfordítás
- ismétlés - térben, időben, dinamikában, előadói magatartásban, a környezettel való összefüggésben (konstellációban) variálva
- összerakás - az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal (a, ab, abc, abcd...). Ugyanez ketten, többen.
- egy mozgássor jobb és egy másik sor bal oldalának összerakása

Improvizációs készségfejlesztő gyakorlatok:

- spontán és szándékolt mozgások egyöntetű utánzása
- motívum témává emelése, kiválasztása spontán mozgássorozatokból
- spontán játékszabályok felismerése, megtartása

Megjegyzések: a tanár ne mozgásanyagot, mozgásstílust, modort tanítson, hanem kapcsolatteremtő eljárásokat, amelyeket a tanuló a saját mozgásvilágával tölt fel.

Az egyes területek variálása, kombinálása nélkülözhetetlen, ettől lesznek a megismert eljárások életszerűek, táncban felhasználhatóak.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai — minimumkövetelmények:

- az improvizáció tananyagának ismerete
- a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség kibontakozása
- az improvizáció és kompozíció tudatos használata

4. év

A tananyag teljes mértékben ráépül az előző évek feladataira, illetve továbbfejleszti azokat.

1. Forma és tér

Forma (a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíciók

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nem csak végtagokkal) létrehozott “szobrok”

- két (vagy több) táncos statikus pozícióinak összerakása (szoborcsoportok síkban, térben)
- párhuzamosság-keresztelés, szimmetria-aszimmetria, függőleges szint - különbségek, síkeltolás, síkelfordítás, szokatlan támaszhelyzetek használata

Feladatok

- improvizáció megállítása, megfigyelve a létrejövő elemek viszonyait
- improvizáció megállítása úgy, hogy "értelmes" kompozíció jöjjön létre

mozgások

- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgatása - bábozás, lábszínház, hastánc
- több testrész mozgatása
- vezetés - fejjel, kézzel, lábbal, centrummal, tetszőlegesen megérintett testtájjal, kívülről, belülről
- mozgás - nyújtott, íves, szegletes, elfordított testrészekkel

Feladatok

- tánc a fentiek közül egyfajta rendszerben
- tánc egyedül két rendszerben váltakozva
- partnerrel egyszerre vagy ellentétesen
- két csoport mozog felváltva pl. nyújtott illetve íves testrészekkel
- három mozgáskarakter váltogatása: p1. 1. szobor, 2. helyben mozgás, 3. helyváltoztatás
- a váltást kiválthatja külső hatás: zenei váltás, egyezményes jel, vagy a partner karakterváltása

Tér (a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

- haladás - előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), rézsút, kombinációkban
- elfordulások a test tengelyei körül - tengely a testen belül (p1. tourok), tengely a testen kívül (p1. chainé) Vízszintes tengely (forgások). Függőleges tengely (gurulások).

Objektív tér

(a medence helyzete a tér valamely eleméhez - díszlet, másik táncos(ok) - viszonyítva)

- statikus kompozíciók :dombormű, fríz, szobor, szoborcsoport, előtér- háttér

Mozgás a térben:

- geometrikus terek - egyenes, négyzet, téglalap, rombusz, ív, hullámvonal, körív, nyolcas, hármas, szabad formák rajzolása a térben
- szociális terek - kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes
- csoport mozgása a térben - a geometrikus és szociális tér kombinációja

Feladatok

- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján, a fenti formák térbeírása egyedül, csoportban
- a szubjektív és objektív tér fogalomrendszere alapján: térátlón való előre, oldalazva, hátra, háttal előre haladás, stb
- csoport mozog a térben: Pl. változatlan a csoport belső rendje; változatlan a csoport külső alakja (Pl.: arccal mindvégig a nézők felé forduló tagokból álló, kört formáló csoport nagy köríven mozog a színpadon.)
- gesztikulálás nélkül, szavakkal a partner vagy csoport mozgásának irányítása
- terv rajzolása, majd végrehajtása, a tér nevezetes pontjainak jelölése: (ajtó, zongora...), a táncos pozíciója, (irány, magasság szint...), a haladás mikéntje, (futás, ugrás, gurulás...). A nézők ellenőrzik a terv pontos megvalósítását.

2. Idő

- mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek
- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet
- relatív viszonyok: gyors-lassú, folyamatos-szaggyatott, egyenletes-változó sebességű, gyorsuló-lassuló, változó gyorsulású mozgások
- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen lüktetésű mozgások
- az alaplüktetés (Tempó.)
- a hangsúly. (Szimmetrikus, aszimmetrikus ritmusok 4/4, 3/4, 2/4, 6/4, 5/4, 7/4, 9/4...)
- a periódus (Ütem, sor, strófa. Kis forma, nagy forma.)
- ritmus alkotás. Ritmus követés. Harmonizálás, kontraszt és különbözőzés.
- testrészek, egyének és csoportok ritmikai viszonyai

Feladatok

- mozgás a fenti lehetőségek egyike szerint
- stopp-os játék
- ritmus alkotás a mozgás keltette zajjal
- harmonizáló, ellentétes és eltérő ritmusok a testen belül: izolációs gyakorlatok
- a pár egyik tagja áll a másik mozog és fordítva
- az egyik csoport áll a másik mozog és fordítva
- a pár egyik tagja lassan, a másik gyorsan mozog. Ugyanez csoporttal. Ugyanez más ritmikai ellentétpárokkal.
- Cél a két fokozatú kontrasztok után a három, esetleg több fokozat megkülönböztetése.

3. Dinamika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van:
vezetett

- mindkét antagonista izomcsoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát

lendített

- az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak
- az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez)

passzív

- külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: méz, jég, vas, fa, víz, ólom, füst, rongybaba, állatok
- egymás jellemző dinamikájának megfigyelése és utánzása
- hangulatokhoz kapcsolódó mozgások (kopogó léptek, hebrencsül csapó- dó lábak karok, fáradt-friss mozgások) megfigyelése és utánzása. A megtapasztalt dinamika átvitele más semleges mozgásanyagra.
- partner mozgása közben dinamikájának utánzása
- dinamika meghatározása, majd a létrejövő ritmikai világ megfigyelése, később az egyik összetevő megváltoztatása. Pl.: Vezetett mozgáshoz könnyű a folyamatosságot társítani, nehezebb pl. a szaggatottságot.

4. A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

Ha a táncos pusztán fizikai test lenne, a tér-idő-dinamika koordináta rendszer elégséges lenne jelenléte maradéktalan leírására. Az ember azonban test, tudat és lélek. A közeg, amelyben él, legalább annyira szociális, mint fizikai. A táncos, a közeg és kölcsönhatásai az improvizáció során jól átélhetőek.

Feladatok

- autogén tréningből kiinduló relaxáció
- passzív mozgások átélése
- önmegfigyelés tánc helyzetekben
- spontán reakciók kivárása és megfigyelése
- a légzés, figyelemmel kísérése tánc helyzetekben
- az érzékelés, elsősorban a mozgásérzékelés (kinesztézia) átélése, megfigyelése
- a társ érzékelésének megfigyelése
- vakon vezetve mozgás
- bizalmi játékok - vakos, egymást emeljük, támasztjuk

5. Az improvizáció alapelemei: téma és variáció

Téma (zenei értelemben)

jellege:

- gesztus - hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat

- táncmozgás - valamely táncnyelv eleme vagy ilyenből származó vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás
- születő mozdulat, születő mozgás - az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma

alapegységei:

- időbeli felosztás - az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása,
- térbeli felosztás - az egész test mozgását összetevő testrész mozgások,

az "értelmes" egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal

- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra párbeszéd, kórus
- súlyhelyzetek, "suspension" és átmeneti helyzetek megkülönböztetése (a súlypont és gravitáció illetve súlypont és támasz viszonyának figyelembe vételével)

Variációs módszerek

- ismétlés - változatlan formában
- elcsúsztatás, tükrözés - síkszimmetria (egyszerű tükör), tengelyes szimmetria, fent-lent tükrözés. Jobb-bal megfordítás
- ismétlés - térben, időben, dinamikában, előadói magatartásban, a környezettel való összefüggésben (konstellációban) variálva
- kánon. megfordítás - rák. augmentáció (növesztés), diminúció (kicsinyítés) tömörítés, rövidítés, szintelmozdítás, függőleges tengely elfordítása
- összerakás - az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal (a, ab, abc, abcd...). Ugyanez ketten, többen.
- egy mozgássor jobb és egy másik sor bal oldalának összerakása

Improvizációs készségfejlesztő gyakorlatok:

- spontán és szándékolt mozgások egyöntetű utánzása
- nagyon gyors feladatok - nincs idő a tudatos szelekcióra
- motívum témává emelése, kiválasztása spontán mozgássorozatból
- spontán játékszabályok felismerése, megtartása

Megjegyzések: a tanár ne mozgásanyagot, mozgásstílust, modort tanítson, hanem kapcsolatteremtő eljárásokat, amelyeket a tanuló a saját mozgásvilágával tölt fel.

Az egyes területek variálása, kombinálása nélkülözhetetlen, ettől lesznek a megismert eljárások életszerűek, táncban felhasználhatóak.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai — minimumkövetelmények:

- az improvizáció tananyagának ismerete

- a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség kibontakozása
- az improvizáció és kompozíció tudatos használata

KOMPOZÍCIÓ

A tananyag egy része azonos az Improvizáció tantárgy anyagával, a különbség a feladatokban és azok megoldásában van.

A tananyag kidolgozása heti 1x45 perces órára történt.

1.év

1. A tánckompozíció közege

- szereplők jellege, száma - karakter, fiú-lány arány, életkor, képzettség
- helyszín - a talaj, háttér, előtér, fények, a nézők elhelyezkedése
- akusztikus környezet - hanghatások, zene, a hangok megjelenésének helye
- a táncosok megjelenés - ruha, cipő, haj, festés
- időtartam
- mozgásanyag
- kompozíciós elvek, eljárások
- szüzsé, koncepció - az inspirációs bázis, a kívánt hatás

Feladatok

megadott feladatok, pl. az alábbi szempontok szerint:

- a zene
- különleges formájú tér
- a táncosok száma
- a koreográfus nem táncolhat saját kompozíciójában
- a koreográfiának tartalmaznia kell bizonyos motívumokat

2. A tánckompozíció alapelemei: téma és variáció

Téma

jellege:

- gesztus - hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat
 - táncmozgás - valamely táncnyelv eleme, vagy ilyenből származó, vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás
 - születő mozdulat, születő mozgás - az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma alapegységei:
 - időbeli felosztás - az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása,
 - térbeli felosztás - az egész test mozgását összetevő testrész mozgások,
- az “értelmes” egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal:

- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra, párbeszéd, kórus
- súlyhelyzetek, "suspension" és átmeneti helyzetek megkülönböztetése (a súlypont és gravitáció, illetve súlypont és támasz viszonyának figyelembevételével)

variációs módszerek:

- ismétlés - változatlan formában.
- elcsúsztatás, tükrözés - síkszimmetria (egyszerű tükör), tengelyes szimmetria, fent-lent tükrözés. Jobb-bal megfordítás.
- ismétlés - térben, időben, dinamikában, előadói magatartásban, a környezettel való összefüggésben (konstellációban) variálva.
- kánon. megfordítás - rák. augmentáció (növesztés), diminúció (kicsinyítés). tömörítés, rövidítés. szintelmozdítás, függőleges tengely elfordítása.
- összerakás: az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal (a, ab, abc, abcd...).

Feladatok

- összerakós játék egyedül, többen
- az improvizációt megfigyeli a "koreográfus", 2-4 onnan kiemelt elemből kompozíciót készít, a variációs eljárások egyikének felhasználásával. Idegen témát, más eljárást nem alkalmazhat
- a "koreográfus" gesztikulálás, "előtáncolás" nélkül, csak szavakkal irányítja egy táncos, később a csoport mozgását (Szókincs, terminológia, pontos belső kép, lényeglátásra nevelő gyakorlat.)
- mozgás terv rajzolása, majd végrehajtása: a tér nevezetes pontjainak jelölése (ajtó, zongora...), a táncos pozíciója (irány, magasság szint...), a haladás mikéntje (futás, ugrás, gurulás...). A nézők ellenőrzik a terv pontos megvalósítását
- rajz közérthető pálcika emberekkel (2-3, később 4-8 mozgásfázis rögzítésére), a rajz alapján mozognak a táncosok

3. Forma és tér

Forma

(a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíciók:

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nemcsak végtagokkal) létrehozott "szobrok"
- két (vagy több) táncos statikus pozícióinak összerakása (szoborcsoporthoz) síkban, térben.
- párhuzamosság-keresztelés, szimmetria-aszimmetria, függőleges szintkülönbségek

Feladatok

- élő festmények, fotók, frízek, szoborcsoportok beállítása
- a létrejött kompozíció lebontása

mozgások

- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgatása - bábozás, lábszínház, hastánc
- több testrész mozgatása
- vezetés - fejjel, kézzel, lábbal, centrummal, tetszőlegesen megérintett testtájjal, kívülről, belülről
- mozgás - nyújtott, íves, szegletes, elfordított testrészekkel

Feladatok

- 2-2 fázisból álló tréning készítése, kizárólag egyfajta rendszerű mozgásokból
- ugyanez két rendszer váltakozó használatával
- az egyik táncos mozgatása az egyik, a másik táncos mozgatása a másik rendszerben. A folyamat előre meghatározott pontján váltsanak.
- két csoport mozgatása felváltva: pl. az egyiket nyújtott, a másikat íves testrészekkel

Tér

(a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

- haladás - előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), rézsút, kombinációkban
- elfordulások a test tengelyei körül - tengely a testen belül (pl. turok), tengely a testen kívül (pl. chainé). Vízszintes tengely (forgások).

Függőleges tengely (gurulások)

Objektív tér

(a medence helyzete a tér valamely eleméhez - díszlet, másik táncos(ok) - viszonyítva)

- statikus kompozíciók: dombormű, fríz, szobor, szoborcsoport, előtérhátér

mozgás a térben:

- geometrikus terek – szabad formák rajzolása a térben
- szociális terek - kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes
- csoport mozgása a térben - a geometrikus és szociális tér kombinációja

Feladatok

- a koreográfus csukott szemmel elképzel egyet a fenti lehetőségek közül, majd megvalósítja a képet, vagy a 8-16 ütemes sort
- alaprajz rajzolása és "lejárása"
- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján
- csoport mozog a térben: pl. változatlan a csoport belső rendje; változatlan

a csoport külső alakja (pl.: arccal egymás felé forduló tagokból álló, a nézők felé nyitott félkört formáló csoport nagy köríven mozog a színpadon.)

4. Idő

- Mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek.
- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet
- relatív viszonyok: gyors-lassú, folyamatos-szaggatott, egyenletes-változó sebességű, gyorsuló-lassuló, változó gyorsulású mozgások
- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen lüktetésű mozgások.
- az alaplüktetés. (Tempó.)
- a hangsúly. (Szimmetrikus, aszimmetrikus ritmusok. 4/4, 3/4, 2/4, 6/4, 5/4, 7/4, 9/4...)
- a periódus (Ütem, sor, strófa. Kis forma, nagy forma.)
- Ritmusalkotás. Ritmuskövetés. Harmonizálás, kontraszt és különbözőség.

Feladatok

- rövid szóló készítése táncosok részére, majd a szólók összeszerkesztése
- a motívumok lassítása és gyorsítása, a szólamok összeillesztése
- a kétfokozatú kontrasztok után három, esetleg több fokozat megkülönböztetése
- adott motívum variációja a zene szólamai szerint
- adott motívum tempójához zene keresése
- tánc csendben.
- tánc metronómmal
- azonos mozgássor megtanulása más-más ütembeosztásban

5. Dinamika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van:

- vezetett - mindkét antagonista izomcsoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát
- lendített - az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak
- tartott - az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez)
- passzív - külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet, illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: méz, jég, vas, fa, víz, ólom, füst, rongybaba állatok
- adott mozgásanyag más-más dinamikával való végeztetése
- adott dinamikájú mozgássor más-más tempóban való végeztetése

6. A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

- a tér-idő-dinamika rendszerben egyértelmű pontossággal végrehajtott mozgás is megváltozik, ha azt a táncos más belső állapotban mutatja be, illetve másik táncos táncolja ugyanazt a motívumot
- az adott feladathoz alkalmas személy kiválasztásához szükséges szempontok, folyamatok megtanulása – szereposztás

Feladatok

- a koreográfus a táncosnak belső állapotára vonatkozó instrukciókat ad
- azonos koreográfiák más táncosokkal való eltáncoltatása, az eredmények összehasonlítása

Megjegyzés: a kompozíciós kurzus szorosan összefügg az improvizációs munkával. Az alapanyag, az eszközök nagyrészt azonosak. A két alkotói módszer sosem jelenik meg tisztán. A döntő különbség az alábbi párhuzamba állított kategóriák arányában rejlik:

Improvizáció:

Egyszeri

a táncosok egyben koreográfusok
elkülönül

erőssége a spontenitás természetessége
kisebb egységek átfogására alkalmas
kis számú hatáselem variálható
kis létszámban (2-8) működik igazán jól
működik
illékony

Kompozíció:

ismételhető

a koreográfus és táncos szerepe

erőssége a tudatos dramaturgia
nagy ívű szerkezetekhez előnyös
összművészeti hatásokhoz előnyös
nagyobb csoportoknál is
rögzített

A kompozíció tantárgy keretében a tanulók tanulnak komponálni, azonban tanulságos és elkerülhetetlen, hogy a pedagógus is készítsen kompozíciót. A tanár segítse a “koreográfust”, de ne oldja meg helyette a felmerülő nehézségeket. Tanítsa meg, hogy koncentráljon a tiszta belső képre és a gyors, egyértelmű megfogalmazásokra.

A kompozíciók elemzésekor ne csak a szándék vagy a hatás felől, hanem mindkettő összefüggésében elemezzük a munkákat.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- a kompozíció tantárgy tananyagának ismerete
- a forma-, a tér-, az idő-, a dinamika együttes, komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség, koreográfusi készség kibontása

2.év

A tananyag egy része azonos az előző tanév anyagával, azonban újragondolva, másként kerül feldolgozásra.

1. A tánckompozíció közege

- szereplők jellege, száma - karakter, fiú-lány arány, életkor, képzettség
- helyszín - a talaj, háttér, előtér, fények, a nézők elhelyezkedése
- akusztikus környezet - hanghatások, zene, a hangok megjelenésének helye
- a táncosok megjelenés - ruha, cipő, haj, festés
- időtartam
- mozgásanyag
- kompozíciós elvek, eljárások
- szüzsé, koncepció - az inspirációs bázis, a kívánt hatás

Feladatok

megadott feladatok, pl. az alábbi szempontok szerint:

- a zene
- különleges formájú tér
- a táncosok száma
- a koreográfus nem táncolhat saját kompozíciójában
- a nézők felül, körben, stb. helyezkednek el
- a koreográfiának tartalmaznia kell bizonyos motívumokat
- egyetlen fényforrást lehet használni

2. A tánckompozíció alapelemei: téma és variáció

Téma

jellege:

- gesztus - hétköznapi jelentéssel, értelemmel (is) bíró mozdulat
 - táncmozgás - valamely táncnyelv eleme, vagy ilyenből származó, vagy az adott táncnyelv logikájából következő mozgás
 - születő mozdulat, születő mozgás - az anatómia és a személyiség erőterében születő új téma alapegységei:
 - időbeli felosztás - az egész test egy időegység alatt történő elmozdulása,
 - térbeli felosztás - az egész test mozgását összetevő testrész mozgások,
- az “értelmes” egységek (részleges értékű) nyelvi hasonlatokkal:
- szótag, szó, mondat, bekezdés, szöveg, illetve próza, ritmikus próza, líra, párbeszéd, kórus

- súlyhelyzetek, “suspension” és átmeneti helyzetek megkülönböztetése (a súlypont és gravitáció, illetve súlypont és támasz viszonyának figyelembevételével)

variációs módszerek:

- ismétlés - változatlan formában.
- elcsúsztatás, tükrözés - síkszimmetria (egyszerű tükör), tengelyes szimmetria, fent-lent tükrözés. Jobb-bal megfordítás.
- ismétlés - térben, időben, dinamikában, előadói magatartásban, a környezettel való összefüggésben (konstellációban) variálva.
- kánon. megfordítás - rák. augmentáció (növesztés), diminúció (kicsinyítés). tömörítés, rövidítés. szintelmozdítás, függőleges tengely elfordítása.
- összerakás: az első (egy taktusnyi) mozdulat ismétlése, majd bővítése egy mozdulattal, majd egy újabbal (a, ab, abc, abcd...).
- egy mozgássor jobb és egy másik sor bal oldalának összerakása

Feladatok

- összerakós játék egyedül, többen
- az improvizációt megfigyeli a ”koreográfus”, 2-4 onnan kiemelt elemből kompozíciót készít, a variációs eljárások egyikének felhasználásával. Idegen témát, más eljárást nem alkalmazhat
- a” koreográfus” gesztikulálás, “előtáncolás” nélkül, csak szavakkal irányítja egy táncos, később a csoport mozgását (Szókincs, terminológia, pontos belső kép, lényeglátásra nevelő gyakorlat.)
- “krokizás”. 10 másodperces (8 ütemes kompozíciók készítése, 1. a kiindulópont, 2. az odavezető út és 3. a véghelyzet pontos megjelölésével)
- mozgás terv rajzolása, majd végrehajtása: a tér nevezetes pontjainak jelölése (ajtó, zongora...), a táncos pozíciója (irány, magasság szint...), a haladás mikéntje (futás, ugrás, gurulás...). A nézők ellenőrzik a terv pontos megvalósítását
- rajz közérthető pálcika emberekkel (2-3, később 4-8 mozgásfázis rögzítésére), a rajz alapján mozognak a táncosok

3. Forma és tér

Forma

(a testrészek viszonyai, mozgása)

statikus pozíciók:

- egyenes, íves, szegletes, belső és külső tengelyek körül elfordított testrészekkel (nemcsak végtagokkal) létrehozott “szobrok”
- két (vagy több) táncos statikus pozícióinak összerakása (szoborcsoporthoz) síkban, térben.
- párhuzamosság-keresztelés, szimmetria-aszimmetria, függőleges szintkülönbségek, síkeltolás, síkelfordítás, szokatlan támaszhelyzetek használata.

Feladatok

- élő festmények, fotók, frízek, szoborcsoportok beállítása
- a létrejött kompozíció lebontása

mozgások

- helyzetváltoztatás - helyváltoztatás
- egyes testrészek mozgatása - bábozás, lábszínház, hastánc
- több testrész mozgatása
- vezetés - fejjel, kézzel, lábbal, centrummal, tetszőlegesen megérintett testtájjal, kívülről, belülről
- mozgás - nyújtott, íves, szegletes, elfordított testrészekkel

Feladatok

- 2-2, később több fázisból álló tréning készítése, kizárólag egyfajta rendszerű mozgásokból
- ugyanez két rendszer váltakozó használatával
- az egyik táncos mozgatása az egyik, a másik táncos mozgatása a másik rendszerben. A folyamat előre meghatározott pontján váltsanak.
- két csoport mozgatása felváltva: p1. az egyiket nyújtott, a másikat íves testrészekkel
- három mozgáskarakter váltogatása: p1. 1. szobor, 2. helyben mozgás, 3. helyváltoztatás

Tér

(a test és a környezet)

Szubjektív tér

(mindig a medence helyzetéhez viszonyítva)

- haladás - előre, hátra, oldalra, jobbra, balra, fel (a fej irányában), le (a láb irányában), rézsút, kombinációkban
- elfordulások a test tengelyei körül - tengely a testen belül (p1. tourok), tengely a testen kívül (p1. chainé). Vízszintes tengely (forgások).

Függőleges tengely (gurulások)

Objektív tér

(a medence helyzete a tér valamely eleméhez - díszlet, másik táncos(ok) - viszonyítva)

- statikus kompozíciók: dombormű, fríz, szobor, szoborcsoport, előtérhátér

mozgás a térben:

- geometrikus terek - egyenes, négyzet, téglalap, rombusz, ív, hullámvonal, körív, nyolcas, hármas, szabad formák rajzolása a térben
- szociális terek - kör, lánc, kígyó, sor, pár, trió, négyes
- csoport mozgása a térben - a geometrikus és szociális tér kombinációja

Feladatok

- a koreográfus csukott szemmel elképzel egyet a fenti lehetőségek közül, majd megvalósítja a képet, vagy a 8-16 ütemes sort

- alaprajz rajzolása és “lejárása”
- csoportalakítás a fenti formavilág valamelyike alapján
- egy táncossal, csoporttal, szólistával és csoporttal, két csoporttal a térbe “íratás” a fenti formákból
- a szubjektív és objektív tér fogalomrendszere alapján: térátlón való előre, oldalazva, hátra; háttal előre haladás stb.
- csoport mozog a térben: p1. változatlan a csoport belső rendje; változatlan a csoport külső alakja (Pl.: Arccal egymás felé forduló tagokból álló, a nézők felé nyitott félkört formáló csoport nagy köríven mozog a színpadon.)

4. Idő

- Mihez képest mérjük az időt? Út, belső órák, külső mértékek.
- kitöltött és üres idő: mozgás és szünet
- relatív viszonyok: gyors-lassú, folyamatos-szagotott, egyenletes-változó sebességű, gyorsuló-lassuló, változó gyorsulású mozgások
- egyenletes, egyenetlen és rendszertelen lüktetésű mozgások.
- az alaplüktetés. (Tempó.)
- a hangsúly. (Szimmetrikus, aszimmetrikus ritmusok. 4/4, 3/4, 2/4, 6/4, 5/4, 7/4, 9/4...)
- a periódus (Ütem, sor, strófa. Kis forma, nagy forma.)
- Ritmusalkotás. Ritmuskövetés. Harmonizálás, kontraszt és különbözőzés.
- testrészek, egyének és csoportok ritmikai viszonyai

Feladatok

- rövid szóló készítése táncosok részére, majd a szólók összeszerkesztése
- a motívumok lassítása és gyorsítása, a szólamok összeillesztése
- fenti gyakorlatok csoporttal, szólista + csoport, két csoport viszonylatában
- a kétfokozatú kontrasztok után három, esetleg több fokozat megkülönböztetése
- adott motívum variációja a zene szólamai szerint
- adott motívum tempójához zene keresése
- tánc csendben.
- tánc metronómmal
- azonos alaplüktetésű de más beosztású (3, 4, 5, 7 negyedek) mozgások egymás mellé illesztése. Találkozási pontok megfigyelése.
- független tempójú vagy nem metrikus sorok táncolása
- azonos mozgássor megtanulása más-más ütembeosztásban

5. Dinamika

A test pozícióinak és mozgásainak négy különböző dinamikai lehetősége van:

- vezetett - mindkét antagonistizmus csoport aktív, működésük aránya dönti el a mozgás irányát

- lendített - az adott mozdulatot létrehozó antagonista izomcsoportok egyike működik csak
- tartott - az aktív izom erő kifejtés nem hoz létre mozgást (mozdulatlanságot eredményez)
- passzív - külső erő (gravitáció, partner, másik testrész, gép) mozgatja a testet, illetve testrészt, vagy nem jön létre mozgás

Feladatok

- hasonlatok, képek eljátszása: méz, jég, vas, fa, víz, ólom, füst, rongybaba állatok
- jellemző dinamikájú mozgások reprodukálása (tüsszentés, elesés. bóbiskolás, stb.) az adott dinamika átvitele más mozgásanyagra
- adott mozgásanyag más-más dinamikával való végeztetése
- adott dinamikájú mozgássor más-más tempóban való végeztetése

6. A táncos pszichofiziológiai (testi-lelki) állapota

- a tér-idő-dinamika rendszerben egyértelmű pontossággal végrehajtott mozgás is megváltozik, ha azt a táncos más belső állapotban mutatja be, illetve másik táncos táncolja ugyanazt a motívumot
- az adott feladathoz alkalmas személy kiválasztásához szükséges szempontok, folyamatok megtanulása - szereposztás

Feladatok

- a koreográfus a táncosnak belső állapotára vonatkozó instrukciókat ad
- azonos koreográfiák más táncosokkal való eltáncoltatása, az eredmények összehasonlítása

Megjegyzés: a kompozíciós kurzus szorosan összefügg az improvizációs munkával. Az alapanyag, az eszközök nagyrészt azonosak. A két alkotói módszer sosem jelenik meg tisztán. A döntő különbség az alábbi párhuzamba állított kategóriák arányában rejlik:

Improvizáció:

Egyszeri
a táncosok egyben koreográfusok
elkülönül
erőssége a spontenitás természetessége
kisebb egységek átfogására alkalmas
kis számú hatáselem variálható
kis létszámban (2-8) működik igazán jól
működik
illékony

Kompozíció:

ismételhető
a koreográfus és táncos szerepe
erőssége a tudatos dramaturgia
nagy ívű szerkezetekhez előnyös
összművészeti hatásokhoz előnyös
nagyobb csoportoknál is
rögzített

A kompozíció tantárgy keretében a tanulók tanulnak komponálni, azonban tanulságos és elkerülhetetlen, hogy a pedagógus is készítsen kompozíciót. A tanár segítse a "koreográfust", de ne oldja meg helyette a felmerülő nehézségeket.

Tanítsa meg, hogy koncentráljon a tiszta belső képre és a gyors, egyértelmű megfogalmazásokra.

A kompozíciók elemzésekor ne csak a szándék vagy a hatás felől, hanem mindkettő összefüggésében elemezzük a munkákat.

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- a kompozíció tantárgy tananyagának ismerete
- a forma-, a tér-, az idő-, a dinamika együttes, komplex alkalmazása
- a kreativitás, improvizációs készség, koreográfusi készség kibontása

A TANSZAK TÁRGYI FELTÉTELEI

Tárgyi feltételek:

- balett terem (a csoport létszámának megfelelően, min. 60m²)
- öltöző, zuhany
- balett rudak
- tükör a terem egyik falán
- balett szőnyeg
- zongora
- magnetofon
- erősítő + hangfalak
- CD-lejátszó
- videomagnó
- televízió
- videokamera
- audiokazetták
- CD-lemezek
- videokazetták
- jelmezek, dresszek, fellépő ruhák
- reflektorok

A művészeti alvizsga minimum követelményei

Táncelőkészítő gimnasztika

A tanuló ismerje:

- az izomcsoportok egymással összefüggő kapcsolatát,
- az izomfejlesztő, ízületeket tágító, és rugalmasságot fejlesztő technikákat, gyakorlatokat.

Legyen képes:

- tudatos izommunkára, izomtevékenységre,
- a csoportos munkában való fegyelmezett együttműködésre.

Esztétikus testképzés

A tanuló ismerje:

- a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtását,
- a térirányok, térlépcsők gyakorlati alkalmazását,
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.

Legyen képes:

- a tanult mozgásformák önálló tudatos, plasztikus végrehajtására,
- a tudatos izomtevékenységre, izommunkára, izomérzékelésre,
- a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek használatára.

Jazz-technika:

A tanuló ismerje:

- a tanult technika mozgásanyagát,
- a kontrakció és release tudatos használatát,
- a technika stílusát, előadásmódját.

Legyen képes:

- a technika elemeit, gyakorlatait biztonsággal, stílusosan, harmonikusan bemutatni,
- a technika sajátosságainak megfelelő, önálló és csoportos etűdök, kombinációk, koreográfiák előadására.

TÁNCMŰVÉSZET

KÖZÖS ISMERET- TÁNC TÖRTÉNET

Moderntánc tanszak

A TÁNC TÖRTÉNET FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A tánc történet oktatásának célja, hogy a tanulókat szakmai ismereteikre alapozva ismertesse meg az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével, továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy a táncművészet értő és élvező befogadjává váljanak.

A tantárgy feladata

Ismertesse meg a tanulóval:

- a tánc művészi és közhasznú formáit,
- a társasági táncélet alkalmait,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait, -
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alpművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóknak:

- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

- nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységet,
- vizuális memóriáját,
- képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:

- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
- az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre,
- a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban:

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

TANANYAG

A tánc történet tanítása a továbbképző 7-8. évfolyamában történik minden tanszakon, heti 1 órában. A tanulók ekkor már rendelkeznek a tantárgy befogadásához szükséges megfelelő történelmi, irodalmi, zenei és művészettörténeti ismeretekkel.

1.év

A köznapi és művészi mozgás
Tér - idő - erő - kifejezés
A közhasznú és művészi tánc
A tánc és a társzművészetek

A tánc történet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:

- a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)
- a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
- a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)

2.év

A színpadi tánc története:

- romantikus balettek (olasz, dán, francia)
- klasszikus balettek (oroszok)

Megújulás a XX. században:

- balett (Gyagilev orosz balettje, nemzeti balettek, tánctínház)
- modern tánc (amerikai, európai, magyar)
- folklorizmus (jazz, orosz színpadi néptánc, magyar színpadi néptánc)

Tanévenként legalább két táncelőadás megtekintése és közös feldolgozása. Egy együttes próbájának legalább egy alkalommal történő megtekintése, a látottak közös feldolgozása.

A SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

A TANTÁRGY TÁRGYI FELTÉTELEI

Tárgyi feltételek:

- videólejátszó
- televízió
- magnetofon
- diavetítő
- CD-lejátszó
- videókazetták (a tánc összes műfaját tartalmazó archív felvételek)
- diasorozat (történelmi korok szerint, archív felvételeket tartalmazó)
- kézikönyvtár (tánc történeti kötetek, kiadványok, újságok)
- tábla (kréta)
- hangtár - CD, magnókazetta (tánc történethez kapcsolódó zenei anyagok)

3. Színművészeti ág

Színjáték:

A **színjáték** tanszakon a képzés ideje : 8 év.

Évfolyamok száma : 8 (2+6).

A csoportos órák időtartama: 45 perc.

Tantárgyai:

Főtárgy: drámajáték

Kötelező tantárgyak: beszédgyakorlatok
mozgásgyakorlatok.

Kötelezően választható tantárgyak:

- § vers- és prózamondás (1. évfolyamtól választható),
- § bábjáték (a 4. évfolyammal bezárólag választható),
- § tánc- és mozgásszínházi tréning (az 5. évfolyamtól választható),
- § kreatív zenei gyakorlat (az 1. évfolyamtól választható),
- § színházismeret (a 3. évfolyamtól választható),
- § beszédtechnika (a 3. évfolyamtól választható).

Szabadon választott tantárgyak (a helyi igények és lehetőségek függvényében):

- § pantomim (a 4. évfolyamtól) - a bábjáték tanszak tantárgya,
- § színháztörténet (az 5. évfolyamtól).

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy: drámajáték	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy: Beszédgyakorlat	-	-	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
mozgásgyakorlat	-	-	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Kötelezően vál. Tárgy	-	-	1	1	1	1	1	1
Szabadon vál. tárgy	(2)	(2)	1	1	1	1	1	1
Összesen:	2- (4)	2- (4)	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5

A TANSZAK ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Készítse fel a tanulót

- drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasására,
- különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- színházi improvizációra,
- mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel történő karakterábrázolásra,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- különféle szerepek megformálására,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére.

Ismertesse meg a tanulóval

- a színházi alapfogalmakat/szakkifejezéseket,
- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- a legfontosabb történeti és/vagy kortárs színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori közösségi, társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

AZ ISKOLA EGYES ÉVFOLYAMAIN TANÍTOTT TANTÁRGYAK, A KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

A KÉPZÉS TANTÁRGYAI

Főtárgy:

- drámajáték (1–2. előképző és 1–6. alapfokú évfolyamokon);
- színjáték (7–10. továbbképző évfolyamokon).

Megjegyzés: a főtárgy neve ott és akkor változik, amikor a színjáték nevelésben való felhasználása – a drámai-színházi nevelés – mellett hangsúlyossá válhat a színházi (technikai) képzés.

Kötelező tantárgyak:

- beszédgyakorlatok (1–8. alapfokú és továbbképző évfolyamokon);
- mozgásgyakorlatok (1–8. alapfokú és továbbképző évfolyamokon).

Kötelezően választható tantárgyak:

- vers- és prózamondás (az 1. alapfokú évfolyamtól);
- színházismeret (a 3. alapfokú évfolyamtól) választható.

Megjegyzés: A 7–8. évfolyamon a kötelező tantárgyak magas óraszámja miatt nincs választási kötelezettség (a fenti tantárgyak – természetesen – választhatók).

Szabadon választható tantárgyak:

- drámajáték (1–6. alapfokú évfolyamokon);
- színjáték (7–10. továbbképző évfolyamokon);
- beszédgyakorlatok (1–8. alapfokú és továbbképző évfolyamokon);
- mozgásgyakorlatok (1–8. alapfokú és továbbképző évfolyamokon);
- vers- és prózamondás (az 1. alapfokú évfolyamtól);
- színházismeret (a 3. alapfokú évfolyamtól) választható.

Megjegyzés: Az első alapfokú évfolyamtól az adott évfolyamra előírt főtárgy, kötelező és kötelezően választható tantárgyak köréből bármelyik tantárgy választható.

AZ ISKOLA EGYES ÉVFOLYAMAIN TANÍTOTT TANTÁRGYAK SZAKIRÁNYÚ FELADATAI, KÖVETELMÉNYEI, AZ ELŐÍRT TANANYAG

DRÁMAJÁTÉK

A drámajáték főtárgy célja, hogy a különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlessze a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsa önkifejezési formáit, illetve az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációjának folyamatát. A tanulók értsék és tanulják meg a közösségi lét hasznosságát, a közösség építésének módját. Ezáltal váljanak képessé különböző viselkedési minták elemzésére, elfogadására, irodalmi és színházi alkotások befogadására, értelmezésére és létrehozására. Meg kell jegyezni, hogy produkció létrehozása a drámajáték keretén belül nem lehetőség, hanem kötelesség. Nem lehet úgy felhasználni a drámajáték és a színház egyéniségfejlesztő rendszerét, hogy nem adunk lehetőséget ennek bemutatására. Ez ad célt a gyakorlatoknak. A csoport megmutatkozásának közösségformáló energiája van, a bemutatóra készülés fontos motiváció a tanulók számára, a színpadra lépés növeli az önbizalmat, oldja a gátlásokat. A színjátékosok és a nézőtér kommunikációja, „összselélegzése” meghatározó felszabadító élmény, kivételes jelentősége van az identitáskeresés éveiben. Természetesen hatalmas a tanár felelőssége abban, hogy milyen megmutatkozási, milyen játéklehetőséget kínál a tanulóknak, milyen produkciót enged a nézők elé, hiszen egy gyermekszínjátszó előadás színvonalának nem csak esztétikai tétje van. A nevelési cél eléréséhez elengedhetetlen, hogy a pedagógus ismerje a színházi hatásdramaturgia alapelveit, a színházi jelek természetét. A közös alkotó munkában mozgósítani tudja az alapvető színházi konvenciókat, birtokolja és alkalmazza a színházi kifejezés eszközkészletét.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- az improvizációs technikákat,
- a színház és a társművészetek alapjait,
- a színházi alapfogalmakat.

Fejlessze a tanuló

- fantáziáját,

- figyelmét, fegyelmét és önismeretét,
- kreativitását, alkotóképességét,
- gesztusnyelvi kifejezőképességét,
- a kapcsolatteremtő és együttműködő képességét,
- a térbeli tájékozódását és a kreatív térhasználatot.

Alakítsa ki a tanulóban

- a kifejező beszéd és mozgás képességét.

Tegye képessé a tanulót

- a test kontrollálására,
- az improvizációs technikák alkalmazására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát,
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- figyelme tudatos összpontosításának szerepét és módját, a fegyelmezett feladatvégzés feltételeit,
- társai, önmaga és a felnőtt világ megfigyelésének módjait, ennek szerepét a szerepjátékok során és az improvizációkban,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák adta lehetőségeket, használatuk lehetséges módjait,
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában,
- az érzelmi emlékezet szerepét, alkalmazásának lehetőségeit a szerepjátékokban,
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit,
- összetett művészi üzenetek közlésének különböző anyag-, tér- és mozgásformák, illetve a szerepjáték lehetőségeit,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

Legyen képes

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre,
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatosabb használatára,

- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben,
- érzelmi emlékek felszínre hozására és a szerepjátékokban való kreatív alkalmazására,
- érzékeny kapcsolatteremtésre és annak megtartására,
- tiszta és kifejező verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokra,
- pontos és érzékletes szerepjátékokra társaival és egyénileg,
- kreatív dramatizálásra, a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására,
- saját teste, mozgása, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára,
- egyre növekvő intenzitású, tudatosságú és mélységű részvételre a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban,
- különböző – felidézett, illetve az emberi világban tapasztalt – érzelmek verbális, vokális, mozgásos, mimikai és a társművészetek eszköztárát is bevonó eszközökkel történő kifejezésére,
- összetett művészi üzenetek közlésére különböző anyag-, tér- és mozgásformák együttes alkalmazásán keresztül,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

ELSŐ ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a ritmus fogalmát,
- a mozgás-mozdulatlanság fogalmát,
- a szerepjáték élményét.

Fejlessze

- a ritmusérzéklet,
- a beszéd- és mozgáskészséget,
- a csoportos megszólalás képességét,
- a játékban történő együttműködés képességét,
- egyén és csoport együttműködését.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a ritmus fogalmát,
- a szerepjátékoz kapcsolódó magatartásformákat, azok jelentést,
- maszkok készítésének módját, használatát.

Legyen képes

- a játékban való aktív részvételre,
- a ritmus átélésére,
- helyes szerepvállalásra,
- néhány mondóka, egy-két rövidebb vers önálló elmondására.

Tananyag

Az előképző első évfolyamán a tananyag szerkesztett játék köré fonódik.

A szerkesztett játékot mondókákból, ütemhangsúlyos versekből állítsuk össze.

Tegyük lehetővé minden tanuló számára a rövid önálló és a kórusos megszólalást egyaránt, a mintegy tízpercnyi tudatos színpadi játékot, de ne várjuk el zárt szituációk eljátszását, a figurateremtést, figuratartást, jellemfejlődés ábrázolását.

Gyakorlatok, játékok:

- a kifejezést segítő, a játékot előmozdító beszédgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);
- tükörjátékok;
- maszk készítése.

MÁSODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a gesztusnyelv legalapvetőbb elemeit, ennek üzenetét,
- az érzékszervi funkciókat,
- a szerepjátékban, csoportos játékban keressék az egyéni figura kialakításának módját.

Fejlessze

- az egyéni megszólalás képességét,
- kreativitást,
- az érzékelés és a megfigyelés képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a közösségben végzett munka legalapvetőbb követelményeit,
- az egyéni és társas megszólalások szabályait (kórusok, felelgetések, közös fokozás, kórust ellenpontoszó megszólalások).

Legyen képes

- a tér pontos érzékelésére,
- különböző tipikus magatartásminták utánzására,
- rögzített játékok felidézésére,
- önálló szövegmondásra.

Tananyag

Az előképző második évfolyamán a tananyag etűdjáték köré fonódik.

Az etűdjáték folyamatos színpadi munkát követel, hangulatilag összefüggő, legalább négy-öt versből, prózarészletekből, mesékből állítsuk össze. Ezeket sok mozgással, közös akcióval, világos, változatos térformákkal kollektív játékként szolgáltassák meg a tanulók, ne versösszeállításként. Még nincs történetmesélés, de elvárható a játékszóktól az érzés- és hangulatváltások folyamatos közvetítése.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- fogócskák;
- kiszámolók;
- egyszerű történetek alkotása, megjelenítése tablókban;
- magatartásminták gyűjtése megfigyeléssel.

ALAPFOKÚ ÉS TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

ELSŐ ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a tér érzékelését, használatát és jelentését,
- a történet, s a történetben szereplők fontosságát,
- az alapérzelmek (szeretet, harag, aggodalom, irigység stb.) kifejezésének és megjelenítésének módját.

Fejlessze

- a beleélés képességét,

- a verbális és nonverbális kifejezőeszközöket,
- a társakkal való együttműködés képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tér érzékelését, használatát és jelentését,
- a történet, s a történetben szereplők fontosságát,
- az alapérzelmek (szeretet, harag, aggodalom, irigység stb.) kifejezésének és megjelenítésének módját.

Legyen képes

- egy egyszerű, könnyen követhető történet (pl.: La Fontaine, Aesopus) átélésére, elmesélésére, színpadi megjelenítésére,
- a társak gesztusainak értelmezésére.

Tananyag

A tananyag egy egyszerű állatmese vagy tanító, esetleg verses mese köré fonódik. A mese feldolgozása és színpadra állítása során fontos, hogy a tanulók kontaktust tudjanak teremteni egymással egy egészen rövid és világos szituációban.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- szituációs játékok;
- improvizációk, csoportos improvizációk;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);
- ritmus a mozgásban, beszédben;
- szövegek különböző stílusban való megjelenítése.

MÁSODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bizalom fontosságát,
- a történetmesélés, kontextusteremtés, fokozás, feszültségkeltés szabályait,
- a meseelemeket, a jellegzetes számokat, tipikus mesefordulatokat, alakokat.

Fejlessze

- a kapcsolatteremtés képességét,
- a fiúk és lányok együttműködésének képességét,

- az eltérő magatartásformák, gondolkodásmódok („különc” viselkedés) megértését és elfogadását,
- a szociális érzékenységet.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bizalom fontosságát,
- a történetmesélés, kontextusteremtés, fokozás, feszültségkeltés szabályait;
- a meseelemeket, a jellegzetes számokat, tipikus mesefordulatokat, alakokat.

Legyen képes

- szerepvállalásra, a szereppel járó tulajdonságok megértésére, megjelenítésére,
- tudatos koncentrációra,
- elfogadásra, a bizalom átélésére,
- az egyre fontosabbá váló kortárs kapcsolatok ábrázolására egy-egy szituációban,
- egy történet közös dramatizálására a megismert munkaformák (kórusok, tablók stb.) segítségével.

Tananyag

A tananyag olyan népmesék köré fonódik, melyek tartalmazzák a szokásos mesefordulatokat, állandó meseelemeket, típusokat.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- bizalomgyakorlatok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);
- egyszerűbb szituációs játékok (rövid, világos kereteket megadó, ismert élethelyzeteket feldolgozó rögtönzések);

természetes megszólalást segítő beszédtechnikai gyakorlatok

HARMADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a beleélés lehetőségét,
- a másik sorsának átélését a játékban,
- az archetípusos érzelmek megélését,
- a szokások, tradíció, törvények meghatározó jelentőségét az egyes magatartásformákban, viselkedésmódokban,
- a szertartásjáték formáit,
- a feszültséget a szituációban, színjátékban,
- a kapcsolatteremtés fontosságát.

Fejlessze

- a kreativitást, a fantáziát,
- az együttműködést, a csapatmunkára való képességet,
- a kíváncsiság és elfogadás képességét,
- a felelősségvállalást,
- a problémaérzékenységet, problémamegoldási készséget,
- a túlzó, sűrítő, lényegkiemelő színjáték képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a beleélés lehetőségét,
- a másik sorsának átélését a játékban,
- az archetípusos érzelmek megélését,
- a szokások, tradíció, törvények meghatározó jelentőségét az egyes magatartásformákban, viselkedésmódokban,
- a szertartásjáték formáit,
- a szituációban, színjátékban megjelenő feszültséget,
- a kapcsolatteremtés fontosságát.

Legyen képes

- tudatos, alkotó színpadi jelenlétre,
- feszültségteremtésre,
- konfliktusmegoldásra,
- az egyes alakok hagyományainak, értékrendjének, világlátásának a figura cselekvéseiben, döntéseiben való felismerésére, átélésére és megjelenítésére,

- jellemzésre nonverbális eszközökkel, illetőleg ennek értelmezésére,
- egy-egy figura, helyzet magát túlzó eszközökkel megjeleníteni,
- csoporton belül a versengés és kooperáció termékeny harmóniájának megteremtésére.

Tananyag

A tananyag olyan népmese vagy népmesék, amelyek megismertetik a tanulókat más kultúrákkal (pl.: Ezeregyéjszaka, Pancsatantra, indián, afrikai mesék). A mese feldolgozása során szembesülni kell egy másik kultúra értékrendszerével és gondolkozásmódjával, valamint követelményrendszerével.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- bizalomgyakorlatok;
- fantáziajátékok;
- improvizációs gyakorlatok (párban és csapatban);
- a szerepcsere, szerepátvétel improvizációs formái;
- kontextusépítő játékok;
- a kiválasztott mese közegében játszódó drámaóra;
- a szociokulturális különbségekből fakadó konfliktusokat feldolgozó drámaóra.

NEGYESEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az önálló történetalkotás lehetőségét,
- a sors, a történet, a jellem fogalmát,
- a különböző morális problémák értelmezésének, megélésének és megjelenítésének módját,
- a különböző morális problémák megoldásának útjait, lehetőségeit.

Fejlessze

- a problémamegoldó gondolkodást,
- a probléma feltárásának, megfigyelésének képességét,
- a koncentrációt,
- az empátiát,
- a nonverbális jelek érzékelését és értelmezését,
- a helyzetek, szituációk érzelmi hátterének feltárását, elemzését segítő képességeket,

- egyes viselkedésformák, cselekvések, döntések szociális háttérének feltárási és megfogalmazási képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- az önálló történetalkotás lehetőségét,
- a sors, a történet, a jellem fogalmát,
- a különböző morális problémák értelmezésének, megélésének és megjelenítésének módját,
- a különböző morális problémák megoldásának útjait, lehetőségeit.

Legyen képes

- közös dramatizálásra,
- a közös dramatizáláson keresztül jellem felépítésére,
- konfliktuskezelésre,
- történetalkotásra.

Tananyag

A tananyag olyan történet feldolgozása, melynek csak az alappontjait, dramaturgiai fordulóit adjuk meg. Szituációs játékokkal, „tanítási drámával” teremthetjük meg a történet kontextusát.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- bizalomgyakorlatok;
- improvizációs játékok;
- koncentrációs játékok szöveggel, mozgással.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a világ, a társadalom, az ember, a legfontosabb életérzések értelmezésének művészi és mitikus módját,
- a metaforikus, szimbolikus látásmódot,
- a szimbolikus ábrázolás alapvető színpadi eljárásait, a szimbolikus játék sajátosságait,
- a jelenkor meghatározó racionális, empirikus tudományos megismerése és a mitikus, művészi megismerés közötti különbséget,
- a humort, mint a problémamegoldás egyik módját,
- az érzések, érzelmek színpadi megjelenítésének eszközeit,

- a mitológia legfontosabb kultúrtörténeti, vallási vonatkozásait, amelyből egy vagy több mítoszt eljátszanak.

Fejlessze

- az önismeretet, a pozitív jellemvonások tudatos fejlesztésének képességét,
- a fizikai, intellektuális, szociális kompetenciákat a színjátékon keresztül,
- a kreatív gondolkodást,
- a kezdeményezőkészséget, az aktivitást,
- az önállóságot,
- a hétköznapi élethelyzetek elemzésének készségét, metaforikus szimbolikus megjelenítésének képességét.

Ösztönözze a tanulót a hétköznapi élethelyzetek hátterének tudatos kutatására. Alakítson ki a tanulóban egészséges testképet.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a világ, a társadalom, az ember, a legfontosabb életérzések értelmezésének művészi és mítikus módját,
- a metaforikus, szimbolikus látásmódot,
- a szimbolikus ábrázolás alapvető színpadi eljárásait, a szimbolikus játék sajátosságait,
- a jelenkor meghatározó racionális, empirikus tudományos megismerése és a mítikus, művészi megismerés közötti különbséget,
- a humort, mint a problémamegoldás egyik módját,
- az érzések, érzelmek színpadi megjelenítésének eszközeit,
- a „mitológia” legfontosabb kultúrtörténeti, vallási vonatkozásait, amelyből egy vagy több mítoszt eljátszanak.

Legyen képes

- egy történet önálló értelmezésére, elemzésére,
- a színpadi figurák érzelmeinek átélésére, megjelenítésére,
- a színpadi szimbólumok üzenetének megértésére,
- a színpadi szimbólumok érzelmi feldolgozására,
- szimbólumalkotásra,
- az improvizáció minden formájában (egyéni, páros, csoportos, teljesen rögtönzött, megbeszélte) kreatív, kezdeményező megnyilvánulásra,
- személyes érzelmek szimbolikus átfogalmazására a játékban.

Tananyag

A tananyag mitológiák (pl.: görög, kelta, finn) nagy története vagy történetei. A mítoszon keresztül megérthetik, és megtanulhatják a tanulók, hogy különböző világértelmezések léteznek, s megkereshetik benne önmaguk kérdéseit, válaszait.

Gyakorlatok, játékok:

- bizalomgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- páros és csoportos improvizációk (improvizációk mitikus hősökkel, közegben, tárgyakkal, helyszíneken stb.);
- táncok, szertartásjátékok;
- relaxációs gyakorlatok;

kellék-, maszk-, jelmezkészítés

HATODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- saját élmények, történetek művészi újrafogalmazásának lehetőségeit,
- szimbólumok létrehozásának módját saját élmények alapján,
- a konfliktuskezelés színpadi lehetőségeit.

Fejlessze

- a pontos, lényegre törő kérdések megfogalmazásának képességét a világ bonyolult jelenségeiről,
- a kritika és önkritika képességét,
- a művészi alkotások iránti fogékonyságot,
- a társművészetek befogadásának képességét,
- az empátiát, a problémaérzékenységet más sorsok iránt.

Alakítson ki a tanulóban helyes önképet, segítése elő integrált énkép kialakítását.

Ösztönözze a tanulót a művészi gondolkodásmód alkalmazására saját élethelyzeteiben.

Követelmények

A tanuló ismerje

- saját élmények, történetek művészi újrafogalmazásának lehetőségeit,
- szimbólumok létrehozásának módját saját élmények alapján,
- a konfliktuskezelés színpadi lehetőségeit.

Legyen képes

- tanulmányai során szerzett színházi, dramatikus tapasztalatainak alkotó módú felhasználására,
- egy élet és ember ismeretét mozgósító történetnek, valamint kontextusának megjelenítésére,

- cselekvések összetett háttéréről (lélektani, szociális) gondolkodni, azt elemezni,
- más értékrendek, normák, viselkedésformák megértésére, elfogadására,
- az eddig megismert tréningekhez, játékokhoz szükséges problémamegoldó, társakat segítő, inspiráló aktivitásra.

Tananyag

A tananyag életjáték létrehozása. Az alkotás során mozgósítani kell és lehet az összes színpadti játékot és az ezeket előkészítő tréninget, gyakorlatot. A világ és az én művészi megismerése, értelmezése saját élethelyzetre alkalmazható. Az életjáték létrehozása során el kell és lehet jutni a konfliktusok és azok megoldásának újrafogalmazásáig, azok magasabb szintű megértéséig, kezeléséig.

Gyakorlatok, játékok:

- bizalomgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- páros és csoportos improvizációk.

SZÍNJÁTÉK

A színjáték főtárgy meghatározó céljai megegyeznek a drámajáték alapvető céljaival. A képzés a korábbi évfolyamok munkájára épül: a megszerzett képességek elmélyítésére, tudatosítására, finomítására, az életkori sajátságokhoz történő igazítására törekszik. Ugyanakkor új tevékenységformák, munkamódszerek lépnek be, a képzés hangsúlya a színházi formák felé tolódik.

A képzés mindvégig három pilléren nyugszik. Ezek az önálló szövegmunka, a színházi tréning és az előadás létrehozása.

Az egyéni fejlesztéshez nélkülözhetetlen az önálló szövegmunka (versek, kisprózák, monológok, drámarészletek). A kidolgozás jórészt önállóan, otthon történik (szövegválasztás, elemzés, tanulás, beállítás), majd a tanár közreműködésével (értelmezés, segítő instrukcióik) csiszolják, végül a csoport, illetve nagyobb közönség előtt mutatják meg az elkészült produkciót. A megtanult szövegek, részletek számtalan gyakorlat alapjául szolgálnak. Ez a tevékenység nélkülözhetetlen az egyéni fejlesztéshez, ugyanis a kollektív munka során a tanuló meghatározott szerepekkel találkozik (a szövegek által kínált figurák, az időkeretek behatárolnak), viszont az egyéni produkció során más és más megszólalásmódokat tapasztalhat meg, más és más szenvedélyeket, érzelmeket élhet meg, más és más gondolatokat közvetíthet. Az így megszerzett jártasságok részévé válnak színjátszói munkájának.

A színjáték tantárgy másik nélkülözhetetlen eleme a folyamatos tréning. Az alapgyakorlatok (improvizációs formák) vissza-visszatérnek az árnyaltabb, mélyebb és intenzívebb kifejezés érdekében. Az ismételés nem mechanikus, a tréning gyakorlatainak témáját a tanulók fejlődéséhez, életkori problémáihoz szükséges igazítani. A rögtönzés keretének (figura, cselekmény, kimenet, stílus stb.) megadását, a formát (néma, gesztikus, realista, szimbolikus stb.) a színjátékos készségek, ismeretek gyarapodásához érdemes szabni.

A színjátékos jártasságok előadás készítése, illetve bemutatása során sajátíthatók el. Számos tapasztalat gyűjthető a színpadon, ezért ha értékes, hatásos produkció jön létre, érdemes minél többször eljátszani. A megmutatkozás motivál, a sikerélmény visszaigazol, a bemutatóig vezető közös út csapatot kovácsol, a próbafolyamat stációi mély és élményszerű tudást nyújtanak a színházi alkotófolyamat, a színházművészet természetéről. A drámapedagógia befelé dolgozó tevékenységformái mellett a művészetoktatás sajátja a közönség elé lépés.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- az összetettebb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy kiszabadító megnyilvánulások különbségét,
- a színészi alkotómunka fázisait,
- a színészi tevékenység alapvető elemeit,
- a színházi alkotómunka főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

Fejlessze a tanuló

- érzelemkifejező eszköztárát az összetett karakterek ábrázolásához,
- mozgásos karakteralkotó technikáit,
- karakteralkotó, jelentésteremtő nyelvi és beszédtechnikai eszközeit,
- szereprepertoárját, illetve ezen keresztül ön- és társismeretét,
- improvizációs képességét,
- szöveg- és előadás-elemzési képességét,
- azon képességét, hogy a valóságon keresztül értelmezni tudja a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot,
- társművészetekhez tartozó (elsősorban zenei, táncos) kifejezőeszközeit.

Ösztönözze a tanulót

- elgondolások és történetek drámai eszközökkel történő vizsgálatára,
- elgondolások és történetek színházi eszközökkel történő megjelenítésére,
- színházi előadások megtekintésére (szabadidejében),
- iskolán kívüli produkciókban való részvételre, tapasztalatainak megosztására társaival,
- társai előtti előadások tartására,
- a látott vagy részvételével zajló előadások véleményezésére,
- a színházi/drámai szakirodalom, illetve szaksajtó tanulmányozására.

Biztosítson lehetőséget

- hivatásos, alternatív, amatőr társulatok és kortárs (diák) csoportok élő színházi előadásainak megtekintésére, a látottak elemző megbeszélésére,
- színházi előadások videofelvételeinek megtekintésére, a látottak elemző megbeszélésére,
- működő színtársulatok munkájába való betekintésre,
- a technikai fejlesztés terén a tanulók speciális igényeinek kielégítésére,
- a helyzetgyakorlatok, színházi improvizációk körén túlmenően csoportos színházi alkotó tevékenységben való részvételre,
- többféle műfaj és/vagy színházi stílus színészi megtapasztalására,
- a tanulók igényeitől függően nyilvános bemutató(k) tartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét, napjaink színházi struktúráját.

Legyen képes

- a különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játéokra,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során,

- színházi improvizációra,
- a társak játékát előmozdító, a színjátszói energiákat felszabadító megnyilvánulásokra,
- különféle szerepek megformálására,
- drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasására,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- a valóságon keresztül értelmezni a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot.

HETEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a túlzó, tipizáló, karakteres ábrázolás formajegyeit,
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát,
- az intenzitás, a színészi energia fogalmát,
- a tipizáló játékmód módszerét (kiemelés, sűrítés),
- a visszatérő szabályjátékokat,
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában,
- a fokozást, kiállás, váltás eljárásait, hatását,
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit (önálló munka, teljes improvizáció, megbeszélte improvizációk stb.),
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy kiszabadító megnyilvánulások különbségét,
- az idő múlását, helyszínváltozását, figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,
- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel),
- a feszültséget, fordulatot, jelenetnyitást, zárást, jelenépítést, fokozást, intenzitásnövelést egy jeleneten belül.

Fejlessze

- a koncentrációt,
- a társak játékának érzékelését, az abból való építkezés készségét,
- a kezdeményezőkészséget,
- a megfigyelőkészséget (önmaga és a társak reakcióinak megfigyelését),
- a játékkedvet, az energia felszabadításának képességét,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,

- az önfeledt, egyben koncentrált játékállapot megteremtésének adottságát,
- az arányérzékenységet, játékintenzitást,
- az önkifejezést,
- a kíváncsiságot, nyitottságot,
- az együttműködési készséget.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a túlzó, tipizáló, karakteres ábrázolás formajegyeit,
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát,
- az intenzitás, a színészi energia fogalmát,
- a tipizáló játékmód hatását,
- a visszatérő szabályjátékokat,
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában,
- a fokozás, a kiállítás, a váltás eljárásait, hatását,
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit (önálló munka, teljes improvizáció, megbeszélte improvizációk stb.),
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy felszabadító megnyilvánulások különbségét,
- az idő múlását, a helyszín változását, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,
- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel),
- a feszültséget, fordulatot, jelenetnyitást, zárást, jelenépitést, fokozást, intenzitásnövelést egy jeleneten belül.

Legyen képes

- tipizáló, túlzó ábrázolásra,
- a túlzó, szélsőséges, elrajzolt játékmód verbális és nonverbális eszközeit a kifejezés érdekében mozgósítani,
- saját testi adottságai, személyisége szerint fogalmazni,
- életismeretét, tapasztalatait mozgósítva megragadni, megformálni tipikus figurákat, emberi alaphelyzeteket,
- gesztusok felnagyítására, túlzó mimikára, karakteres megszólalásmódokra,
- tanári segítséggel személyes tartalmak közlésére alkalmas, neki való, szövegek kiválasztására, értelmezésére,
- a kiválasztott szövegeket önállóan interpretálni, tanári instrukciók mentén újabb és újabb változatokat kidolgozni,
- alkalmazni az idő múlását, a helyszín változását, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,

- csendben, inspiráló figyelemmel kísérrni társai játékát,
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit figyelembe véve társaival együtt dolgozni,
- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel) figyelembe véve improvizálni,
- a feszültséget növelni, fordulatot cselekménybe építeni, jelenet nyitni és zárni, jelenetet építeni, fokozni, intenzitás növelni egy jeleneten belül,
- saját ötleteit megfogalmazni, eljátszani.

Tananyag

1. Önálló szövegmunka

A hetedik évfolyamon a tanulók félévenként legalább három verset (pl.: Petőfi Sándor, Weöres Sándor, Varró Dániel) tanulnak meg. Ezek között legyen olyan, amely az egyéni humor megmutatkozására ad módot, olyan, amely bensőséges érzelmek kifejezésére ad lehetőséget, és olyan, amely által erős indulatok, nagy szenvedélyek jeleníthetők meg. Ezekből a vezető tanár döntése alapján készül szerkesztett vagy nem szerkesztett összeállítás, munkabemutató vagy előadás.

2. Előadás

A legjobb improvizációkból etűdjáték készül különböző szervező elvek (tematikus, hangulati, helyszín) alapján. Az elkészült anyag színvonala, szerkesztettsége alapján demonstrációként, munkabemutatóként vagy előadásként kerülhet a nézők elé. A bemutató lehet nyitott vagy zárt körű (meghívott közönség előtt zajló). A hetedik évfolyamon végezett munka nem követeli meg, hogy feltétlenül előadással záruljon!

3. Tréning

Szövegfragmentumok, verssorok, dialógusrészletek az improvizációkhoz

Szabályjátékok

Tükörgyakorlatok

Csoportépítő játékok

Bizalomgyakorlatok

Koncentrációs gyakorlatok

Improvizációk szöveg nélkül, mondathelyettesítő eszközökkel (idegen nyelv, halandzsa, számok, városnevek stb.), megadott szavakkal (Maradsz! – Megyek!) vagy mondatokkal (Most higgyek neked? – Nem mondhatok mást.)

Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel

Egyidejű egyéni improvizációk (mindenki játszik, nincs „közönség”)

Drámaórák

NYOLCADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét,
- a jelenetek előadássá szerveződésének módozatait, törvényszerűségeit (kontraszt, motívumátvitel, tempó, ritmus),
- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, megszólalásmód stb.) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt,
- a tipizáló ábrázolás elmélyítésének módozatait,
- a színészi reprodukció jelentőségét és módszereit (a színészi alkotómunka legfontosabb iskoláit, ezek alapvető eljárásait – Sztanyisz-lavszkij, Mejerhold, Anton Csehov stb.),
- az epika és a dráma különbségét, a dramatizálás lehetőségeit és módszerit,
- a történetmesélés színházi eszköztárát,
- a színpadi humor természetét, eszközeit;
- a kollektív játék formai jegyeit (kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái stb.),
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáit (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját,
- a jelenetépítő, illetve -blokkoló akciókat, reakciókat,
- a helyszín- és jelenetváltás, valamint az időkezelés konvencióit egy előadás összetett jelrendszerében,
- egy jelenet szociokulturális, történelmi közegének jelentőségét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok),
- egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét.

Fejlessze

- a koncentrált állapot megtartásának készségét,
- az egészben (teljes alkotófolyamat, előadás) látás képességét,
- a befelé figyelés adottságát, a helyes önértékelést, önkritikát,
- a színészi energiák kezelésének készségét,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- az odaadó, önfeledt, mégis tudatos játék képességét,
- az arányérzéklet (a nézői figyelem fókuszálásának készségét: a tanulók érzékeljék, mikor, mennyire fontos akciójuk, tudjanak a kórusból „előlépni”

és visszaállni),

- a vitakészséget, az érvelés kultúráját, ötletek, gondolatok artikulációját,
- az alkotó párbeszéd képességét a csoport minden tagjával,
- a nyitottságot, empátiát,
- a közösségi érzést, felelősségérzetet.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét,
- a jelenetek előadássá szerveződésének módozatait, törvényszerűségeit (kontraszt, motívumátvitel, tempó, ritmus),
- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, megszólalásmód stb.) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt,
- a tipizáló ábrázolás elmélyítésének módozatait,
- a színészi reprodukció jelentőségét és módszereit,
- az epika és a dráma különbségét, a dramatizálás lehetőségeit és módszereit,
- a történetmesélés színházi eszköztárát,
- a színpadi humor természetét, eszközeit (gépiesség, kontraszt, funkció és státus különbsége, meglepetés, inkongruens közlés stb.),
- a kollektív játék formai jegyeit (kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái stb.),
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáit (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját,
- a jelenetépítő, illetve -blokkoló akciókat, reakciókat,
- a helyszín- és jelenetváltás, valamint az időkezelés konvencióit egy előadás összetett jelrendszerében,
- egy jelenet szociokulturális, történelmi közegének jelentőségét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok),
- egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét.

Legyen képes

- a tipizáló játékot mélyíteni, egyéníteni,
- a színészi váltás éles és finom változataira,
- saját testi és pszichikai adottságai ellenében, abból kimozdulva, „ellene” játszva fogalmazni,
- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, előadásmód stb.) együttes és elkülönített használatára,

- mozgósítani a tipizáló ábrázolás árnyaltabb eszközeit,
- személyes élményeinek, gondolatainak „alapanyagát” figurába, jelenetbe sűríteni,
- a nézői figyelem fókuszálására (tudjon „előlépni” a kórusból, visszaállni),
- egységes színészi intenzitású (partnerekkel összehangolt) improvizációra,
- a jelenet szociokulturális, történelmi közegét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok) figyelembe véve improvizálni,
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáiban együtt dolgozni társaival (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- tanári segítséggel saját világérzésének, gondolatainak megfogalmazására alkalmas kisepikai alkotást választani,
- önismerete segítségével karakteréhez illő monológot választani, amelyet személyes hitellel, így hatásos módon tud megszólaltatni,
- az általa kiválasztott szövegekből saját értelmezését több variációban, különböző eszközökkel megjeleníteni,
- a csoport összes tagjával magas szinten együttműködni, együtt dolgozni,
- ötleteit az alkotófolyamathoz igazítani, mások ötleteit eljátszani.

Tananyag

1. Önálló szöveg munka

A nyolcadik évfolyamon a tanulók félévenként egy-egy prózarészleten dolgoznak. Az egyik szöveg (pl. Franz Kafka-novellák, Örkény-egypercesek, Garaczi László-írások) a korosztály groteszk, kritikus látásmódjának, humorának megszólaltatására ad lehetőséget, a másik a lélekábrázolásra kínál lehetőséget (pl. Kosztolányi-, Csáth-, Kafka Margit-novellák).

Az önálló szöveg munka keretében félévenként tanári segítséggel vagy önállóan egy-egy monológot választanak a drámairodalom klasszikusaitól (Szophoklész, Shakespeare, Molière). Ezeket színházszerűen, cselekvő módon mutatják be.

2. Előadás

Az év során elkészülő előadás egy verses vagy prózai epikus mű dramatizálása. A színre állítás kollektív játékként, a diákszínjátszó formanyelven történik. Ez a forma mindenki számára lehetőséget nyújt a megmutatkozásra, az elsajátított színészi kifejezőeszközök mozgósítására. A történetmesélés buktatói, az epika tér- és időkezelése, az ebből fakadó nehézségek, a dialógusok hiánya kreatív hozzáállást feltételeznek és serkentenek – az együttes játékok formanyelvének alkalmazását és megújítását feltételezik. Ugyanakkor a történetben rejlő drámai helyzeteket érdemes zárt, színházi szituációként megformálni. Az alapműben

legyen humor, mélység, legyenek olyan konfliktusok, alaphelyzetek, amelyek a személyes érintettséget biztosítják, vagyis az életkori problémákra (identitáskeresés, felnőttvilág hazugságai), a csoport belső történéseire rímelnek. Érdemes értékes alkotásokkal foglalkozni.

A forma sokszínűségéhez elengedhetetlen a tartalom gazdagsága. Bátran nyúlhatunk a „diákszínjászó” klasszikusokhoz (Lúdas Matyi, A helység kalapácsa, János vitéz, Toldi, Karinthy-szövegek), ezek azért lettek klasszikusok, mert remek játéklehetőséget nyújtanak. Inspiráló lehetőség az egyes mitológiák (görög, kelta, germán, finn, magyar) nagy történeteinek színre állítása. Feldolgozhatunk a korosztályról (is), korosztályhoz (is) szóló kortárs szövegeket is (pl. Garaczi László: Pompásan buszozunk, Varró Dániel alkotásai stb.).

A közismert történet dramatizálása szabadabb, kreatívabb hozzáállást tesz lehetővé. Az újramesélés alapja, hogy figyelmesen újraolvassuk – felfedezzük – a remekműveket, így az adaptáció során mindenki személyes gondolatait közölheti. A új felfedezés az első megfogalmazás izgalmát hordozza.

Az előadás készítése nem történetfelmondás, hanem interpretáció.

3. Tréning

Versrészletek, klasszikus művekből (Shakespeare, Molière, Csehov) kiemelt mikrodialógusok

Szabályjátékok

A színészi kifejezőeszközök elkülönített használatára rávezető gyakorlatok (csak hanggal, mozgással, kifejezőeszközök ütköztetésével)

Önismereti és társismereti játékok

A bizalomgyakorlatok bonyolultabb, merészebb verziói

Többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok

Műalkotás (festmény, fotó, zene) inspirálta improvizáció

Improvizációk megadott cselekményvázra

Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel, illetve felkészülés nélkül

Hosszú (tíz percet is meghaladó) csoportos és páros improvizációk, jelenetváltással, illetve zárt helyzetben

Történetmesélő improvizációsor

Improvizációsor adott figurákra – figuratartással, a figura kibontásával

Színpadra állított alkotás erkölcsi problémáit feldolgozó drámaórák

KILENCEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a realista-naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét,

- az élményfelidézés (belső képek, emlékek, mozdulatok stb.) lehetőségeit, technikáit;
- a színjáték hitelességének feltételeit, törvényszerűségeit,
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló pszichofizikai módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontoszó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés),
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit,
- a jelmez figurateremtő erejét, hatását,
- a státuszjátékokat,
- saját színjátékos egyéniségének meghatározó státuszát (domináns, gyenge státuszú),
- a státuszjeleket (nonverbális jelek, beszédmód),
- a státusz és helyzet, státusz és funkció, státusz és cselekvés kontrasztjából fakadó termékeny feszültségeket, ezek jelenetépítő hatását,
- az alkotófolyamathoz szükséges munkaformákat (dialógusírás közösen, önálló jelenet kidolgozása stb.),
- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.),
- a színjátszók megrögzült státuszának jelenetblokkoló hatását (a játészó nem hajlandó feladni személyes státuszát),
- a sűrítés drámai feszültség növelésének technikáit (feszítő körülmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei),
- egy-egy jelenet lélektani háttérének jelentőségét,
- a drámai dialógus sajátosságait.

Fejlessze

- az érzelemfelidézés képességét,
- a színjátszó humorérzékét,
- az elmélyült, türelmes munka képességét,
- a verbális kifejezőerőt, az íráskészséget,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- a jeleneteken átívelő folyamatos jelenlét képességét,
- a játékintelligenciát,
- a szintetikus gondolkodást,
- az érzékenységet, a toleranciát,
- az eltérő személyes tempó, különböző szintű, különmemű tehetség elfogadásának képességét, az ebből fakadó feszültségek kezelését.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a realista-naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét,
- az élményfelidézés (belső képek, emlékek, mozdulatok stb.) lehetőségeit, technikáit,
- a színjáték hitelességének feltételeit, törvényszerűségeit,
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló pszichofizikai módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontoszó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés).
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit,
- a jelmez figurateremtő erejét, hatását,
- a státuszjátékokat,
- saját színjátékos egyéniségének meghatározó státuszát (domináns, gyenge státuszú),
- a státuszjeleket (nonverbális jelek, beszédmód),
- státusz és helyzet, státusz és funkció, státusz és cselekvés kontrasztjából fakadó termékeny feszültségeket, ezek jelenetépítő hatását,
- az alkotófolyamathoz szükséges munkaformákat (dialógusírás közösen, önálló jelenet kidolgozása stb.),
- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.),
- a színjátszók megrögzült státuszának jelenetblokkoló hatását (a játészó nem hajlandó feladni személyes státuszát),
- a sűrítés drámai feszültség növelésének technikáit (feszítő körülmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei),
- egy-egy jelenet lélektani háttérének jelentőségét,
- a drámai dialógus sajátosságait.

Legyen képes

- az eltartás és azonosulás fokozataira,
- státuszváltásra jeleneten belül és jelenetek között,
- a saját státusz ellenében fogalmazni, új státuszállapotokat kipróbálni,
- a rögtönzések visszaidézésére, újraformálására, csiszolására,
- önállóan, tanári instrukciók nélkül alkalmazni a sűrítés, drámai feszültség növelésének technikáit,
- a csendes, visszafogott, mégis intenzív, szuggesztív játéokra,
- stílusosan egységes, szociokulturálisan hiteles mondatokban megszólalva improvizálni,
- kelléket használva improvizálni,
- dialógust írni közösen, önálló jelenetet kidolgozni, változatokat készíteni,
- a sűrítés drámai feszültség növelésének technikáit (feszítő körülmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei)

önállóan alkalmazni,

- egy-egy jelenet lélektani hátterét kibontani, megmutatni,
- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.) pillanatnyi hangulattól, formától függetlenül megteremteni,
- személyiségét, színészi alkatát ismerve új kihívást jelentő monológokat keresni (tanári segítségadással),
- monológok színházszerű kidolgozására, ahol harmóniában van a kifejezőeszközök, technikák tudatos használata (térbeli helyzet, akciók, szünetek, hangerő stb.) és a lehető legnagyobb hitelesség, megéltség,
- társai ötleteit, impulzusait továbbépíteni, saját ötleteivel összhangba hozni,
- ötleteit a készülő előadáshoz igazítani.

Tananyag

1. Önálló szövegmunka

A tanuló a magyar dráma ismert és kevésbé ismert 19. századi, 20. század eleji klasszikusaitól (Kisfaludy Károly, Vörösmarty Mihály, Szigligeti Ede, Csiky Gergely, Molnár Ferenc, Bródy Sándor, Szép Ernő, Szomory Dezső, Bíró Lajos, Déry Tibor stb.) választanak monológot. Fontos szempont, hogy a választott anyag a figurateremtés új útjait nyissa meg a színjátészó előtt, a szöveggel végzett munka új megszólalásmódot tegyen lehetővé.

A második félévben visszatér a versmondás. A tanulóknak három verset kell választaniuk, ezt egyetlen szempont befolyásolja csak: hogy minél személyesebb tartalmak kifejezésére alkalmas szöveget leljenek.

2. Előadás

A csoport tematikus improvizációkból közösen ír drámát. A közvetlenségnek és a megformáltságnak egyszerre kell érvényesülnie. Rögtönzésekből jelenetek íródnak, a jelenetekből színjáték szerveződik. Nem elég laza atmoszferikus, tematikus kapcsolatot találni a helyzetek között.

3. Tréning

Jelenetrészletek, dialógusok idegen nyelven

Státuszgyakorlatok

A kifejezőeszközöktől megfosztott játékmód, gyakorlatai

Önismereti és társismereti játékok

A bizalomgyakorlatok bonyolultabb, merészebb verziói

Többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok

Jelenetek szerepcserével

Improvizációk a helyzetet meghatározó körülményének (figura, hely, végkifejlet) vagy ezek együttesének megadásával

Páros, hármas, négy- vagy ötszereplős improvizációk felkészüléssel, illetve felkészülés nélkül
Egyéni improvizációk, a csoportvezető, illetve a csapat tagjainak instrukcióira rögtön reagálva, azokat követve
Jellemfejlődést ábrázoló improvizációsor
A kellékhasználat gyakorlatai
A közösen írt színjáték döntési helyzeteit körbejáró drámaórák

TIZEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szimbolikus ábrázolás, stilizáció esztétikáját,
- a szerepépítést elősegítő munkamódszereket, eljárásokat (belső monológ, szereplők elő és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus),
- a szerepívet, a jellemábrázolást,
- a cselekvő elemzést,
- a folyamatos színészi gondolkodást,
- a különféle színházi műfajok (commedia dell'arte, bohózat, lélektani dráma) játékstílusát,
- a szimbolikus ábrázolás, a stilizáció eljárásait, ezek hatását,
- egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt,
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait (olvasó, asztali, rendelkező, lejáró próba stb.) és ezek célját,
- a hűtlen hűség etikáját, az alapl mű tiszteletlen tiszteletét, a felelős alkotói szabadságot az interpretációban,
- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek),
- a színre állított mű hatásdramaturgiáját,
- az adott mű értelmezéséhez nélkülözhetetlen történelmi, kultúrtörténeti, filozófiai, néprajzi vonatkozásokat,
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (tempó, kontraszt, várakozás stb.).

Fejlessze

- az ízlést, és az ítélőerőt,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- a szimbolikus kifejezés készségét,
- a közösségben létezés, a közös célért végzett tevékenység minden lelki feltételét.

A záró évfolyamon a fejlesztés célja a képzés során megszerzett képességek, készségek, jártasságok szintézise. Továbbá, hogy a tanuló vizsgahelyzetben minél eredményesebben számot tudjon adni ezekről. A megszerzett elméleti ismereteket, színészi tudást, munkaszervezési, gyakorlati jártasságot önállóan alkalmazni tudják az alkotó folyamatban (egy jelenet színrevitelében).

Követelmények

A tanuló ismerje

- a szimbolikus ábrázolás, stilizáció esztétikáját,
- a szerepépítést elősegítő munkamódszereket, eljárásokat (belső monológ, szereplők elő és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus),
- a szerepívet, a jellemábrázolást,
- a cselekvő elemzést,
- a folyamatos színészi gondolkodást,
- a különféle színházi műfajok (commedia dell'arte, bohózat, lélektani dráma) játéktílusát,
- a szimbolikus ábrázolás, a stilizáció eljárásait, ezek hatását,
- egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt,
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait (olvasó, asztali, rendező, lejáráó próba stb.) és ezek célját,
- a hűtlen hűség etikáját, az alaplí tiszteletlen tiszteletét, a felelős alkotói szabadságot az interpretációban,
- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek),
- a színre állított mű hatásdramaturgiáját,
- az adott mű értelmezéséhez nélkülözhetetlen történelmi, kultúrtörténeti, filozófiai, néprajzi vonatkozásokat,
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (tempó, kontraszt, várakozás stb.).

Legyen képes

- szerepív ábrázolására,
- jellemfejlődés megélésére, bemutatására,
- a cselekménykövető és -építő folyamatos gondolkodásra, „belső monológ” kidolgozására,
- a megszerzett készségek alkalmazására a kifejezés érdekében,
- önállóan jelenet színre állítására,

- a kifejezés érdekében az „eszköztelen” színpadi létezésről az expresszív játékmódig különböző megnyilvánulásokra,
- az improvizáció stílárius egységének megőrzésére, a stílárius váltás tudatos használatára;
- folyamatos igényes munkára (ne a főpróbaidőszakban „pörögjenek” fel),
- ötleteinek a színre állított drámához, a színre állításhoz történő igazítására.

Tananyag

1. Önálló szöveg munka

Az év során egy – ha szükséges, tanári segítséggel – kiválasztott jelenetet, jelenetsort próbálnak önállóan. A jelenet által megkövetelt játékmód éppen ellentétes legyen a közös produkció fogalmazásmódjával: ha lélektani-realista a produkció, akkor stilizált-szimbolikus és fordítva. A rendező-tanár faci-litátor, visszajelzéseket ad az egyes munkafázisokban, de nem „rendez bele” a produkcióba.

2. Előadás

Olyan klasszikus, modern, kortárs dráma színre állítása köré szerveződik a munka, amelyben mindenki valódi feladatot, igazi játéklehetőséget kap, melynek alapkonfliktusai meghatározó életélményei azonosak vagy megfeleltethetőek a korosztály számára. Ennek feltétlenül értékes drámai alkotásnak kell lennie, ne követelje meg a teljes újrafogalmazást (adaptációval, önálló alkotás színrevitelével korábban már megismerkedtek).

A szöveg, az értelmezés által megkövetelt színházi nyelv egyaránt lehet realista-naturalista, illetve stilizált-szimbolikus (de elképzelhető, hogy a kettő keveredését vagy stílárius váltást hív elő a darab). A munkafolyamat egyfajta szintézis: lehetőséget ad a képzés során megszerzett tudás alkalmazására, a következetes, nagy igényű színházi alkotómunka természetének megismerésére, annak meg tapasztalására, hogy a színházi jelek rendszerében minden elemnek tudatos alkotói szándékot kell tükröznie. Szerencsés, ha a csapat tagjai megélik, hogy a színház összművészet. Rendkívül hasznos és valójában nélkülözhetetlen, hogy a látványelemek megteremtésében, a zenék megszólaltatásában, a mozgások, táncok betanításában részt vegyenek azok a diákok, akik kedvet éreznek ehhez.

3. Tréning

A záró évfolyamon végigvesszük a továbbképző gyakorlatait, ezáltal tudatosítjuk a játszóknak az általuk bejárt utat, lehetőséget nyújtunk a színjátszói készségek, ismeretek szintetizálására, felfrissítjük az elfeledett elemeket.

Analóg helyzetek a készülő előadás szituációihoz

Improvizációk különböző stílusban (vásári színjáték, klasszikus tragédia, lélektani dráma)

Versek, versrészletek szimbolikus-stilizált feldolgozása
Az atmoszférateremtés gyakorlatai
Azonos hangulatú, szimbolikusan kapcsolódó improvizációsor
A dráma közegében játszódó drámaóra

BESZÉDGYAKORLATOK

A beszédgyakorlatok tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, adottságaiknak és képességeiknek megfelelően – dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez.

A beszédgyakorlatok tantárgy tananyaga az egyes évfolyamokon a drámajáték/színjáték tantárgy tananyagához kapcsolódik.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a beszéd folyamat részeit (légzés, hangadás, kiejtés) és azok összefüggéseit, egymásrautaltságát,
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit és azok beszédtechnikai elemeit,
- az egészséges beszélőtől elvárható hangzás összetevőit,
- a beszédállapot értékelésének szempontjait,
- a hibás beszédállapot jegyeit,
- a fejlesztő és szinten tartó beszédes játékokat és egyszerű beszédgyakorlatokat.

Alakítsa ki a tanulóban

- az önelemzés és önértékelés igényét és képességét,
- a beszéd elemzésének képességét,
- a beszédszervek tudatos, pontos és célszerű használatát,
- a beszéd során megnyilatkozó személyiségjegyek fölismerésének, megértésének és létrehozásának képességét,
- az önképzés igényét.

Fejlessze a tanuló

- kifejező kedvét,
- hallási figyelmét és érzékenységét,
- koncentrációs készségét,
- játékoságát életkorának megfelelően,
- képzelőerejét és megfigyelő képességét,
- a produktív és reprodukív kifejezőkészségét.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat,
- a légző- és hanggyakorlatokat, artikulációs gyakorlatokat és játékokat hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal, valamint irodalmi szövegekkel,
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat,
- az általában érvényes hangsúlyszabályokat,
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét.

Legyen képes

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságainak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében,
- a követendő és az elvetendő beszédpélda felismerésére hallás alapján,
- a durva légzéstechnikai, hangadási és artikulációs hibák felismerésére mások és saját beszédében.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a beszéd dallamának változatait és kifejező hatását,
- a beszéd váltásait (erő, magasság, tempó),
- a szövegek tagolásának, feldolgozásának lehetőségeit.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- ismert karakterek hangzásának hiteles létrehozására, dramatikus és színpadi munkájában az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására

ELSŐ ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a beszéd folyamatát,
- a szó, a hang és a mozgás (gesztusok, mimika) szerepét a közléseinkben,
- az egyszerű beszédfejlesztő játékokat.

Fejlessze a tanuló

- koncentrációs készségét,
- hallási figyelmét,
- játékos hangadó kedvét,
- artikulációs ügyességét,
- megfigyelőképességét.

Ösztönözze a tanulót

- saját és mások beszédállapotának tanulmányozására,
- véleményének megfogalmazására,
- fölismert gyengeségeik megerősítése érdekében gyakorlásra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a csoportos koncentrációs-, lazító-, légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat, játékokat,
- saját beszédének erőnyeit és gyengéit.

Legyen képes

- aktív részvételre a játékokban, gyakorlatokban,
- a beszélők tartós figyelésére, megfigyelésére,
- 40-50 szótagnyi szöveg elmondására egy szólamként,
- artikulációs ügyesítő szólamok elmondására emlékezetből.

Tananyag

Egyszerű lazítójátékok, gyakorlatok

Légzőgyakorlatok, a légutak használata

Hangjátékok

Artikulációs gyakorlatok, beszédmozgást ügyesítő játékok

Ritmus- és tempógyakorlatok

Egyszerű hangsúlygyakorlatok

MÁSODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a légzés alapfeladatát (élettani légzés) és annak szerepét a beszédben,
- a légzéstípusokat.

Fejlessze a tanuló

- önmegfigyelő és önszabályozó képességét,
- türelmét és megértését önmaga és mások iránt.

Ösztönözze a tanulót

- légzése célszerű és észrevétlen használatára beszéd közben (zaj és látvány nélkül)
- a rendszeres gyakorlásra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- saját légzésmódját és az esetleges teendőit,
- légzőkapacitását, és a fejlesztés gyakorlatait,
- a magánhangzók pontos, tiszta ejtését erősítő hallás- és artikulációs mozgásgyakorlatokat.

Legyen képes

- légzése egyszerű szabályozására,
- hosszabb (40-50 szótagnyi) szólamok elmondására egy levegővétellel,
- a levegő feltűnésmentes pótlására.

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Légzéstípusok
- Kapacitásnövelő légzőgyakorlatok hangokkal, szósorokkal, mondókákkal és versekkel

Hanggyakorlatok

- Hangerőjátékok a légzés tudatos irányításával

Artikulációs gyakorlatok, játékok

- Áll- és ajakgyakorlatok
- Magánhangzó-gyakorlatok

Ritmus- és tempógyakorlatok

Hangsúly-, hanglejtésgyakorlatok

HARMADIK ÉVFOLYAM

Feladatatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a rezonancia és a középhang fogalmát,
- a mell- és a fejhang fogalmát és hangzását,
- a beszédhibákat (selypesség, raccsolás) és a beszéd zavarait, akadályait (hadarás, dadogás, szervi eredetű hangadási és artikulációs hibák),
- a hanglejtés szerepét,
- a tájszólás és a beszédhiba különbségét.

Fejlessze a tanuló

- érzékenységet, megértését és tűrőképességét saját és mások beszédbeli nehézségei iránt,
- életkorát figyelembe véve hangi teljesítményét, változatosságát,
- játékos hangadó kedvét.

Ösztönözze a tanulót

- saját hangi adottságainak megismerésére, megerősítésére és gazdagítására,
- a beszéd zenei elemeinek (hangmagasság, erő, szín) változatos használatára,
- artikulációjának csiszolására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a gyakori beszédhibák elnevezését, hangzását és annak különbözőségét a tájszólástól,
- a dadogás és hadarás fogalmát, és az ilyen tünetek kulturált kezelésének módját,
- az artikulációs fejlesztő és korrekciós gyakorlatokat.

Legyen képes

- a gyakorlatokban alkalmazni a rekeszlégzést,
- 50-60 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- hallás útján felismerni a hibás ejtést,
- artikulációjának csiszolására alkalmas szöveget emlékezetből elmondani,
- ismert szöveget szájról olvasva fölismerni,
- beszédes feladataiban tempót váltani.

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Rekeszlégzés hanyatt fekve
- Kapacitásnövelő gyakorlatok

- Légzésszabályozás, a pótlevegő technikája

Hanggyakorlatok, játékok

- A középhang (oldott mellhang) gyakorlatai hangzókkal, szavakkal, mondókákkal
- A légzés és a hangerő, hangszín kapcsolata

Artikulációs gyakorlatok

- Szájról olvasó játékok
- Hallásgyakorlatok (hibás és helyes ejtés megkülönböztetése)

Ritmus- és tempógyakorlatok ~ váltások

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ kérdések

NEGYEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a koncentrációs légzőgyakorlatokat,
- a változatos, gazdag hangadás kifejezőerejét,
- a mutálás eseményét és az ezzel kapcsolatos teendőket,
- az artikuláció ritmusformáló szerepét.

Fejlessze a tanuló

- életkor engedte hangi teljesítményét,
- hallásfigyelmét és hangi emlékezetét,
- artikulációs biztonságát és pontosságát.

Ösztönözze a tanulót

- a helyes légzés és hangadás mindennapos használatára,
- az állandó megfigyelésre,
- az igényes artikulációra,
- a rendszeres gyakorlásra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a koncentrációs légzőgyakorlatokat,
- a beszédhang használatának természetes és kímélő módját,
- saját hangi adottságát, korlátait és feladatait.

Legyen képes

- légzésakadályok nélkül beszélni (zaj, látvány, légszomj),
- 60-70 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- időmértékes – legalább három Weöres Sándor-verset – ritmizálni hangos és néma szövegmondással egyaránt.

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Koncentrációs légzőgyakorlatok, játékok
- A pótlevegő technikája

Hanggyakorlatok

- Hangmagasság- és hangerőgyakorlatok
- Természetes és kitalált hangadási módok, játékok

Artikulációs gyakorlatok

- A magánhangzók időtartama
- A sziszegő és a susogó hangok hibái

Ritmusgyakorlatok ~ az időmértékes verselés

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ a tagadás

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szóbeli közlemények és a beszéd technikai elemeinek összefüggését (hangszín, hangerő, tempó, szünet),
- a sziszegő és a susogó hangok korrekciós és karbantartó gyakorlatait.

Fejlessze a tanuló

- hangadási sokszínűségét,
- hallási figyelmét,
- beszédfigyelmét.

Ösztönözze a tanulót

- a változatos, adottságaival összhangban lévő hanghasználatra hétköznapi és színpadi beszédhelyzetben egyaránt,
- a verbális és nonverbális közlemények együttes értelmezésére,
- pontos, igényes artikulációra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a sziszegő és a susogó hangok helyes hangzását,
- saját ejtésével kapcsolatos teendőit,
- a nonverbális közlemények szerepét és eszközeit.

Legyen képes

- mozgás közben alkalmazni a rekeszlégzést,
- 70-80 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,

- a szükséges legkevesebb feszültséggel a hangerőt fokozni,
- ismert szöveggel, valamennyi jel figyelembevételével társait szinkronizálni,
- időmértékes verseket az értelmi hangsúlyok figyelembevételével, skandálás nélkül megszólaltatni (pl. a Lúdas Matyi részlete).

Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ szöveges gyakorlatok

Hanggyakorlatok ~ feszültségmentes szöveges gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok ~ sziszegők, susogók

Ritmus- és tempógyakorlatok ~ ritmusjátékok, ritmuskánonok

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ az összetett mondatok

HATODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- saját és mások beszédállapota értékelhetőségének szempontjait,
- a személyes (hétköznapi) és a nyilvános (színpadi) megszólalás követelményeit, különbségeit.

Fejlessze a tanuló

- beszédbeli (tartalmi, formai) igényességét,
- saját és mások beszédének értékelésében az árnyaltságot,
- saját és mások beszédgondjaival kapcsolatos megértés és türelem képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a természetes, színes, adottságaikat megszólaltató beszédmódra,
- a tanultak alkalmazására minden hangos megnyilatkozásukban.

Követelmények

A tanuló ismerje

- saját adottságait, erényeit és hiányosságait és az ezzel kapcsolatos teendőket,
- a hétköznapi és a színpadi megszólalás követelményeinek megfelelő szabályozás lehetőségeit.

Legyen képes

- legalább 80-90 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- saját és mások beszédállapotát reálisan értékelni,
- a színpadi munkájában érthetően, érdekesen és természetes, egyéni módon beszélni,

- a tanult gyakorlatokat alkalmazva szerepléseire beszédbemelegítéssel is fölkészülni (memoriterek felhasználásával).

Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ a légzés hangjai

Hanggyakorlatok ~ szöveges gyakorlatok váltásokkal

Artikulációs gyakorlatok ~ utánzó játékok

Ritmus- és tempógyakorlatok

- Csoportos, többszólamú ritmusjátékok
- Tempóváltás

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ variációk azonos szólamokon belül

HETEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- irodalmi anyagok beszédtechnikai szempontból történő feldolgozásának szempontjait,
- a suttogott színpadi beszéd követelményeit.

Fejlessze a tanuló

- figyelemmegosztó képességét,
- ritmus- és tempóérzékét mozgásos beszédgyakorlatokban.

Ösztönözze a tanulót

- feladatai tartalmi és formai (beszédtechnikai) szempontú elemzésére egyaránt,
- képességeit, adottságait jól kihasználó megszólalásokra,
- beszédállapota gondozására.

Követelmények

Ismerje a tanuló

- a suttogás technikáját,
- a hangerő, hangszín – és ezek váltásainak – és a szünetnek közleményformáló szerepét.

Legyen képes a tanuló

- 90-100 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- a beszédgyakorlatok mondása közben a figyelmét legalább még egy tevékenységre fordítani (a haját befogni stb.),
- suttogva is érthetően beszélni.

Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ figyelemmegosztással
Hanggyakorlatok ~ fizikai állapotok, közérzetek a hangban
Artikulációs gyakorlatok ~ suttogott szövegmondás
Ritmus- és tempógyakorlatok ~ szavak, rövid szólamok ritmizálása
(pl.: közmondások)

NYOLCADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a váltás (hangerő, hangszín, tempó), a fokozás és csillapítás figyelemfelkeltő és -megtartó szerepét,
- a blattolást.

Fejlessze a tanuló

- egyre árnyaltabb kifejezőkedvét,
- beszédfigyelmét.

Ösztönözze a tanulót

- beszéde gondozására,
- színpadi és hétköznapi beszédhelyzeteiben az igényességre, az árnyalt, gazdag kifejezésre tartalmi és formai szempontból egyaránt.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a váltás lehetőségeit,
- a szórend jelentésformáló szerepét (Petit láttam. Láttam Petit.).

Legyen képes

- legalább 15 perces beszédbemelegítést önállóan, szövegesen (memoriterekkel) végezni,
- 100-110 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- alkalmazni a hangerő, hangszín és tempó váltásait színpadi feladataiban és lehetőleg hétköznapi beszédhelyzeteiben is,
- önállóan, fegyelmezetten és kitartóan beszédgyakorlatokat végezni,
- ismeretlen szépirodalmi szöveget értően tolmácsolni.

Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ váltásokkal

Hanggyakorlat ~ szöveges gyakorlatok erő- és magassági váltásokkal

Artikulációs gyakorlat ~ tempó- és hangerőváltásokkal

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlat ~ szórend-variációk

MOZGÁSGYAKORLATOK

A tantárgy célja a tanuló felkészítése, illetve alkalmassá tétele a csoportos dráma- vagy színjáték-foglalkozásokon történő részvételre; az alapvető technikai elemek, a bemelegítés részeinek és folyamatának elsajátíttatása és elméleti megismertetése; a próbaállapot elérése csoportkohéziós, speciális mozgásos feladatok, illetve a koncentrációt és a kondíciót fejlesztő gyakorlatok révén; az esetleges sérülések, az ütközésektől, eséstől, az érintéstől való félelem, illetve tartózkodás megelőzése, elkerülése vagy feloldása a mozgás eszközeivel.

A félórás időkeret döntően befolyásolja a tanítási óra szerkezeti felépítését, metodikai szerkezetét. A tanórán alkalmazott gyakorlatok fizikai, élettani és pszichés terheire a tanulókat kellőképpen fel kell készíteni a baleset- és sérülésveszély elkerülése érdekében.

Helytelenül felépített foglalkozáson nem jön létre az optimális koncentrációs állapot, érzékszervi és „motoros” (a mozgás idegrendszeri vezérlő mechanizmusai) fogékonyság.

A tanóra hagyományos értelemben vett bemelegítő szakaszát nem lehet didaktikusan elkülöníteni a fő tanítási anyagtól. A foglalkozásokat passzív, nyújtó jellegű gyakorlatsor után a fokozatosság elve alapján a kis intenzitású, alacsony fizikai igénybevétellel járó feladatoktól kell felépíteni úgy, hogy a kellő pszichés és fizikai állapot létrejöjjön.

A képességfejlesztés különböző területeit (a kondicionális, a koordinációs és az érzékeléssel összefüggő képességeket) a tanórai gyakorlatban nem lehet egymástól teljesen elkülöníteni, változó hangsúllyal, de mindig jelen vannak. Ezért a feladatok éves bontásában az egyes területek fejlesztésének időszakos hangsúlyai jelennek meg.

A hatékony foglalkozás érdekében az óra szervezeti kereteinek kialakítását, a figyelmi, motivációs állapot kialakítását, a rendelkezésre álló tér használatát, az egymásra való odafigyelést, a csoportos együttműködést, hibajavítást, az értékelés, önértékelés lehetőségét az egyes gyakorlatokban, gyakorlatsorokban kell érvényesíteni.

A tréning jellegű foglalkozás előnye a komplexitásban, időbeli hatékonyságában, sajátos motiváló és összetartó erejében van. A tanítási folyamat előrehaladtával fordítsunk egyre nagyobb figyelmet a tudatosításra, hogy megalapozzuk az önálló munkát.

A mozgás tantárgy legfontosabb feladata a komplex pszichés, mentális és fizikai képességfejlesztés, amely alkalmassá teszi a tanulót a különböző színpadi feladatok elvégzésére.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a mozgásgyakorlatok tréning menetét,
- a bemelegítés menetének fiziológiai okait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének lehetőségét, illetve rendszerét,
- a különböző gyakorlattípusok szerkesztésének menetét,
- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait,
- a mozgástechnika tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

Fejlessze a tanuló

- mozgáskoordinációs készségét,
- koncentrációs készségét, és teherbíró képességét,
- fizikai képességeit, kondícióját, rugalmasságát,
- mozgásmemóriáját,
- mozgástechnikai ismereteit, rendszerező képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a bemelegítés gyakorlatainak koncentrált és intenzív elvégzésére,
- a különböző próbahelyzetek, szituációk megfelelő próbaállapotban történő megoldására,
- önálló, a saját képességei által megkívánt tréning elvégzésére,
- egyes feladatok előkészítéseként helyes bemelegítés, gyakorlatsor megválasztására és elvégzésére,
- helyes tematikájú tréning felépítésére és megtartására.

Biztosítson lehetőséget

- a témakör módszertanának elemző megismerésére,
- különleges, speciális feladatok elvégzésére előkészítő módszerek megismerésére,
- különböző stílusú mozgástechnika tréningek megismerésére, az azokon való részvételre,
- működő színtársulatok, színházi műhelyek tréningmódszereinek élő vagy videofelvételen történő megtekintésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módjait.

Legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,
- a megfelelő próbaállapot elérésére a tréning gyakorlatainak végrehajtása során általános bemelegítés megtervezésére és levezetésére.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló ismerje

- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait, a tréningstílusokat,
- a mozgástechnikai tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, körültekintő levezetésére.

ELSŐ ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés alapgyakorlatait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- kondícióját az intenzitás, az időtartam, és az ismétlésszám figyelembevételével,
- koordinációs képességét,
- állóképességét, ízületi mozgékonyágát,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a helyes testtartás kialakítására, csoportos térmozgások segítségével a tér hatékony kihasználására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés alapgyakorlatait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat,
- a fő téirányokat.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítés elvégzésére tükörmozgással,

- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására,
- a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok, a koordinációs, a koncentrációs és az egyszerűbb ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére.

Tananyag

A bemelegítés alapgyakorlatai, passzív és aktív nyújtó-lazító módok: csípőlazító gyakorlatok terpeszlásban, aszimmetrikus ülésben, térdelésben, sarokülésben lábujjtámasszal, illetve lefeszített lábfejjel.

A törzs fő izomcsoportjainak meghatározása hason, háton fekvő helyzetben különböző feszítő-ernyesztő gyakorlatokkal, az első és hátsó ív tónusának tudatos vezérlése; törzshajlítások különböző téirányokban, vállöv nyújtása, karfeszítések elöl, hátul, vállforgatások támaszban.

Futás- és ugrógyakorlatok, játékok: érintő-, váltó-, párosfogó játékok, utánzó szökdelések („indián”, „nyuszi”, „sántaróka”, „béka” stb.).

A látásérzékelés kiterjesztése (periferikus látás) labdás bemelegítő játékokkal, labdagurítások, majd átadások csoportban egy vagy több labdával.

Térkitöltő gyakorlatok, a tér egyensúlyban tartása járás-, futásgyakorlatokkal, szabálytalan, társtól függő térmozgásokkal.

Térérzékelő, koordinációs gyakorlatok, játékok: „erdő” fogó, székfoglaló, csukott szemmel végzett tájékozódó gyakorlatok, hangkövetéses gyakorlatok.

Járási- és futásgyakorlatok (ügyelve az indítások, megállások, irányváltások változatos végrehajtására).

Koncentrációs és ritmikai gyakorlatok zene használatával, járásban és futásban indítás-megállítási gyakorlatok, csendreflex, járás, futás a zene ütemére.

MÁSODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés alapgyakorlatainak páros kivitelű változatait,
- a játéktér és a nézőtér fogalmát, illetve a köztük fennálló irányviszonyok jellemzőit,
- a koncentrációs és csoportos ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét a hosszanti tengely körüli fordulatokkal,
- egyensúlyérzékét a természetestől eltérő testhelyzetekben végzett gyakorlatokkal,

- állóképességét a teljes foglalkozáson való intenzív, kitartó közreműködéssel,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót a társas együttműködésre, szabálykövetésre szabályjátékokban.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés alapgyakorlatainak páros kivitelű változatait,
- a mozgás területén használatos térirányokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat, a zenei ütem „mérő” és a tempó fogalmát.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítő gyakorlatsor elvégzésére,
- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására,
- a társak mozgásától függően a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok koordinált elvégzésére,
- kondicionáló jellegű ismétléses gyakorlatsorok kitartó végrehajtására, egyszerűbb koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére

Tananyag

A sor és oszlop kialakítása, távolságtartás járás, futás közben, nyitódás, záródás.

Térjátékok különböző térformák felvételére, formálására, kikerüléssel gyakorlatok.

Futásos gyakorlatok: különböző tempójú futástípusok ritmustartással, ritmusváltással és irányváltással.

Gyakorlatok tempótartással, gyorsítással, lassítással, lassított mozdulatokkal, gyors, dinamikus, impulzív mozdulatok, ellenpontosítás dinamikai eszközökkel.

Indítás-megállítási gyakorlatok, illetve reflexjátékok: indítás és megállás gyors és lassú tempóban, egyéni és páros helyzetekben.

Lassított mozgás: lassított mozgás különböző testhelyzetekben, a zene hangulatának, tempójának követése klasszikus vagy más, nem monoton ritmusú zene segítségével.

Forgások, fordulatok: forgások karlendítéssel, láblendítéssel, változatos gerinchelyzetekben, súlypont tudatos vezetésével.

Kar és láb összehangolt ritmikus mozgása, taps és lépés egyszerűbb kombinációi.

HARMADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés speciális formáit, azok páros és önálló kivitelű módozatait,
- talajtechnikai alapgyakorlatait,
- 4/4-es ritmusú egyéni és páros ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- kombinatív és problémamegoldó képességét szabályjátékok felhasználásával,
- kondícióját és koordinációs képességét utánzó mozgások segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét egyéni és páros ritmusgyakorlatokkal.

Ösztönözze a tanulót

- egyszerűbb feladatok önálló megoldására,
- önkontrollra, önfegyelemre, önmagával szembeni igényességre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- talajfogás, legördülés technikáját, esésgyakorlatokat,
- a test, testrész mozgatásának lehetőségeit és korlátait,
- a testfogás módozatait, a társan végezhető támaszhelyzetek és a terhelhetőség egyes lehetőségeit.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítés elvégzésére,
- a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok, a koordinációs, kondicionáló, koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére,
- felelősségteljes fegyelmezett munkavégzésre páros gyakorlatok esetén is.

Tananyag

A tér kitöltése a tér belső egyensúlyának megteremtése véletlenszerűen változó hatások alapján.

Egyensúly- és vezetékes gyakorlatok: egyensúlygyakorlatok támasz- és fogásos helyzetekben; vezetékes gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltásos irányítással.

Bizalomgyakorlatok csoportokban; döntés-billenés helyzetekben történő gyakorlatok, bizalomjátékok, testdöntések párban a testtónus tudatos vezérlésével.

Kar- és/vagy lábcsúsztatások, gördülések hosszanti tengely körül, gördülések szélességi tengely körül, aszimmetrikus gurulások előre, hátra.

A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok: a mozdulat különböző ritmusú, dinamikájú megállítása.

Kézen átfordulás oldalra különböző kiinduló- és véghelyzetekből.

Izolációs gyakorlatok, feszítés, ernyesztés különböző izomcsoportokban elkülönítve egy-egy ízületi részt. Testszobrászat, egyéni és csoportos állókép készítése.

4/4-es ritmus megjelenítése gimnasztikus elemekkel.

Hangkeltés lépéssel, tapssal, csapással, a mozdulat ritmizálása.

NEGYEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a bemelegítés gyakorlatainak egész testre kiterjedő formáit, a „streching” jellegű nyújtás-lazítás technikáját,
- a középmagas testhelyzetből való esés- és gurulástechnikákat,
- a 3/4-es és 6/8-os ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét kondícióját, ízületi mozgékonyágát,
- koordinációs képességét időkorlátok és a szinkronmozgások bevezetésével,
- periférikus látását, megosztott figyelmi képességét térkitöltő feladatok segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót egyes technikai elemek és variációk önálló felfedezésére, megtalálására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a „streching” jellegű nyújtás technikájának sajátosságait,
- az eséstechnikák biztonságos, veszély nélküli kivitelezését, az azokhoz való segítségnyújtás módját,
- a csoportos ritmuskialakítás módszereit és azok koncentrációs és ritmikai hátterét.

Legyen képes

- tanári felügyelettel önállóan bemelegítő alaptréning összeállítására és elvégzésére,
- a tanult elemekből egyszerűbb gyakorlatsorok, kombinációk létrehozására,
- a tér megfelelő érzékelésére, a zárt és nyitott térhelyzetekben való biztonságos feladatvégzésre,
- a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok, a koordinációs, kondicionáló, koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére.

Tananyag

Tér kitöltése belső téregyensúly megteremtésével álló helyzetben és változó intenzitású mozgás közben; érintés-, hang- és csendreflex gyakorlatok.

Ugrás-, esés- és talajgyakorlatok: talajról való elemelkedés, talajfogás páros gyakorlatokban, társ gördítése talajon.

3/4-es, 6/8-os ritmus megjelenítése gimnasztikus elemekkel és talajtechnikai alapgyakorlatokkal: lépés, taps, csapás, mozdulat ritmizálása kiscsoportos szólabontással.

Fekvő emelések háton és térdelő támaszban, háton emelések.

Gurulások páros láb kicsúsztatásával, lefeszített lábfejjel, láblendítések lábujjtámaszba érkezéssel, karlendítések, összehangolt kar- és láblendítések, különböző fekvő helyzetekből lendítéses fordulatok magasabb súlyponti helyzetekbe.

Láblendítések ülésben támasszal, aszimmetrikus támasszal, láblendítések talajtámaszból változatos lábtartással, lendítőlábak talajra érkezése lefeszített lábakkal, lábujjtámaszba érkezéssel, ülőforgás, ülőforgás láblendítéssel térdelésbe, féltérdelésbe.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítő gyakorlatsorok tervezési szempontrendszerét,
- a bemelegítő gyakorlatsorok önálló alkalmazását,
- az állatutánzó mozgástechnikákat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét,
- ízületi mozgékonyágát, ízületi mozgáshatárok kiterjesztését,
- állóképességét,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót a helyes testtartás kialakítására, a test tudatos kontrollálására, önálló értékítéletre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,

- bemelegítő gyakorlatsorok összeállításának szempontjait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Legyen képes

- tanári segítséggel bemelegítés megtervezésére,
- önálló bemelegítő gyakorlatsorok elvégzésére,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatok hatékony elvégzésére,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatok kitartó és pontos végrehajtására,
- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására, összetett térirányok megtartására koncentrált gyakorlatkivitel megtartásával.

Tananyag

Szabályos térformák kialakítása, mozgás közbeni megtartása, relatív és abszolút tériránytartás.

Haladó lépéskoreográfiák 1/4, 1/2, 3/4 fordulatok változatos használatával, két-, három-, négyfős lépéskombinációk szinkronban való végrehajtása, önálló betanulása.

Társ segítségével forgás, gurulás, talajfogás csúsztatással és tompításos érkezéssel, talajra vezetés és talajról emelkedés, valamint ezek lendületi kivitelezése.

Izolált ernyesztések a talajhoz legközelebbi izülettől felépítve; eséstechnika fal segítségével, társsal, egyénileg.

Gurulás kar tompításával előre, hátra emelt helyzetből; páros lábcsúsztatások súlyponti helyzet változtatásával előre, hátra, oldalra; talajra vezetések a kar vezetésével térdelőülésből, térdelésből, féltérdelésből, hajlított állásból, állásból, felugrásból, mélybeugrásból; gurulás, gördülés hosszanti tengelyen, fordított testhelyzet, s az ebből való állásba kerülés billenés nélküli lassú kivitelezéssel.

Páros gyakorlatként a ritmus szólamokra bontása, csoportos ritmusszekció kialakítása, 5/4-es, 7/8-os, 9/8-os aszimmetrikus ritmusok kialakítása.

HATODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a nonverbális gyakorlatvezetés módszerét,
- a testtudatot, testérzetet fejlesztő módszereket.

Fejlessze a tanuló

- nonverbális kommunikációs készségét,

- koncentrációs és ritmikai képességét egyéni ritmikai gyakorlatok segítségével,
- testtudatát, testérzetét páros szinkrongyakorlatok segítségével.

Ösztönözze a tanulót felelősségteljes önálló gyakorlatvégzésre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a követéses gyakorlatvezetés módszereit,
- a társas elemekben rejlő kombinációs lehetőségeket,

Legyen képes

- önálló gyakorlatvezetésre, a már ismert bemelegítő gyakorlatsorok alkalmazásával,
- önálló gyakorlattervezésre a kötelező és szabadon választható gyakorlatelemek felhasználásával és azok megfelelő módon való kombinálásával.

Tananyag

Előkészítő akrobatikus gyakorlatok: gurulás előre, hátra, támasz- és billenés gyakorlatok, kézen átfordulás oldalra.

Párban fellépések csípőre, combra; felugrások szemből, oldalról csípőre, combra és törzsre.

Csoportos emelések vállmagasságig és érintő magasságig.

Összefüggő gyakorlatsorok készítése két-, három-, négyfős csoportokban talajtechnikai elemek, lépéskombinációk, forgások, fordulatok változatos felhasználásával, azok önálló betanulása és szinkronban való végrehajtása.

7/8-os aszimmetrikus ritmusok lépéskombinációk, járások, futások, talajtechnikai elemek felhasználásával ritmusgyakorlatok, zenekísérettel, illetve anélkül.

Megadott sorrendben teljes testre fölépített testérzet gyakorlatok, testrészeltolások, elkülönített testrészirányítások; testhullám, karhullám és felugrások szemből mellkashoz.

HETEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a különböző gyakorlattípusok egymásra épülésének kölcsönhatásait,
- a láb karakteres vezetésének módozatait, a kar plasztikus mozgatásának lehetőségeit, testrészvezetési futásokat,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a ritmika fogalmát, a nem szabályos ritmikai eszközöket.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét, koncentrációs és ritmikai képességét karakterizált, jellegében markáns eltéréseket mutató mozgássorokkal,
- egyensúlyérzékét kontakt előkészítő elemek segítségével.

Ösztönözze a tanulót

- a különböző ritmikai és dinamikai szempontok érvényesítésére különböző típusú lépés- és járásgyakorlatok esetén,
- önálló feladatmegoldásra és csoportos együttműködésre,
- a társ vagy partner munkájának tiszteletére, önmérsékletre, őszinte együttműködésre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módozatait,
- karakterformák kialakításának lehetőségeit,
- a láb karakteres vezetésének technikáját, a kar plasztikus mozgatásának lehetőségét,
- testrészvezetési futásokat, azok belső vezérlő mechanizmusait,
- a ritmika fogalmát, a nem szabályos ritmikai eszközöket.

Legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,
- a mozgás dinamikai jegyeinek megváltoztatására és irányítására,
- egyéni és csoportos alkotó együttműködésre.

Tananyag

Lábmozgás karakterizálása, mozgássor felépítése, karmozgás karakterizálása, mozgássor felépítése, vonulástervezés.

Gurulás kar tompításával előre, hátra emelt helyzetből.

Talajra vezetések hosszanti tengely körüli forgásból, forgó ugrásokból.

Szökkenések első és hátsó fekvőtámaszból csípőlendítéssel, illetve ezekből talajra vezetések térdelésbe, fekvésbe.

Különböző eséstechnikák ülésből talajon, székről, állásból.

Mozgásimprovizációk, talajkombinációk és ritmikai elemek felhasználásával.

Kommunikáció ritmikával, kérdés-felelet játék párban, ritmusimprovizációk, ritmusképletek felépítése és feloldása.

NYOLCADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a folyamatos testrészvezetési és a tört vagy szaggatott testrészvezetési tréningtechnikákat,
- a lendület nélküli és lendülettel végzett emeléstechikákat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét és kondícióját izolációs gyakorlatokkal, teljes testre kiterjedő gyakorlatsorokkal,
- a tanuló koordinációs képességét egyensúlyérzékét és térirányérzetét, kondícióját a megszakítás nélküli zenére végzett koreográfia segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét improvizációs feladatokkal.

Ösztönözze a tanulókat

- csoportos gyakorlatsor szaktanár irányítása nélküli bemutatására,
- egyéni képességük, esetleges kiugró teljesítményük vállalására, megmutatására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a folyamatos testrészvezetési és a tört vagy szaggatott testrészvezetési tréningirányzatokat, azok technikai hátterét,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Legyen képes

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, koncentrált végrehajtására, illetve körültekintő levezetésére,
- a megfelelő próbaállapot elérésére.

Tananyag

A gerinc hullámmozgása hason fekvésben, állásban, álló helyzetben és haladó lépés közben.

Ugrás-, esés- és talajgyakorlatok: egy lábról, páros lábról történő rugaszkodás azonos és emelt szintről, esés fordulásból és ugrásból, talajfogás csúsztatással és tompításos érkezéssel.

Csoportos ritmuskoreográfiák az ismert járások, futások, talajtechnikai elemek, lépéskombinációk és térmozgások felhasználásával, zenekíséret nélkül.

Emelés- és támaszgyakorlatok: mérleg- és vállállás tartások, ún. fekvő emelés helyzetekben, azok változatos kombinációi.

Karakterformák felépítése lépés-, járás- és futásgyakorlatok segítségével, önálló gyakorlatsorok létrehozása.

Ritmizált vonulásimprovizációk térben elhelyezve.

VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- azokat a pódiumon előadható népköltészeti és (különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó) irodalmi alkotásokat, amelyek a mindenkor tanuló érdeklődésére számot tarthatnak, előadhatóak és üzenethordozóak,
- azokat az eljárásmodokat és műelemzési metodikákat, kommunikációs folyamatokat, amelyek eredményeként eljuthatnak a művek üzenetének megfejtéséhez és a helyes közvetítéshez,
- a művészi beszédnek és a nonverbális kifejezésnek azokat az eszközeit, amelyek tudatos működtetésével a hallgató a közönség számára is élménnyé transzponálhatja a megszólaltatott művet,
- a különféle előadói stílusirányzatok jellegzetességeit és markáns képviselőik jeles teljesítményét,
- a szónoki beszéd, előadás dramaturgiáját, eszközeit és fogásait,
- a szerkesztés szabályait, a színjátékká formálás törvényszerűségeit,
- a szakrális és profán szertartásokat és azok összetevőit,
- a pódiumi rendezés eszközeit, a látvány, akusztika és térszervezés lehetőségeit.

Ösztönözze a tanulót arra, hogy

- műveket válogassanak, irodalmi műsort szerkesszenek, szertartásjátékot komponáljanak,
- faggassák, elemezzék a műveket, nekik és koruknak szóló üzenetet keresvén bennük,

- próbálják ki önmagukat különféle nyilvános fórumokon, vers- és prózamondó versenyeken,
- vegyenek részt kommunikációs készségüket fejlesztő drámapedagógiai gyakorlatokon,
- járjanak előadóművészi estekre, oratórikus előadásokra, és keressék az alkalmat, hogy minél több ilyen témájú lemezt hallgassanak és videofelvételt nézzenek.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- azokat az irodalmi kommunikációs módszereket, amelyek segítségével képesek megfejteni a sorokba, a sorok közé, a sorok mögé rejtett metaforikus üzeneteket,
- a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket (azok érzelmi-gondolati és eseményes-cselekményes voltának függvényében),
- azokat az improvizatív, kreatív gyakorlatokat, amelyeket az előkészület stádiumában játszanak a kommunikációs készség fejlesztése érdekében,
- a hatásos előadói beszéd komponenseit, tudjon ilyet készíteni és elmondani.

Legyen képes

- a légző-, artikuláló, beszédtechnikai gyakorlatok alkalmazására,
- a művészi beszéd és a testnyelv kifejező eszközeinek felhasználásával arra, hogy az olvasás során megértett költői, írói üzenetet sajátjaként adja át a hallgatóknak, a közönségnek,
- a szöveg elemzésére és annak megfogalmazására, miért fontos neki a választott alkotás, és mit kíván azzal üzeni a befogadónak,
- önállóan és verskompozícióban is kb. húsz szabadon választott mű előadására (vers és próza – népköltészeti és különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó irodalmi alkotásokból válogatva),
- saját és társai teljesítményének elemzésére, körültekintő értelmezésére.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a szerkesztés dramaturgiai és rendezői szabályait, s legyen képes azokat alkalmazni saját szerkesztői, rendezési gyakorlatában,
- a szertartás funkcióját, szertartásokat, a szertartásjáték összetevőit, s mindezek alkalmazási lehetőségeit, módjait,
- a szertartásszínház jeles hivatásos és amatőr produkcióit.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- szóban és írásban annak megfogalmazására, hogy az adott mű megírására miféle gondolati, érzelmi szándék készítette a költőt, író, s mi az, ami a közvetítő-előadót inspirálja a mű tolmácsolására,
- újabb művek megszólaltatására,
- szerkesztésen alapuló egyszemélyes színjáték megalkotására, továbbá partner segítségével annak pódiumi térbe helyezésére (az oratórikus rendezés kívánalmai szerint).

A vers- és prózamondás tantárgy tananyaga az egyes évfolyamokon a drámajáték/színjáték tantárgyhoz kapcsolódik.

ELSŐ ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az előadásra szánt szövegek kiválasztásának szempontjait,
- a versek, szövegek megfejtésének, megértésének módját,
- a zeneiséget biztosító verselemeket,
- a hangmodulációs lehetőségeket,
- a vers- és mesemondás örömét,
- a szövegtanulás technikáját.

Fejlessze a tanuló

- fantáziáját, beleélő képességét,
- együttműködését, mások iránti figyelmét,
- közlő szándékát.

Ösztönözze a tanulót

- versek, mesék olvasására, megtanulására,
- beszédképességének természetes és változatos használatára, annak gondozására, fejlesztésére,
- vers- és mesemondó feladatok vállalására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a közlésekben a beszéd szerepét,
- az előadótól elvárható beszédmódot.

Legyen képes

- társaival csoportosan vers és mese mondására,
- közönség előtti versmondásra,
- pontos és tartós memorizálásra,

- a művek lényegének összefoglalására, saját szavaival történő megfogalmazására,
- a beszédgyakorlat keretében tanultak alkalmazására,
- a már ismert szövegekből álló lista készítésére, amelyet a tanév során öt verssel és egy verses mesével kibővít.

Tananyag

Elbeszélő költemények, verses mesék, felelgetős (párbeszédese) versek megszólaltatása csoportosan és egyénileg.

MÁSODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a népmesegyűjteményeket, gyűjtőket és földolgozókat,
- a népmese, irodalmi mese, prózai és verses mese fogalmát,
- a műmesék jeles magyar szerzőit.

Fejlessze a tanuló

- beszéd- és kifejezőkészségét (verbális és nonverbális),
- felelősségérzetét a véleményformálásban,
- igazságérzetét, humorérzékét,
- érzékenységét mások sorsa iránt.

Tegye képessé a tanulót

- a beszéd sokszínű eszközeinek használatára előadása során,
- a mimika és a gesztusok természetes és szükséges igénybevételére,
- meselánc mondására.

Ösztönözze a tanulót

- a kiválasztott szövegben megismert eseményekről, szereplőkről kialakított véleményének megfogalmazására,
- versek, mesék olvasására és könyv nélküli elmondására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- azokat a módszereket, amelyek segítségével megfejtheti a mesék üzenetét,
- ismerje fel az ismétlődő mesefordulatokat.

Legyen képes

- helyes hangsúlyozással mesemondásra,
- a szöveg váltásokkal, szünetekkel tagolására,

- társai előadásának elemezésére, értelmezésére,
- a szöveglista magyar népmesével történő bővítésére.

Tananyag

Magyar népmesék (eredeti és átírt)

Jeles magyar szerzők meséinek feldolgozása

Népi mesemondók és színművészek mesélésének, mesejátékoknak meghallgatása, megnézése és elemzése, megbeszélése

Egy választott mese megtanulása és előadása

HARMADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- más kultúrák, sorsok, szokások megismerésének lehetőségeit meséken keresztül,
- az egzotikus mesék világát.

Fejlessze a tanuló

- be- és elfogadókészségét ismeretlen és szokatlan dolgok, jelenségek, viselkedésmódok iránt,
- fantáziáját (gondolkodásban, érzelmileg és beszédben egyaránt),
- empátiáját.

Ösztönözze a tanulót

- ismereteinek bővítésére a mesékben megismert kultúrákkal kapcsolatban,
- a választott szövegek aprólékos elemzésére, és ennek segítségével a teljes megértésre a sikeres tolmácsolás érdekében,
- beszédének fejlesztésére, gyakorlásra, kifejezőeszközeinek gazdagítására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- az előadás beszédbeli eszközeit (hang, tempó, ritmus, tagolás, nonverbális eszközök),
- az előadó felelősségét a produkció sikerében,
- a kontaktus lehetőségét a hallgatósággal.

Legyen képes

- egzotikus mesék megértésére és megszólaltatására,
- a beszéd magas szintű kifejezőeszközeinek használatára,
- a szöveglista egzotikus mesével történő bővítésére,
- közönség előtti mesemondásra.

Tananyag

Távoli népek mesekincse (pl.: Ezeregyéjszaka, Pancsatantra, indián, afrikai mesék)
A tanulók által kiválasztott mese feldolgozása és előadása

NEGYPEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- lírai és epikai művek elemzésének menetét,
- a mű és az előadó közötti gondolati és érzelmi kapcsolat megteremtésének útjait.

Fejlessze a tanuló

- gondolkodását,
- érzelmei kifejezésének bátorságát,
- gondolatai, érzelmei, véleménye őszinte, hiteles kifejezésének eszköztárát.

Ösztönözze a tanulót

- mások kifejező eszközeinek megfigyelésére, a követendő példák befogadására,
- az érzelemdús kifejezés érdekében eszköztárának gazdag használatára,
- beszéde folyamatos gondozására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a lírai és az epikai művek előadásmódja közötti különbségeket,
- a felsorolás, közbevetés és az írásjelek megszólaltatásának módját.

Legyen képes

- az alkatához, személyiségéhez leginkább illő mű és önkifejezési forma megtalálására,
- az élőbeszéd legfontosabb törvényeinek követésére,
- a durva hangsúlyhibák felismerésére és javítására saját és társuk beszédében,
- a szöveglista nyolc új verssel történő bővítésére.

Tananyag

Lírai művek elemzése és megszólaltatása a magyar és világirodalomból (dal, elégia, óda, szatíra, tanító költemény)

Elbeszélő művek a magyar és a világirodalomból (verses vagy prózai mesék, mondák, legendák, balladák)

Leíró költemények (táj- és tárgyrajz, életkép, jellemkép)
Legalább három választott mű előadói szintű tolmácsolása (tanulónként)

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulót

- a hazai kispróza-irodalom jelentős alkotóival és legalább egy-egy művével.

Fejlessze a tanuló

- szövegelemző képességét,
- a mondatívek törésmentes megszólaltatásának képességét,
- humorérzékét,
- blattolási és hangos olvasási képességét.

Ösztönözze a tanulót

- az írók munkásságának széles körű megismerésére, szabadidejében az olvasásra,
- irodalmi élményeinek, felfedezéseinek megosztására, azok szóbeli megfogalmazására,
- mondanivalója tolmácsolására alkalmas írások megtalálására és bemutatására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a hazai kispróza irodalom nagyjait (Gárdonyi Géza, Móra Ferenc, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Sarkadi Imre, Örkény István, Lázár Ervin) és azok néhány írását,
- a felelősségét humoros művek megszólaltatásakor,
- a nyelvi humort,
- önmagával kapcsolatban a szövegválasztás szempontjait (téma és terjedelem).

Legyen képes

- egy műnek közönség előtti érthető és érdeklődést keltő, emlékezetből való tolmácsolására,
- a lámpaláz kezelésére,
- nyelvünk eső dallamvonalának alkalmazására,
- a témához és a helyzethez alkalmazkodó, színes modulációjú beszédre, olvasásra,
- előadásában a szöveg gondolati, érzelmi tartalmának tolmácsolására,

- a szöveglista bővítésére egy magyar kisprózai művel.

Tananyag

A tanulók életkorának és érdeklődésének megfelelő kisprózai művek (Gárdonyi Géza, Móra Ferenc, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Sarkadi Imre, Örkény István, Lázár Ervin) megszólaltatása

HATODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a költői-írói szándék személyessé formálásának útját, módját,
- a metaforikus, szimbolikus ábrázolási és kifejezési módokat,
- a versműsorok szerkesztésének és rendezésének alapszabályait,
- jelentős versmondó-művészeinket és produkcióikat,
- a versek megzenésítésének hazai példáit és szerzőit.

Fejlessze a tanuló

- eszköztárát, amely a szöveg gondolati és érzelmi tartalmának kifejezéséhez szükséges,
- a beszéd zenei elemei iránti érzékenységet és azok használata iránti igényét (ritmus, dallam),
- önismeretét, kritikai és önkritikai képességét,
- szókincsét szóban és írásban.

Ösztönözze a tanulót

- őszinte önvizsgálatra és kritikára,
- szókincsének gyarapítására,
- verstani ismeretei bővítésére,
- árnyalt kifejezésre tartalmi és formai szempontból egyaránt,
- beszédének folyamatos gondozására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a versműsorok szerkesztésének és rendezésének alapszabályait,
- neves prózai és zenés versmondóink produkcióit,
- kommunikációs készségének erőseit és hiányosságait,
- az előadói stílusok jegyeit, meghatározóit,
- az előadói magatartás elvárásait,
- saját beszédállapotával kapcsolatos feladatait, gyakorlatokat.

Legyen képes

- versműsorokban, szavalóversenyeken, ünnepi rendezvényeken való szereplésre,
- kulturális rendezvényeken szervezői-rendezői feladat vállalására,
- legalább tíz – különböző stílusú – vers elmondására bármikor,
- saját kommunikációs képességének megfelelő értékelésére,
- társai munkájának megfontolt kritikával történő segítésére,
- a szöveglista bővítésére legalább öt, ünnephez (nemzeti, családi, egyházi) kapcsolódó verssel.

Tananyag

Az előadói stílusok jegyei, az előadói magatartás

Neves előadóművészeink

Versműsorok szerkesztésének alapszabályai

Szerkesztett műsor készítése a magyar és világirodalom egyes szám első személyében írt, a tanulók életkorának és beszédképességének (hangsúlyosságának, személyiségük érettségének) megfelelő verseiből

HETEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az előbeszéd, a felolvasás, előadói beszéd, színpadi beszéd különbségeit és követelményeit,
- az előadói beszéd eszközeit, fogásait,
- az alkalmi és szertartásos beszédek típusait és azok szerkesztési szabályait,
- a drámai monológ, monodráma, irodalmi levél fogalmát, szerzőit.

Fejlessze a tanuló

- szövegszerkesztési képességét (fölkészülés, elrendezés, előadás),
- kritikai és önkritikai képességét,
- olvasási (blattolási) képességét.

Ösztönözze a tanulót

- szónoki (előadói) beszédek megismerésére, tanulmányozására, létrehozására és elmondására,
- prózai és verses drámai szövegrészeket (monológok), irodalmi levelek előadására,
- a blattolás gyakorlására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a szóközi (előadói) beszéd szerkezetét, nyelvi kifejezési módját, alaptípusait (alkalmi, politikai, szertartás),
- a hatás elérése érdekében alkalmazható beszédtechnikai fordulatokat,
- történelmünk jeles szóközait (pl.: Kossuth Lajos, Deák Ferenc).
- a szövegválasztás szempontjait,
- az irodalom jeles levelezőit (pl.: Petőfi Sándor, Arany János, Goethe, Heine).

Legyen képes

- egy előadói beszéd elmondására,
- szóközi művek megszólaltatására,
- drámai szövegrészletek bemutatására,
- a szöveglista bővítésére legalább három verses vagy prózai monológgal, irodalmi levéllel.

Tananyag

A szóközi (előadói) beszéd sajátosságai, előadói beszéd készítése és megszólaltatása, híres beszédek (pl.: Kossuth Lajos, Deák Ferenc) elemzése, ismert szóközi művek megszólaltatása

Drámarészletek, monodrámák, verses és prózai irodalmi levelek (pl.: Petőfi Sándor, Arany János, Goethe, Heine) megszólaltatása

NYOLCADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szakrális és profán szertartások funkcióját, összetevőit, dramaturgiáját,
- a rítusszínházi műhelyeket, előadásait,
- a szöveg, a zene és a mozgás kapcsolódásának lehetőségeit.

Fejlessze a tanuló

- kezdeményező kedvét és önállóságát a műsorok megalkotásában,
- alkotókedvét,
- az önművelés és önképzés iránti igényét.

Ösztönözze a tanulót

- önálló szertartásjáték készítésére és az abban való részvételre,
- a szertartásszínház hivatásos és alternatív produkcióinak széles körű megismerésére,

- kommunikációs készségeinek gondozására és fejlesztésére.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a szertartásszínház dramaturgiáját, szabályait,
- annak hazai és nemzetközi képviselőit, műhelyeit (Somogyi István, Grotowski).

Legyen képes

- dramaturgiai és rendezői ismereteinek alkalmazására,
- szertartásjáték létrehozására vagy abban alkotó közreműködésre,
- véleményének szóbeli vagy írásbeli megfogalmazására,
- beszédének, kifejezőképességének önálló gondozására,
- a szöveglista legalább öt újabb verssel történő bővítésére.

Tananyag

Beavatási szertartások, egyházi szertartások, magyar betlehemes játékok

A szertartásjátékok dramaturgiája

A szertartásszínház hazai és nemzetközi képviselői (pl.: Somogyi István, Grotowski)

Szertartásjáték készítése

KILENCEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a felolvasószínház szabályait, dramaturgiáját,
- a pódiumi játék tartalmi követelményeit, szabályait.

Fejlessze a tanuló

- önállóságát,
- együttműködő képességét,
- kifejezőkedvét és eszköztárát,
- színpadi fegyelmét,
- előadóképességét.

Ösztönözzé a tanulót

- művek válogatására, műsorok szerkesztésére,
- hivatásos versmondók, előadóművészek munkásságának megismerésére,
- mondanivalójának egyre árnyaltabb megfogalmazására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- az önálló műsor megtervezésével, előkészítésével, szervezésével és rendezésével kapcsolatos teendőket, a munkafolyamatokat,
- a pódiumi játékok fajtáit (ünnepi, előadói, szerzői, megemlékezés, szertartás),
- saját lehetőségeit és korlátait.

Legyen képes

- saját műsor összeállítására és annak megrendezésére,
- a társművészetek kínálta lehetőségek (zene, mozgás, fény) fölhasználására,
- önálló műsorának a próbákig való eljuttatására,
- feladat- és szerepvállalásra társai műsorában,
- a durva hibák fölismerésére és javítására saját és társai beszédében,
- a szöveglista legalább öt újabb szöveggel (bármely műfajban) történő bővítésére.

Tananyag

Az önálló műsor – szerkesztett összeállítás szerkesztési elvei, szabályai

Szerkesztett egyéni vagy csoportos műsor előkészítése tanári irányítással

A kritika készítésének szempontjai

TIZEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a próbafolyamat menetét, eseményeit,
- az önképzés, önművelés lehetőségeit és fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- véleményformáló és kritikai készségét,
- színpadi biztonságát és önbizalmát.

Ösztönözze a tanulót

- mondanivalója árnyalt, pontos, gazdag kifejezésére,
- megszerzett pódiumi ismereteinek alkalmazására, bővítésére,
- versmondásra, szerepvállalásra,
- olvasásra és újabb művek megtanulására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- nyelvünk törvényeit, melyeket az előbeszéd során követnie kell,
- az előadásban a társművészetek szerepét,
- saját erényeit és hiányosságait.

Legyen képes

- egyéniségének, alkatának, életkorának, képességeinek és mondanivalójának kifejezésére alkalmas pódiumműsor létrehozására és bemutatására,
- saját és társai munkájának önálló értékelésére, és bírálatának érthető megfogalmazására,
- önképzésre, kommunikációs készsége fejlesztésére.

Tananyag

Az előző évfolyamon – tanári irányítással – előkészített egyéni vagy csoportos pódiumi műsor kidolgozása és bemutatása

Egymás munkájáról kritika készítése szóban és írásban

Művészeti záróvizsgára készülő tanulóknak önálló munka: versek, monológok, prózarészletek felhasználásával szerkesztetlen összeállítás készítése és előadásának begyakorlása, vagy szabadon választott anyagok felhasználásával szerkesztett összeállítás készítése és begyakorlása

SZÍNHÁZISMERET

A színházismeret tantárgy tanításának célja, alapelvei

A tantárgy a színház tanszak célkitűzései közül minél több élő és rögzített színházi előadás megtekintésére, a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítésére nyújt kiemelt lehetőséget. A tanszak általános célkitűzéseinek szellemében a tantárgy lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók felkészült nézőkké, tudatos színháztudósokká váljanak.

A tantárgy ismeretanyagának feldolgozása élményszerű megtapasztalással, differenciált, nyitott, problémamegoldó, alkotó jellegű, a pedagógus és a tanuló közös tevékenységén alapuló feladatokkal történik.

Alapfokú évfolyamokon	Továbbképző évfolyamokon
A tananyag a drámajáték főtárgy tananyagára épül, azzal összhangban áll.	A tananyag a színjáték főtárgy tananyagára épül, azzal összhangban áll.
A látott és a saját előadott produkcióikhoz kapcsolható ismeretanyagot tanítja.	A látott, a videofelvételeken megismert előadásokhoz és a saját előadott produkcióikhoz kapcsolható ismeretanyagot tanítja.
Az alapfok elvégzése során a tanuló indirekt módon jut el a színház önálló világot alkotó funkciójának megismeréséig, és saját munkájában is képes a megszerzett ismereteket értelmezni és alkalmazni. Az alapfokú képzésben alkotóként és nézőként is megalapozódik a nyitottság, megtanulja a színházművészetet összetett, világteremtő művészeti alkotótevékenységként értelmezni. A képzés az élménytől a felismerésen keresztül az összetett elemzésig vezeti a tanulókat.	Az alapfokú évfolyamokon elsajátított ismereteket történeti összefüggésekkel, színházesztetikai problémák tárgyalásával, különböző színházi kifejezésformák elmélyültebb vizsgálatával egészíti ki és teszi ezzel teljessé a képzést. A képzés az összetett elemzésen át az értelmezésig vezeti a tanulókat.

Évente minimum két színházi produkció élőben való megtekintése a követelmény, amely a csoport befogadóképessége szerint növelhető, a hangsúly azonban minden esetben a látottak feldolgozásán, a beszélgetéseken van. A videofelvétel nem helyettesíti a színházi élményt, ugyanakkor a kizárólag színházlátogatásokkal kitöltött óraszám sem jelenti a tantárgy követelményeinek teljesítését (magasabb évfolyamokon – hatodik évfolyamtól – használható videofelvétel az előadással való megismerkedéshez, amennyiben élő produkció megtekintésére nincs más mód). Videomagnó használata a feldolgozóórákon, egy-egy részlet, jelenet alaposabb, elemző vizsgálata esetén ajánlott.	Évente minimum négy színházi produkció élőben való megtekintése a követelmény, amely a csoport befogadóképessége szerint növelhető. A hangsúly minden esetben a látottak feldolgozásán van. A videofelvétel nem helyettesíti a színházi élményt, ugyanakkor a kizárólag színházlátogatásokkal kitöltött óraszám sem jelenti a tantárgy teljesítését (akkor használható videofelvétel az előadással való megismerkedéshez, amennyiben élő produkció megtekintésére nincs más mód). Videomagnó használata szükséges a feldolgozó órákon, egy-egy részlet, jelenet alaposabb, elemző vizsgálatához.
---	--

A képzés feladatai

Fejlessze a tanuló

- befogadókészségét,
- a színházművészettel kapcsolatos fogalmi szókészletét,
- elemzőkészségét,
- kritikai érzékét.

Ismertesse meg a tanulóval

- az előadás létrejöttének folyamatát,
- a legfontosabb „színházi mesterségeket”,
- az előadás különböző közreműködőinek szerepét az alkotói folyamatban,
- azt, hogy saját tevékenységének hol a helye, továbbá mi a szerepe az egész előadás hatásmechanizmusában,
- a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközeit,
- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat, azok meghatározásait, kapcsolódásukat, továbbá helyüket, szerepüket a különféle színházi konvenciórendszerekben, illetve más művészeti, irodalmi, esztétikai fogalmakkal való összefüggéseiket,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- azt az alkotói folyamatot, amelyben egy-egy értékes előadás létrejön,
- a legfontosabb „színházi mesterségeket”,
- az előadás különböző közreműködőinek szerepét, részvételi módját az alkotói folyamatban,
- azt, hogy saját tevékenységének hol a helye, továbbá mi a szerepe az egész előadás hatásmechanizmusában,
- a színházi előadás legfontosabb alkotórészeit, legyen tudatában annak, hogy ezek az elemek miként kapcsolódnak egymáshoz, hogyan képesek befolyásolni a nézői élményt,
- a színházművészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet legfontosabb elemeit.

Legyen képes

- annak felismerésére, hogy saját befogadói élményeit milyen színházi hatások befolyásolják,
- a színházi előadással kapcsolatos élményeinek, véleményének világos, érvekre támaszkodó megfogalmazására,

- a megismert fogalmi készlet alapján egy-egy színházi előadás legfontosabb sajátosságainak, jellegzetességeinek meghatározására,
- a mások által készített előadások tanulságainak adaptálására saját tevékenységét (is) tekintve,
- a saját csoportja által létrehozott előadások sajátosságainak leírására,
- arra, hogy az előadás készítése közben felmerült problémákat összefüggésbe hozza a színházi előadás általánosabb problémáival.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközeit,
- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat, azok meghatározásait, kapcsolódásukat, továbbá helyüket, szerepüket a különféle színházi konvenciórendszerekben, illetve más művészeti, irodalmi, esztétikai fogalmakkal való összefüggéseiket,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- egy-egy színházi előadás meghatározó alkotóelemeinek, azok sajátosságainak, felhasználási, kapcsolódási módjának felismerésére,
- a színházi előadás vizsgálatára, értékelésére a benne érvényesülő (műfaji, stiláris, illetve formai) konvenciórendszer szerint,
- a megismert fogalmi készlet alkalmazására saját csoportja színházi tevékenységében, azaz a saját munkája során felmerülő problémákra elméletileg is reflektáljon,
- egy-egy színházi előadás átfogó értékelésére, az előadás jellemzőinek leírásától, összetevőinek elemzésétől a színházi műalkotás értelmezésig eljutva.

HARMADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulót a színházi előadás élményével.

Fejlessze a tanuló

- érzéseinek, benyomásainak megfogalmazási képességét,
- felidéző képességét.

Ösztönözze a tanulót

- színházi előadások megtekintésére,
- színházi élményének megosztására,
- más kultúrák és szokások megismerésére.

Követelmények

Legyen képes

- a látott előadások legalapvetőbb hasonlóságainak és azonosságainak felismerésére,
- arra, hogy nézői élményeiről alapvető fogalmakkal beszámoljon,
- a színházi élmény számára emlékezetes mozzanatainak felidézésére,
- a színházi előadások között alapvető hasonlóságok és azonosságok érzékelésére.

Tananyag

A színházzal való találkozás, élményszerzés. Az *érzékelés* által szerzett élményszanyag felidézése.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: „*Mesetár*” készítése: a korábban megismert vagy előadott mesék alapján összegyűjteni az állandó meseelemeket (misztikus szám, csodás helyszínek, csodát tévő tárgy, jó boszorkány, gonosz mostoha, legkisebb testvér, vándorút, üveghegy stb.).
2. Színházlátogatás: egy ismert (kultúrából vett) mese, valamint egy, a tanulók számára ismeretlen kultúrából vett mese színházi előadása. Cél a más kultúrákkal és szokásokkal való megismerkedés és az előadások szempontok és előítéletek nélküli befogadása, valamint hogy a tanulók szerezzenek benyomást az előadás egészéről, ünnepi hangulatként, eseményként éljék meg. Az előadásról zajló beszélgetések során a különböző kultúrák hasonlóságait és azonosságait a színpadi élményben is felismerik. A megértés nem elvárás, a meg nem értés nem hiba, hiszen oka általában az előadásban keresendő.
3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Tartalom

Milyen élmény a színház?

Mi mindent látok, hallok, érzékelek?

Milyen érzéseket váltott ki? – a kérdést tegyük fel minden alkotóelem

felidézésekor, akár a helyszínekről, akár a zenéről vagy a hanghordozásról legyen szó. A látottak és hallottak feldolgozó órái a gyerekek élményeiből kiinduló beszélgetések, ezért színházlátogatás előtt (az előadás befogadásához) nincsenek szempontok. A beszélgetések során a tanulók által használt alapvető fogalmak és kategóriák segítségével (világos-sötét, vidám-szomorú, színes-egyszínű, hangos-halk, erős-gyenge, gyors-lassú, jó-rossz, félelmetes-ijesztő, csúnya-szép, félenk-

bátor, vicces-komoly, ellenséges-barátságos, mozgalmas-mozdulatlan, megnyugtató-felkavaró stb.) felidézik a bennük kiváltott érzéseket, hangulatokat és az azokat kiváltó színpadi alkotóelemeket.

Kérdéskörök

Kik a **szereplők** (hős, főszereplő, ellenségek, segítők, csoport, tömeg stb.)?

Hogyan szólalnak meg a szereplők, mi jellemzi a **beszédüket** (milyen a hangerejük, hanghordozásuk, hangjuk mély-e vagy magas, milyen a beszédtempójuk stb.)? Van-e olyan megszólalási mód, amely kizárólag egy-egy szereplőre jellemző?

Milyen **mozgás** jellemzi a szereplőket? Milyen mozgás jellemzi a főhőst, a csoportot, tömeget, a többi szereplőt (akadályozók, segítők)? Mi jellemzi az állatok, az emberek, a csodás szereplők mozgását, mozdulatait? Hogyan járnak, táncolnak? Van-e ismétlődő mozdulat, elem a mozgásokban?

Milyen ruhát, **jelmezt** viselnek a szereplők? Mi jellemzi az emberek, az állatok és csodás szereplők ruháját? Van-e megkülönböztető szerepük? Előfordul-e, hogy a szereplők ruhát váltanak vagy esetleg cserélnek?

Milyen **helyszínek** szerepelnek az előadásban? Milyenek a csodás és a reális helyszínek az előadásban? Van-e jelentősége, hogy kinti vagy benti helyszínen járunk? Honnan ismerhető ez fel? Vannak-e visszatérő helyszínek?

Milyen **tárgyakat** látunk a színpadon? Milyen az alakjuk, méretük? Mire használják a szereplők ezeket? Van-e olyan, amelyet csak egy szereplő használ? Van-e olyan, amelyet több szereplő is használ? Van-e csodát tévő tárgy és milyen csodát tesz?

Milyen **színek** jellemzik a jelmezeket? Mi jut eszébe a különböző színekről (hideg, meleg, kellemes, kellemetlen stb.)? Van-e olyan szín, amely csak egy szereplő ruhájára, jelmezére jellemző? Milyen színűek a helyszíneket meghatározó berendezések, díszletelemek és a tárgyak?

Van-e az előadásban **álarc**? Ki (kik) használja (használják)? Milyen alakúak és színűek ezek? Milyen arcot (emberi, állati, csodás élőlény; félelmetes, mulatságos, szép, ijesztő stb.) mutat az álarc? Előfordul-e, hogy egy-egy szereplőt **elmaszkíroznak**, azaz teste, arca be van festve? Milyen színek, minták jellemzik a festést? Változik-e az álarc vagy a maszk az előadás folyamán (leveszik, cserélik, letörlik)?

Van-e olyan **szám**, amely ismétlődik (három fiú, három próba, hét próba, hétpecsétes titok stb.)?

Megszólal-e **zene** az előadásban? Ha igen, mikor? Milyen egyéb hanghatások (zörejek, zajok) fordulnak még elő?

Énekelnek-e az előadásban? Kik énekelnek és hogyan (egyedül vagy csoportosan)?

NEGYEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az előadások történetmesélését,
- a legalapvetőbb színházi alkotóelemeket,
- az alkotóelemek és az előadásban megismert mese, történet kapcsolódási pontjait,
- az alkotóelem alapvető jellegzetességeit (variáció, ismétlés).

Fejlessze a tanuló színházi élményeinek megfogalmazási képességét.

Ösztönözze a tanulót

- irodalmi művekkel való megismerkedésre,
- a színházi előadás tudatos megfigyelésére.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a látott előadások meséjét, történetét,
- a jellem, sors és színházi alkotóelem fogalmát,
- a színházi alkotóelem alapvető sajátosságait (variálható, ismételhető).

Legyen képes

- az előadások meséjének, történetének felidézésére,
- az előadások lényeges mozzanatainak felelevenítésére,
- a megismert mese, történet és egyéb alkotóelemek kapcsolódási pontjainak felismerésére,
- a legalapvetőbb színházi alkotóelemek felismerésére és megkülönböztetésére,
- ugyanazon alkotóelem variációinak, ismétlődésének érzékelésére,
- arra, hogy saját szavaival olvasmányélményének és színházi élményének különbözőségéről beszéljen.

Tananyag

Az élményanyag mozzanatainak összekötése, a történetmesélés és a történetalkotás a színpadon. A színház alkotóelemeinek alapvető sajátosságai.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: „*Színházi mindentár*” készítése az előző év végi nyilvános bemutató és a látott előadások alapján. Emlékezetes pillanatok, hangok, színek, érzések és magatartásformák, szereplők, helyszínek, tárgyak,

dalok, táncok, mozdulatok stb. összegyűjtése (pl.: sötétség, unalom, csúnyaság, kolbászkerítés, átváltozás, felekirályság, megfiatalodás, repülés, álomvilág, sárkány, zörejek, ruhák és táncok).

2. Színházlátogatás: történetet bemutató diákszínjátszó produkciók, zenés vagy bábszínházi előadások, amelyek közül az egyik olyan előadás, amelynek történetét a tanulók már előzőleg megismerték és feldolgozták. Ennek célja, hogy előzetes és színházi élményeik különbözőségét megtapasztalják.

3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Tartalom

Az alkotóelemek számbavétele. Milyen elemekből áll az előadás?

A történetmesélés és az alkotóelemek összefüggései. Hogyan lesz egy történetből előadás?

A színházi alkotóelemek variációi, ismétlődései, sokfélesége.

Kérdéskörök

A történet

Milyen történetet mesél el az előadás?

Szereplők, figurák

A jellem fogalma. Hősök, főszereplő és csoport: tulajdonságok, célok, szándékok, magatartásformák. Mit akar elérni a szereplő? Hogyan, milyen alkotóelem segítségével lesz mindez hangsúlyos?

A sors fogalma. Mi történik a szereplőkkel?

Viszonyok

Milyen a szereplők kapcsolatrendszere? Ki kivel van, ki ki ellen? Változik-e ez?

Hogyan jellemzi a főszereplőt a többi szereplő (fél tőle, segíti stb.)? Hogyan derül ki ez a viszony (gesztusokkal, hanghordozással, testtartással stb.)?

Az előadás témája

Mi az a probléma, amelyből az előadásban ábrázolt történet kibontakozik? Hogyan irányítja figyelmünket erre az előadás? Milyen hallható és látható mozzanatok ezek (egy szín, a szavak, egy mozdulat, tárgy, ismétlődések stb.)?

A történet fontos mozzanatai

Melyek az előadás emlékezetes jelenetei? Van-e olyan jelenet, amely az egész előadást meghatározza, uralja? A történet fontos mozzanatait (kiindulópont, fordulópont, megoldás) mely alkotóelemek teszik hangsúlyossá? Hogyan lesz mindez hangsúlyos (van-e többször visszatérő vagy állandóan jelen lévő helyszín, mozdulat, zene, szín, tárgy stb.)? Megváltozna-e a történet és hogyan, ha a színpadi megvalósulása más lenne (bizonyos alkotóelemek elhagyása, beemelése stb.)?

Tárgyak, kellékek

Történik-e csere vagy átadás, átvétel, levetkőzés, felöltözés, maszk letörlése stb.? Hol történik mindez: színpadon vagy azon kívül? Összefüggenek-e a cserék és változások, és ha igen, milyen módon (magatartás megváltozása egy ruhacserét követően stb.)?

Az előadás alkotóelemei

Alapvető alkotóelemek számbavétele, mely alkotóelemek tartoznak szorosan össze az előadásban (színész és jelmez, színész és mozgás, jelmez és színek, tér és helyszínek stb.)? Miként kapcsolódnak egyes alkotóelemek az elmesélt történethez (pl.: a hős veszélybe kerülése esetén sejtelmes, nyugtalanító zene szólal meg)? Van-e az előadásban zene, tánc, ének? Mi nincs az előadásban? Okoz-e hiányérzetet?

Az előadás hangulata

Milyen az előadás hangulata? Változik-e és miként? Lehet-e egy alkotóelemhez kötni az előadás hangulatát? Elképzelhető-e más hangulatban az előadás vagy egy-egy jelenete? Mely alkotóelemeket lehetne kihagyni vagy máshogyan alkalmazni?

Az előadás hatása

Milyen érzéseket (megnyugvást, felháborodást, szomorúságot, megkönnyebbülést stb.) váltott ki a tanulókból az előadás? Maradtak-e megválaszolatlan kérdéseik? Tudják-e a hatást egy-egy mozzanathoz, alkotóelemhez kötni?

Összehasonlítás

A saját, előzetes elképzelés és a látottak összehasonlítása, különbözőségek számbavétele.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a színpadi világ- és kontextusteremtés alapvető jellegzetességeit,
- a színpadi hatáskeltés alapvető módozatait,
- az előadás cselekményének és az előadás alapanyagául szolgáló történetnek a különbségét,
- a színpadi motívumteremtés alapvető példáit és szabályait,
- a szimbolikus és metaforikus kifejezésmódot.

Fejlessze a tanuló

- megfigyelőképességét,
- esztétikai érzékenységét,
- lényeglátását,
- szimbolikus, metaforikus látásmódját,

- önkifejezését.

Ösztönözze a tanulót

- nyitottságra,
- összefüggések meglátására a saját és az őt körülvevő világ között.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a színpadi világ- és kontextusteremtés alapvető jellegzetességeit,
- a színpadi hatáskeltés alapvető módozatait,
- a színpadi motívumteremtés alapvető példáit, szabályait,
- a szimbólum, a metafora, a cselekmény és a történet fogalmát.

Legyen képes

- a különböző alkotóelemek együttes megfigyelésére,
- az alkotóelemek egymásra hatásának alapvető módozatainak (variáció, ismétlődés) felismerésére,
- a látott előadás témájának, anyagának és motívumainak felismerésére,
- megfigyeléseinek, véleményének, tapasztalatainak megfogalmazására, leírására.

Tananyag

Megfigyelés: a színház teremtő funkciója, a vizualitás. Az élmények és összefüggések tudatosítása, az ismeretek elmélyítése. Az előadás egy-egy alkotóelemének körbejárása. Az alkotóelemek mobilitása, a jelentés változásai.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: az év végi életjáték felidézése, pl.: mi történik a szereplőkkel tíz év múlva; az életjáték variációja – történetírás megadott szemponttal, pl.: új szereplő közbelépése.

2. Színházlátogatás: pantomim, zenés, illetve tánc- és mozgásszínházi előadások, azaz nem prózai előadások. Az első előadás általuk ismert (főtárgyhoz kapcsolódóan mitológiai) mitológiai történetet feldolgozó előadás, így maga a történet megismerése nem terheli le a tanulókat és a színházi kifejezőmódra, az alkotóelemek kapcsolatrendszerére, együttes hatására terelhetjük figyelmüket. (A mitológiai történetről, pl.: görög, ázsiai, indián kultúrából – eddigi ismereteire alapozott – előzetes témafeldolgozó-óra csak akkor szükséges, ha az előadásban feldolgozott történet ismeretlen a tanulók számára.) A második – általuk ismeretlen mitológiai történetet feldolgozó – előadást előzetes témaismeret nélkül nézik.

3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Tartalom

Színházi világok: színpadi világ- és kontextusteremtés.

Hogyan kap jelentést egy-egy mozzanat, alkotóelem a színpadon?

Mi befolyásolja a jelentésalkotást? Mitől függ a jelentés a színpadon?

A színpadon kibontakozó világ szabályai: összefüggések, az alkotóelemek kapcsolatrendszere, a hatáskeltés, a vizualitás.

A motívumteremtés: ismétlés a színpadon.

Kérdéskörök

A tér

Hogyan alkalmazkodik a díszlet a térhez? Milyen az előadás díszletvilága (épített, stilizált)? Hogyan kapcsolódik ez az előadás egészéhez és más alkotóelemekhez? Az épített díszlet milyen kort, környezetet teremt? A stilizált díszlet mit jelez és mit nem? Milyen a díszlet stílusa? Hogyan ábrázolja a díszlet a valós és fiktív helyszíneket? Berendezési tárgyak a díszletben: mikor szükséges és mikor elegendő jelezni? Milyen más alkotóelemekkel állnak összefüggésben? Hogyan és mikor változik a díszlet és a berendezés?

A fény

Hogyan irányítja, vezeti a figyelmet? Milyen hangulatot teremt? Mi a feladata az előadásban (térkijelölés, hangulatteremtés, kiemelés, elrejtés, helyszínváltozás jelzése stb.)?

A hang

Milyen hangulatot kelt a zene az előadásban (az élő zene és gépi zene különbözősége)? Milyen zaj, zörej hallható és mi a szerepük az előadásban? Van-e ismétlődő hanghatás és mit jelez (pl.: visszaidézi-e emlékeztetőül az előadás egy-egy pillanatát)? Hogyan kapcsolódik a zene más alkotóelemekhez (színeszi játék, díszlet, jelmez stb.)?

A jelmezek

Mit fejeznek ki az egyes szereplők jelmezei (tulajdonságot, társadalmi hovatartozást, magatartásformát stb.)? Mit tudunk meg a jelmezek segítségével a szereplőről, azaz hogyan jellemzi a szereplőt jelmeze? Van-e a jelmezeknek olyan eleme, része (színe, formája, mérete stb.), amely emlékezetes maradt és miért? Mai stílusú, kosztümös vagy valamely információt jelzésszerűen hordozó jelmezek jelennek meg a színpadon? Mi változna a jelmez stílusának megváltoztatása esetén? Mennyire egységesek a jelmezek? Ha nem azok, mi a jelentősége a különbözőségnek? Mely alkotóelemekkel áll összhangban a jelmezek stílusa?

A kellékek

Az előforduló tárgyak mit árulnak el az előadásról? Hogyan jellemzi a tárgy a szereplőt, aki használja azt? Hogyan jellemzi a tárgy azokat, akik ugyanazt a tárgyat használják (átadják stb.)? Mit jelent, ha több hasonló vagy ugyanolyan

tárgyat használ az előadás? Mi történik a kellékkel az előadásban? Változik-e a tárgy funkciója és miként? Mit jelez az, ha hiányzik egy kellék az előadásból?

Az előadás ritmusa

Minek van ritmusa az előadásban (beszédtempó, jelenetek váltakozása, egy jelenten belüli ritmus érzékelése stb.)? Milyennek érzékelhető az előadás egészének ritmusa? Hogyan és mikor gyorsul, lassul az előadás? Hogyan tagolódik időben az előadás (jelenetek tempója, egymásutániséga)? Milyen hatást képes kiváltani a ritmus (nevetséges, félelmetes stb.)?

A színek

Motívumteremtés színekkel (minden alkotóelemre vetítve): a használt és a nem használt színek alkotnak-e rendszert, teremtenek-e kapcsolatot az alkotóelemek között? Kizárólagos színhasználat: van-e olyan szín, amely egyetlen mozzanathoz, alkotóelemhez, figurához stb. köthető? Mit jelez ez a kiemelés?

A színpadi hatás

Harmónia és diszharmónia keltése; azonos és más hatás keltése különböző alkotóelemekkel (szereplő nagy térben és kicsiben, sötétben sokan vagy egyedül; sejtelmesség zene és fény alkalmazásával stb.); a stílussegység hatása (alkotóelemek összhangja, egységessége). Miként teremtnének meg a különböző hangulatok? Hogyan változnak, hogyan változtatja meg a hangulatot egy alkotóelem? Milyen hangulatot vált ki az előadás tempója és a tempóváltozások?

A történet

Van-e elmesélhető történet? Hogyan bontakozik ki az alkotóelemek együttes működésében az előadás témája, anyaga és miként kapcsolódnak (kiemelés, elrejtés stb.) az alkotóelemek ehhez? Hogyan befolyásolják a téma, az anyag, a történet kibontakozását? Miként lehetne megváltoztatni egy-egy alkotóelemmel a történetet vagy kimenetelét? A cselekmény (a színpadon látott-hallott eseménysor) és a történet (ami történik az alakokkal) különbsége.

A jellemalkotás

Egy választott figura jellemzése az alkotóelemek (megszólalás, mozgás, gesztus, jelmez, az őt körülvevő tér és díszlet, a fény, a hang, a kellékek és színek, viszonya a többi szereplőhöz, akarata, tettei, sorsa stb.) számbavételével.

Az előadás hatása

A közönség és a tanuló reakciói. Milyen nézői reakciókra emlékeznek a tanulók? Milyen érzéseket váltott ki a tanulókból az előadás? Maradtak-e megválaszolatlan kérdéseik? Tudják-e a kiváltott hatást egy-egy mozzanathoz, alkotóelemhez kötni?

Fogalmak: szimbólum, metafora.

HATODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az előadás létrejöttének folyamatát (olvasó-, rendező-, rész- és főpróba), legfontosabb színházi mesterségeket, az előadás közreműködőit,
- az előadás alkotóelemeinek összefüggésrendszerét.

Fejlessze a tanuló

- lényeglátását,
- elemzőképességét,
- megfogalmazási képességét.

Ösztönözze a tanulót a látott előadások megbeszélésére.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a színházi alkotóelemek összefüggésrendszerét,
- a színházi előadás létrejöttének folyamatát, alapvető állomásait (olvasó-, rendező-, rész- és főpróba),
- a színházi előadás legfontosabb közreműködőit: díszlettervező, dramaturg, hangtechnikus, jelmeztervező, kellékes, világosító, zeneszerző és rendező.

Legyen képes

- a látott előadás cselekményének megfogalmazására tíz mondatban,
- egy látott előadásban legalább két tetszőleges alkotóelem kapcsolatrendszerének részletes elemzésére.

Tananyag

Az alkotói folyamat, a színházi előadás létrejötte.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: saját színpadi produkcióik, a látott előadások és a társművészetek (zene, festészet, média, szobrászat stb.) társítása.
2. Színházlátogatás: rögzített improvizációval készült előadások, valamint a szakmákkal való megismerkedéshez látogatás a színház különböző műhelyeibe.
3. Beszélgetések a látott és az előző években általuk előadott előadásokról.

Tartalom

Az alkotás folyamata.

Az ötlettől a bemutatóig, a szándéktól a nézői reakcióig.

Milyen alkotóelemekből épüljön az előadás?
Hogyan állnak össze a részek egésszé? A koherencia.
Egy-egy alkotóelem részletező vizsgálata, elemzése.

Kérdéskörök

A tér

A színházi terek: a színpad és a nézőtér fogalma; a színpad és nézőtér nagyság, alakja, egymáshoz való viszonyuk.

A sokféleséggel való megismerkedés: dobozszínpadon–bent és kint, aréna–cirkusz, pást–kifutó, emeletes terek.

A nézőpontokkal való megismerkedés játékos formában.

Mit befolyásol, mit határol be a tér? Mely alkotóelemekkel (játék módja, mozgás, díszlet, fény stb.) milyen kapcsolata van? Mit és hogyan látok, érzékelek a különböző színpadformák esetében?

Térszervezés: a tér és a mozgás, a tér és a világítás, a díszlet és a tér kapcsolata, az elrejtés és megmutatás stb.

Az idő

A színházművészet jelenidejűsége (átélni, elmesélni, felidézni különbözősége).

A cselekményidő: az előadásban feldolgozott történet ideje.

A játékidő: az előadás ideje, a sűrítés, az előadás ritmusa.

Az időmúlás érzékeltetése: hogyan érzékeljük a színpadi idő múlását? Honnan tudjuk, hogy telik vagy épp áll az idő az előadásban (közjáték, sötét, függöny, mozgás, beszédtempó stb.)?

A színházi szakmák

Ki mit csinál a színházban? Milyen munkafázisok vannak? Hogyan működnek együtt a szakemberek (díszlettervező, dramaturg, hangtechnikus, jelmeztervező, kellékes, világosító, zeneszerző, rendező)?

A dramaturg munkája

A történet és a színjátékszöveg, a csend és a hangzás, a kontraszt, a feszültség, a fokozás stb. a csoport által bemutatott produkciók tükrében.

A rendező munkája

Az elképzelés, a színpadra állítás fázisai (olvasó-, rendelkező-, rész- és főpróba), a rendezőpéldány stb.

Előadás-elemzés

Egy látott előadás tetszőleges alkotóelemének elemzése szóban és/vagy írásban.

HETEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szabadtéri színpadtípusokat,
- a kollektív játék jellegzetességeit,
- a tánc- és mozgásszínházi előadások műfaji sajátosságait,
- a túlzó, tipizáló játék sajátosságait, azokat a stílusirányzatokat, műfajokat, amelyekre jellemző alkalmazása.

Fejlessze a tanuló

- megfigyelőképességét,
- elemzőképességét.

Ösztönözze a tanulót jelentős magyar színművészek, alkotók megismerésére.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a görög, a reneszánsz, a barokk színpadformákat és 20. századi továbbélésüket, azok jellegzetességeit,
- a kollektív játék jellegzetességeit,
- a tánc- és mozgásszínházi előadások műfaji sajátosságait,
- A túlzó, tipizáló játék sajátosságait, azokat a stílusirányzatokat, műfajokat, amelyekre jellemző alkalmazása.

Legyen képes

- a színészi kifejezés mód, a szerep és egyéniség összefüggéseinek felismerésére,
- a színészi játékkal kifejezett érzések azonosítására,
- a látott tánc- és/vagy mozgásszínházi előadás által megfogalmazott történet vagy emberi történés azonosítására,
- egy jelenet részletes elemzésére.

Tananyag

Érzelmek, gondolatok kifejezése a színészi alkotótevékenységben.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: az alapfokú tanulmányok áttekintése, az elkészült előadások értékelése, összehasonlítása.

2. Színházlátogatás: önálló est vagy monodráma; szabadtéri előadás; tánc- és/vagy mozgásszínházi előadás; commedia dell'arte, rögzített improvizációval készült előadások.

3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Kérdéskörök

A színész alkata, személyisége (monodráma, önálló est alapján)

A színész személyisége és a szerep, a színészi energia, színészegyeniségek a magyar színház történetében.

A szabadtéri színjátszás kultúrája (videofelvétel és előadás alapján)

Görögök, középkor, angol reneszánsz, spanyol barokk és a 20. század eleji avantgárd (Piscator, Reinhardt stb.) színpadtípusai és a hagyományok továbbélése a jelenkori színházművészetben stb.

A rituális játék, a tánc- és mozgásszínház (videofelvétel és előadás alapján)

Hagyományok, a szertartás eszközei, a szereplők feladata, a megjelenítési mód (Paál István, Arvisura, Grotowski stb.); a történetmesélés lehetőségei, a test felépítése, lehetőségek a karakterépítéshez, a csoport és az egyéni munka, akrobatikus elemek a színpadon, jelmez, zene, ritmus és díszlet szerepe stb.

A túlzó, tipizáló színészi kifejezőeszközök (videofelvétel és/vagy előadás alapján)

A típus, a túlzás fogalma, jellegzetességek, stílusok, műfajok; a kollektív játék, a commedia dell'arte, a 20. század eleji színházi expresszionizmus, Mejerhold stb.

Előadás-elemzés

Az előadás egy központi jelenetének elemzése.

NYOLCADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a tragédia, a komédia műfaji sajátosságait,
- a realista ábrázolásmódot,
- a dramatizálás alapvető kérdésköreit,
- a dobozszínpad történetét.

Fejlessze a tanuló

- előadásszövegből kiinduló elemzőkészségét,
- stíluselemző-készségét.

Ösztönözze a tanulót a világirodalom klasszikus drámáival való megismerkedésre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tragédia, a komédia, a helyzet- és jellemkomikum fogalmát,
- a realista ábrázolásmód jellegzetességeit,
- a dramatizálás alapvető kérdésköreit,
- a dobozszínpad kialakulását és változásait.

Legyen képes

- a komédia és tragédia jellegzetességeinek azonosítására,
- a realista előadásmód kifejezőeszközeinek azonosítására,
- szövegközpontú előadás-elemzésre,
- az előadás cselekményének megfogalmazására öt mondatban,
- alakelemzésre.

Tananyag

A hazai színházi hagyományok és konvenciórendszerek. A műnemek kapcsolata.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: az előző év végi előadás elemzése színészi játékmód szerint.
2. Színházlátogatás: görög tragédiaírók, Shakespeare, Molière drámáinak színházi előadása; egy realista előadás; a közösségi színjátszás, az ensemble-játék bemutatására alkalmas előadás; lírai vagy epikus mű színpadi előadása.
3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Kérdéskörök

A tragédia, a komédia, a jellem- és a helyzetkomikum színházi előadásokban *(videofelvétel és/vagy előadás alapján)*

Hős és világa, értékek ütközése, viszonyok, fordulatok stb.; humor és komikum, a humoros hatás, az ízlés, a színészi játék és a jellemformálás jellegzetességei, a történet és az előadás befejezése; ötletesség stb.

Realizmus a színházban *(videofelvétel és előadás alapján)*

Színészközpontúság, a valóság hiteles illúziójának felkeltése és eszközei, természetűség, a színészi átélés, a természetes beszéd és mozgás, a díszlet, az aktualizálás és korhűség kérdése stb.

A dramatizálás problémái *(videofelvétel és/vagy előadás alapján)*

Az alapanyag és színjátékszöveg, alakok, jellemek, viszonyok, történet, helyszín, gondolatiság; a cselekmény, a szereplők, a színpadi tér, a feszültség keltése és feloldása, a jelenetek sora és felépítése, a fokozás, a ritmika, a hatáskeltés eszközei, a gondolatok adaptálása és rendezői koncepció stb.

A hagyományos színpad története *(videofelvétel és/vagy előadás alapján)*

A dobozszínpad kialakulása és változása (francia klasszicizmus, a szimultánszínpad átalakulása, barokk színpadtechnika stb.).

Előadás-elemzés

Az előadás egy központi alakjának elemzése és a szövegközpontú, dramaturgiai megközelítésű előadás-elemzés.

KILENCEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a színházi műsorpolitika alapvető szempontjait,
- jelentős határon túli magyar színházi társulatok munkáját,
- a zenés műfajú színházi előadások jellegzetességeit,
- a mai diákszínjátszás és a 17–18. századi iskolai színjáték összefüggéseit.

Fejlessze a tanuló rendszerező képességét.

Ösztönözze a tanulót a magyar klasszikus drámákkal való megismerkedésre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- egy határon túli magyar társulat történetét,
- az opera, az operett és a musical műfaji sajátosságait,
- a mai diákszínjátszás és a 17–18. századi iskolai színjáték összefüggéseit.

Legyen képes

- a zenés műfajok azonosítására,
- az előadás egy alkotóelemének rendszerező, elemző bemutatására.

Tananyag

Műfajok, stílusok és a színházi divat

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: az előző év végi előadás a szövegközpontú, dramaturgiai megközelítésű előadás-elemzése.
2. Színházlátogatás: magyar klasszikusok (Molnár Ferenc, Csiky Gergely, Bródy János, Szép Ernő, Szomory Dezső stb.) színházi előadása; határon túli magyar nyelvű színházi előadás (Kolozsvár, Marosvásárhely, Szabadka stb.); egy adott társulatnak írt színjátékszövegre épülő színházi előadás, pl.: Krétakör, Pinter-előadások; egy zenés műfajú színházi előadás.
3. Beszélgetések a látott előadásokról.

Kérdéskörök

A magyar klasszikusok és a mai színház (videofelvétel és előadás alapján)

Műsorpolitika és a magyar dráma; kanonizálás a színházban stb.

A határon túli magyar nyelvű színházi kultúra (videofelvétel és előadás alapján)

Stílusok, színészi és rendezői eszköztár, hagyományok, jellegzetességek; összehasonlítás stb.

A zenés műfajok (videofelvétel és előadás alapján)

Az opera, a musical és az operett műfaji sajátosságai.

A mai diákszínházzás kultúrája (videofelvétel és/vagy előadás alapján)
Napjaink diákszínházzása és a 17–18. századi magyar iskolai színhátték.

Előadás-elemzés

Az előadás egy alkotóelemének – jelrendszerének – elemzése.

TIZEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a stilizált ábrázolásmódot,
- a groteszk hatás és abszurd színház jellegzetességeit,
- a vizuális színház sajátosságait,
- a színház belső felépítését,
- a magyar színházi struktúra sajátosságait.

Fejlessze a tanuló

- képi látásmódját,
- stílusérzékét.

Ösztönözze a tanulót a kortárs magyar drámákkal való megismerkedésre.

Követelmények a tizedik évfolyam elvégzését követően

A tanuló ismerje

- a stilizált előadásmód jellegzetességeit,
- a színház belső felépítését,
- a magyar színházi struktúra sajátosságait,
- a vizuális színház alapvető jellegzetességeit,
- a stilizáció, a groteszk hatás, az abszurd színház fogalmát.

Legyen képes

- a vizuális színház eszközeinek azonosítására,
- a stilizáció és a groteszk hatás eszközeinek azonosítására,
- a látott előadás elemzésekor összefüggések, konzekvenciák meglátására és megfogalmazására,
- egy előadás komplex elemzésére.

Tananyag

A színház funkciója. A színház komplexitása.

1. Az előző évben tanultakhoz kapcsolás: az előző év végi előadás stíluselemzése.
2. Színházlátogatás: kortárs magyar drámák színházi előadásai (Garaczi László, Egressy Zoltán, Kárpáti Péter, Parti Nagy Lajos, Háy János, Tasnádi István stb.; a

stilizáció tanulmányozása ~ gyermekszínházi és/vagy bábszínházi előadás; kísérletező színházi műhely előadása.

3. Beszélgetések a látott előadásokról.

A kortárs dráma és a mai színház (*videofelvétel és előadás alapján*)

Műsorpolitika és a magyar kortárs dráma.

Stilizáció a színházban (*videofelvétel és előadás alapján*)

A szimbolikus ábrázolásmód jellegzetességei (eszközök, hatás stb.).

A groteszk hatás és az abszurd színház (*videofelvétel és előadás alapján*)

A szélsőségesség, a hiánydramaturgia, a túlzásfoltosság, a szürrealista és fantasztikus elemek, az összefüggés-nélküliség, az akusztikus eszközök, a humor stb.

A képiség színháza (*videofelvétel és előadás alapján*)

A vizuális színház (a színpadi kép, a képek kapcsolatrendszere, feladata, kép és tér kapcsolata, jelrendszerek és a képteremtés – színek, formák stb., a vizuális hatás, a technika stb.), újdonságok és kísérletek stb.

A mai magyar színházi paletta

A színház mint üzem (a színházi hierarchia, szakmák, a társulat, közönségszervezés stb.) és a színházi struktúra (a profi és az amatőr színház – előnyök és hátrányok, a befogadó színház és a társulatrendszer, a „szabadúszás”, a finanszírozás stb.).

A színház funkciója

A színház társadalmi funkciója; az előadások visszhangja (kritikaírás, bukás stb.).

Előadás-elemzés

Az előadás komplex elemzése (jelrendszerek koherenciája).

AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK, TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

A taneszközök kiválasztása a szaktanárok javaslata alapján történik.

A tankönyvválasztás a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével a szaktanár joga. A választásnál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- tartalma feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- korszerű ismereteket közvetítsen;
- didaktikai módszerei feleljenek meg – a pedagógiai programban meghatározott – az iskolában folyó nevelés-oktatás alapelveinek, céljainak, feladatainak, eszközeinek, eljárásainak;
- segítse a tanulást, motiváljon;
- nyelvezete az adott korosztálynak megfelelő legyen;
- szerkezete legyen világos, érthető;
- esztétikus, igényes legyen;
- az ára legyen kedvező.

Az iskola biztosítja a kiválasztott tankönyvek könyvtári hozzáférhetőségét is.

4. Képző- és iparművészeti ág

Kerámia tanszak

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 (2+6+4)

Az előképzőt a tanulóknak nem kötelező elvégezni.

Kötelező tantárgyak:

Rajz-festés-mintázás

Műhelyelőkészítő, műhelygyakorlat

Szabadon választható tantárgyak:

Művészettörténet

Népművészet

Tantárgy	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
Kerámia	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Vizuális alapismeretek	2-4	2-4										.
Rajz-festés-mintázás			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Műhely-előkészítő			2	2								
Műhelygyakorlat					2	2	2	2	2	2	2	2
Szabadon választható tantárgy	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabad sáv			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A Battonyai Művészeti Iskola által használt tantervi programok készítői:

zongora	Aszalós Tünde,
hegedű	Balsay Krisztina, Horváth Józsefné, Dr. Makláryné Baranyai Valéria,
furulya	Perényi Péter, Stadler Vilmos,
klarinét	Perényi Éva, Zentainé Valkai Ágnes,
trombita	Huszár Gábor, Sztán István,
gitár	Mosóczi Miklós, Kozma István,
tambura	Borsi Ferenc,
harmonika	Ernyei László,
Kerámia	Tóthné Millavári Szilvia
Moderntánc	Angelus Iván, Szalai Tamás, Jeszenszki Endre, Lőrinc Katalin, Gálik Éva, Gál Eszter, Földi Béla, Egerházi Attila

VI. FEJLESZTÉSEK

A Battonyai József Attila Művelődési Központ és Alapfokú Művészeti Iskola jövőre vonatkozó elképzeléseit az 1999. októberében megfogalmazott SAPARD /Agrár-és vidékfejlesztési előcsatlakozási /programban részletesen kifejtette. Szeretnénk az intézményt komplex művelődési és művészetoktatási központtá fejleszteni.

Előzetes felméréseinkre támaszkodva egy évben csak egy tanszakot indítanánk. Átlagot számítva kb. 3 évenként kerülne sor újabb 1. osztály indítására. Ez elég idő ahhoz, hogy két csoport között bármely tanszakon látható minőségi különbség legyen, tehát egymás mellett futtathatók. A bérigény is egyszer nő meg új tanszak beindításakor, és attól kezdve állandósul.

Ezt a rendszert azért is célszerű ilyen formában bevezetni, mert az általános iskola 2.-3. osztályának tanulói létszáma nem teszi lehetővé minden tanszaktól új osztály indítását.

VII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉKOK

1./ Érvényességi rendelkezések

A Battonyai József Attila Művelődési Központ és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programja 2004. szeptember 1-től 2009. augusztus 31-ig érvényes.

A program módosítására ez időszakon belül javaslatot tehet az intézmény vezetőse, a tantestület bármely tagja, a szülői közösség vezetője és a fenntartó - megfelelő indoklás benyújtásával.

A tanév végén felül kell vizsgálni, megfelelt-e a tanév folyamán végzett munka a programban leírtaknak, elvártaknak, a hosszú távú célok időarányos teljesítésének.

2./ Nyilvánosságra hozatal módja.

A Pedagógiai program 1-1 példányát az intézményvezető, az irattár, a nevelő-testület / hivatalos helységbe elhelyezve/, az SZK elnök és a fenntartó kapja.

Battonya, 2004. július 5.

.....
mb. igazgató

.....
hitelesítő

Nyilatkozat

A Battonyai József Attila Művelődési Központ és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját, megismertem, azzal egyetértek :

Balog Éva - tanár

Bognárné Németh Zsuzsanna – tanár

Gál Gyula - tanár

Gulyás Imréné - tanár

Holló László – tanár

Kovács Anna Brigitta - tanár

Lovász Mihály - oktató

Mudrity Ivánné – oktató

Roczko Péter – tanár

Simonicsné Kóródi Judit – oktató

Sztanojev Angelika- tanár

Robotka Jánosné- SZM elnök

Jegyzék az Alapfokú művészeti iskola (minimális) kötelező eszközeiről és felszereléséről

Zeneművészeti ág

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés	
Helyiségek			
Egyéni és kiscsoportos órák tanterme	A tanszakok és a tanulók létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott egyéni és kiscsoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	A fúvós és az ütőhangszerek oktatására használt helyiségek hangszigetelése, valamint az alapvető akusztikai szempontok figyelembevétele szükséges	Megfelelő
Csoportos órák, együttesek tanterme, próbaterme	A csoport, illetve az együttesek létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	A zenekar, kamarazene, énekkar helyiségei közös hasznosításúak is lehetnek	Megfelelő
Hangversenyterem csatlakozó helyiséggel	Iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	Figyelembe vehető más célra létesített nagyméretű terem is, amennyiben a hangversenyterem funkciójának megfelel	Megfelelő
Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei			
Egyéni órák, csoportos órák, együttesek tanterme			
Tanári asztal	1		Megfelelő
Tanári szék	1		Megfelelő
Tanulói asztalok, székek	Tanulók létszámának figyelembevételével	Életkorának megfelelő méretben	Megfelelő
Ruhatároló (fogasok)	Tanulók létszámának figyelembevételével		Megfelelő
Ötvonalas tábla, ötvonalas nyitható tábla, mágneses tábla	Választás szerint tantermenként 1	Elméleti, csoportos órák helyiségében	Megfelelő
Írásvetítő, diavetítő, episzkóp	1	Elméleti, csoportos órák helyiségében	Megfelelő
Videólejátszó, televízió	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1		Megfelelő

Számítógép, CD-ROM	Elméleti tantermenként 5	Elméleti órák helyiségeiben	Megfelelő
Nyomtató	Iskolánként 3		Megfelelő
Szekrény	Tantermenként 1		Megfelelő
Zongora vagy pianínó	Tantermenként 1	Legalább egy tanteremben 2 zongora vagy pianínó	Megfelelő
Zongoraszék	Tantermenként 1	Zongoratermekben 2	Megfelelő
Lábszámoly	Tantermenként 2	A gitár és a zongora termekben	Megfelelő
Álló tükör	Tantermenként 1	A fúvós, vonós, ütös és magánének tanszakok termeiben	Megfelelő
Tanított hangszer	Hangszerfajtánként és méretenként tanszakonként, illetve szakonként 1		Megfelelő
Tanított hangszer, tanulói használatra	Az adott hangszert tanulók 30 %-ának megfelelő számban	Kivéve a zongora, hárfa, orgona, valamint a mérete és súlya alapján kézi szállításra nem alkalmas hangszerek	Megfelelő
Hangszertartozékok	Tanárok létszáma szerint 1 garnitúra		Megfelelő
Metronom	Tantermenként 1		Megfelelő
Magnetofon	Tantermenként 1		Megfelelő
Lemezjátszó, CD-lejátszó	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 2		Megfelelő
Zenekari pultok	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) az együttesek létszámának figyelembevételével	Együttesek helyiségében	Megfelelő
Kottatartó állvány	Tantermenként 2		Megfelelő
Párologtató	Tantermenként 1		Megfelelő
Szeméttartó	Helyiségenként 1		Megfelelő
Hangversenyterem (csatlakozó helyiségekkel)		(befogadóképessége a tanulók létszámának legalább az 1/3-a szerint)	Megfelelő
Szék	A terem befogadóképessége szerint		Megfelelő
Zongora	1		Megfelelő
Zongoraszék	1		Megfelelő
Zenekari pultok	Az együttes létszámának figyelembevételével		Megfelelő
Karmesteri dobogó	1		Hiányos
Énekkari dobogó	Iskolánként (székhelyen) a tanulók létszámának figyelembevételével		Megfelelő
Mikrofon	1		Megfelelő
Alapvető színpadi világítástechnika és akusztikai berendezés	1		Megfelelő
Erősítő berendezés (tartozékokkal)	1		Megfelelő
Hangológép	Iskolánként (székhelyen) 1		Megfelelő

Táncművészet (moderntánc tanszak)

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés	
Helyiségek			
Tanterem	A csoport, illetve az együttesek létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	Más művészeti ágakkal, tanszakokkal közös helyiségként is kialakítható, ha a tanulók és a csoportok száma azt lehetővé teszi	Megfelelő
Tanári öltöző, tusoló	Iskolánként (székelyen és telephelyen) nemenként 1		Megfelelő
Tanulói öltöző, tusoló	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1		Megfelelő
Kellék- és jelmeztár	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1		Megfelelő
Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei			
Tanterem			
Tanulói asztalok, székek	Tanulók létszámának figyelembevételével		Megfelelő
Tanári asztal, szék	Tantermenként 1		Megfelelő
Eszköztároló szekrény	Tantermenként 1		Megfelelő
Tábla	Tantermenként 1	Elméleti órák helyiségébe	Megfelelő
Ruhatároló (fogas)	Tanulók létszámának figyelembevételével	Folyosóra is elhelyezhető	Megfelelő
Magnetofon, CD vagy lemezjátszó	Tantermenként 1		Megfelelő
Televízió, videokamera, videolejátszó	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1		Megfelelő
Szeméttároló	Helyiségenként 1		Megfelelő
Tánc terem		Megfelelő faburkolatú padlózattal	Megfelelő
Zongora vagy pianínó	1		Megfelelő
Zongoraszék	1		Megfelelő
Tükörrel borított falfelület		Legalább a terem egyik oldalán	Megfelelő
Audió készülék, erősítő berendezés tartozékokkal	1		Megfelelő

Képző és iparművészet

(kerámia tanszak)

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés	
Helyiségek			
Előadóterem, tanterem	A tanszakok és a tanulók létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	Más művészeti ágakkal, tanszakokkal közös helyiségként is kialakítható, ha a tanulók és a csoportok száma azt lehetővé teszi	Megfelelő
Műterem, rajzterem, tanszaki műhelyterem	A tanszakok és a tanulók létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	Megfelelő megvilágítással és jól tisztítható csúszásmentes padlózattal, az egészségre ártalmas anyagokkal dolgozó tanszakok műhelytermeit elszívó berendezésekkel kell ellátni, és gondoskodni kell az egyéni védőfelszerelésekről is	Megfelelő
Számítógépterem	A tanszakok és a tanulók létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	Grafika, fotó-video tanszakhoz kötelező, textilműves és egyéb tanszakokhoz ajánlott	-
Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei			
Előadóterem, tanterem			
Tanulói asztalok, székek	A tanulók létszámának figyelembevételével		Megfelelő
Nevelői asztal, szék	Tantermenként 1		Megfelelő
Tárolószekrény	Tantermenként 1		Megfelelő
Tábla	Tantermenként 1		Megfelelő
Magnetofon vagy CD-lejátszó	Tantermenként 1		Megfelelő
Video (lejátszó, felvevő) televízió, videokamera	Iskolánként 1		Megfelelő
Diavetítő, vetítőállvány, vetítővászon	Tantermenként 1		Megfelelő
Írásvetítő	Iskolánként 2		Hiányos
Sötétítő függöny	Ablakonként, az ablakok lefedésére		Megfelelő

	alkalmas méretben		
Ruhatároló (fogas)	Tanulók létszámának figyelembevételével	Folyosóra is elhelyezhető	Megfelelő
Szeméttároló	Helyiségenként 1		Megfelelő
Kerámia műhelyterem			
Munkaasztal, szék	A tanulók létszámának figyelembevételével		Megfelelő
Fazekaskorong	Kettő tanulóként 1		Megfelelő
Szárító és tároló polc	Műhelyenként 1		Megfelelő
Vízcsap (falikút)	Műhelyenként 1		Megfelelő
Agyagtároló láda	Iskolánként 1		Megfelelő
Gipsztároló láda	Műhelyenként 1		Megfelelő
Agyaggyúró asztal	Műhelyenként 1		Megfelelő
Agyagnyújtó prés, szalagprés	Műhelyenként 1		Megfelelő
Kerámiaégető kemence	Iskolánként 1		Megfelelő
Mintázó szerszámok	Tanulók létszámának figyelembevételével 1		Megfelelő
Égetési segédeszközök	Tanulók létszámának figyelembevételével 1		Megfelelő
Mázázó eszközök	Tanulók létszámának figyelembevételével 1		Megfelelő
Mérési eszközök	Tanulók létszámának figyelembevételével 1		Megfelelő
Zárható vegyszertároló	Műhelyenként 1	Savak, lúgok tárolására	Megfelelő
Szeméttartó	Műhelyenként 1		Megfelelő
Kézműves műhelyterem			
Munkaasztal, szék	Tanulók létszámának figyelembevételével 1		Megfelelő
Szárító és tároló állvány	Műhelyenként 1		Megfelelő
Vízcsap (falikút)	Műhelyenként 1		Megfelelő
Agyagosláda	Iskolánként 1		Megfelelő
Rezsó	Műhelyenként 1		Megfelelő
Mintázókorong, asztalikorong	Kettő tanulóként 1		Megfelelő
Varrógép	Műhelyenként 1		Megfelelő
Vasaló, vasalódeszka	Műhelyenként 1		Megfelelő
Szövőállvány vagy szövőkeret	Tanulók létszámának figyelembevételével 1		Megfelelő
Festékező eszközök	Tanulók létszámának figyelembevételével 1		Megfelelő
Kézműves kéziszerszámok	Tanulók létszámának figyelembevételével 1		Megfelelő
Zárható vegyszertároló	Műhelyenként 1	Savak, lúgok tárolására	Megfelelő
Szeméttároló	Műhelyenként 1		Megfelelő

Színművészet

(színháték tanszak)

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés	
Helyiségek			
Előadóterem, tanterem	A tanszakok és a tanulók létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	Más művészeti ágakkal, tanszakokkal közös helyiségként is kialakítható, ha a tanulók és a csoportok száma azt lehetővé teszi	Megfelelő
Előadóterem, próbaterem		Színpaddal	
Jelmez-, kellék- és díszlettár	Tanszakonként 1	Tanszakok közös helyiségeként is kialakítható	Megfelelő
Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei			
Tanterem			
Tanulói asztalok, székek	Tanulók létszámának figyelembevételével 1		Megfelelő
Nevelői asztal, szék	Tantermenként 1		Megfelelő
Eszköztároló szekrény	Tantermenként 1		Megfelelő
Tábla	Tantermenként 1	Elméleti órák helyiségeiben	Megfelelő
Vetítőállvány	Tantermenként 1		Hiányos
Vetítővászon	Tantermenként 1		Hiányos
Sötétítő függöny	Ablakonként, az ablakok lefedésére alkalmas méretben		Megfelelő
Videokamera	Tanszakonként 1		Megfelelő
CD-lejátszó, magnetofon	Tantermenként 1		Megfelelő
Televízió, video (lejátszó, felvevő)	Tantermenként 1		Megfelelő
Ruhatároló (fogas)	Tantermenként 1	Folyosóra is elhelyezhető	Megfelelő
Szeméttároló	Tantermenként 1		Megfelelő
Előadóterem, próbaterem			
Mozgatható dobogók	Tantermenként 1		Megfelelő
Egészalakos tükör	Termenként 1		Megfelelő
Alapvető színházi világítástechnikai és hangtechnikai berendezés	Előadótermenként 1		Megfelelő
Erősítők, hangfalak	Előadótermenként 1 illetve 2		Megfelelő
Egyszerű ritmus és dallamhangszerek	Előadástól függően		Megfelelő

